

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı

İngiliz Dili Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**ÖĞRETMEN ADAYLARININ CHATGPT DESTEKLİ İNGİLİZCE DİL
ÖĞRETİMİ VE ÖĞRENİMİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ**

Halime Nur SAMAN
ORCID: 0000-0002-1071-3384

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Serkan ÖZTÜRK
ORCID: 0000-0003-4820-8022

Konya – 2025

ÖN SÖZ

Bu tezin hazırlanma sürecinde bana destek olan değerli insanlara teşekkür etmek isterim.

Öncelikle, bu sürecin her aşamasında bana rehberlik eden değerli danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Serkan Öztürk'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım. İstatistiksel analizler konusunda bilgisiyle bana destek olan, zorlandığım anlarda kıymetli vaktini ayırarak bana yardımcı olan Doç. Dr. Yakup Yılmaz'a içten teşekkür ederim. Ayrıca tezimle ilgili bana ilham veren ve bilgisiyle ışık tutan Doç. Dr. Galip Kartal'a teşekkürlerimi sunarım.

Lise yıllarımdan bu yana İngilizce öğretmeni olmak istememde büyük rol oynayan ve değerli bilgileriyle yoluma ışık tutan değerli öğretmenlerim Ali Yılmaz ve Ali Özcan'a teşekkür ederim. Üniversite hayatım boyunca rol model olarak gördüğüm ve bana kendimi geliştirmem için örnek olan Doç. Dr. Cemile Doğan'a ve çalışmamda değerli vaktini ayırarak anket sorularımla ilgili tavsiyelerini benimle paylaşan değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Emine Eda Ercan Demirel'e teşekkür ederim. Ayrıca çalışmaya detaylı yanıtları ve geri dönütleriyle katkı sağlayan tüm katılımcı öğretmen adaylarına teşekkür ederim.

Her zaman mesleğinde en iyisi olmak için elinden geleni yapan ve yakaladığı başarılar ile bana ilham kaynağı olan en yakın arkadaşım, meslektaşım ve ruh ikizim Ali Kılalı'ya her zaman olduğu gibi tez sürecim boyunca da bana verdiği destek ve motivasyon için çok teşekkür ederim.

Tez sürecim boyunca desteklerini her zaman yanımda hissettiğim aileme çok teşekkür ederim. Şahit olamasa da yıllarca verdiği sevgisiyle her daim yanımda olduğunu hissettiren rahmetli annem Dilek Saman'a sonsuz teşekkür ederim. Tezimi her zaman kendi ayaklarım üzerinde durmamı isteyen ve yapabileceğimi en başından beri söyleyen biricik anneme ithaf ediyorum.

Halime Nur SAMAN

Konya 2025

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	vi
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ	vii
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	viii
Kısaltmalar	viii
ÖZET	x
ABSTRACT	xi
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Varsayımlar	4
1.5. Sınırlılıklar.....	5
1.6. Tanımlar	5
2. ALAN YAZIN.....	6
2.1. İngilizce Dil Eğitiminde Teknoloji Kullanımı	6
2.1.1. Bilgisayar Destekli Dil Öğrenimi (CALL).....	8
2.1.2. Mobil Destekli Dil Öğrenimi (MALL)	9
2.2. Yabancı Dil Eğitiminde Yapay Zekâ Kullanımı	11
2.2.1 Yabancı Dil Eğitiminde Yapay Zekânın Gelişimi	11
2.2.2 Yapay Zekâ Destekli Dil Öğrenimi.....	13
2.2.3 Yapay Zekâ Destekli Dil Öğretimi.....	17
2.3. ChatGPT ile İngilizce Öğrenimi ve Öğretimi	22
2.3.1. Öğretmenler için ChatGPT Kullanımı	22
2.3.2. Öğrenenler için ChatGPT Kullanımı.....	25
2.3.3. ChatGPT'nin Pedagojik Potansiyeli ve Sınırlılıkları	28
3. YÖNTEM.....	31
3.1. Araştırmanın Modeli	31
3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu.....	31
3.3. Veri Toplama Araçları.....	31
3.4 Eğitim Süreci	32
3.4.1 Birinci Hafta	32
3.4.2 İkinci Hafta.....	32
3.4.3 Üçüncü Hafta.....	32

3.5. Verilerin Toplanması.....	33
3.5.1 Eğitim Öncesi Veri Toplama.....	33
3.5.2 Eğitim Sırasındaki Veri Toplama.....	33
3.5.3 Eğitim Sonrası Veri Toplama.....	33
3.5. Verilerin Analizi.....	34
4. BULGULAR.....	35
4.1 Eğitim Öncesi Katılımcıların Ön Bilgilerini Ölçen Anket Analizi	35
4.1.1 Eğitim Öncesi Katılımcıların Ön Bilgilerini Ölçen Anket Analizi (1.Soru)....	36
4.1.2 Eğitim Öncesi Katılımcıların Ön Bilgilerini Ölçen Anket Analizi (2.Soru)....	37
4.1.3 Eğitim Öncesi Katılımcıların Ön Bilgilerini Ölçen Anket Analizi (3.Soru)....	38
4.2 Eğitim Süreci Bulguları: Oturum Günlüklerinin Analizi	40
4.2.1 İngiliz Dili Eğitimi Öğretmen Adaylarının 1. Hafta Oturum Günlüklerine Ait Görüşler	40
4.2.2 İngiliz Dili Eğitimi Öğretmen Adaylarının 2. Hafta Oturum Günlüklerine Ait Görüşler	43
4.2.3 İngiliz Dili Eğitimi Öğretmen Adaylarının 3. Hafta Oturum Günlüklerine Ait Görüşler	46
4.3. Açık Uçlu Anket Verilerinin Analizi	49
4.3.1. Katılımcıların ChatGPT deneyimlerine genel bakışı (Soru 1).....	49
4.3.2. ChatGPT kullanımı sırasındaki duygusal deneyimler (Soru 2).....	50
4.3.3. ChatGPT'nin dil öğrenimine katkıları ve avantajları (Soru 3).....	51
4.3.4. ChatGPT Kullanımında Yaşanan Zorluklar ve Dezavantajlar (Soru 4).....	52
4.3.5. Dil Öğrenme Engellerini Aşmada ChatGPT'nin Rolü (Soru 5).....	54
4.3.6. Gelecekteki İngilizce Öğretimi ve Öğreniminde ChatGPT'nin Rolüne Dair Algılar (Soru 6)	55
4.3.7. ChatGPT ve Geleneksel Yöntemler Arasındaki Karşılaştırma (Soru 7).....	57
4.3.8. ChatGPT'nin Önceki Öğrenme Araçlarıyla Karşılaştırılması (Soru 8)	58
4.3.9. ChatGPT'ye Yönelik İyileştirme Önerileri (Soru 9).....	59
4.3.10. Öğretmen Olarak ChatGPT Kullanımına Yönelik Planlar (Soru 10).....	60
4.3.11. Öğrenen Olarak ChatGPT Kullanımına Yönelik Planlar (Soru 11).....	62
4.3.12. ChatGPT'yi Başka Eğitimcilere Tavsiye Etme Durumu (Soru 12)	63
4.4. Mülakat Verilerinin Analizi	64
4.4.1. ChatGPT Eğitimine Yönelik Genel Deneyim	64
4.4.2. Öğrenme ve Öğretme Yaklaşımında Değişiklik	66
4.4.3. ChatGPT ile Yeni Bilgiler Edinme	67
4.4.4. ChatGPT'yi Entegre Ettikleri Ders veya Etkinlik Örneği.....	68
4.4.5. ChatGPT'yi İlk Kez Kullanırken Yaşanılan Zorluklar	69
4.4.6. Eğitimin Sonucunda Teknoloji Kullanımına Bakış Açısındaki Değişim.....	71
4.4.7. ChatGPT'nin Öğretimde Çözdüğü Belirli Bir Sorun.....	72
4.4.8. Gelecekteki Öğretmenlik Uygulamalarında ChatGPT Kullanımı	73
4.4.9. Eğitimi Başkalarına Tavsiye Etme Nedenleri	74
4.4.10. Ek Görüş ve Değerlendirmeler.....	76

4.5 Eğitim Öncesi ve Eğitim Sonrasında Katılımcıların ChatGPT’yi kullanma becerilerinin Karşılaştırılması	77
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	79
5.1. Tartışma.....	79
5.2. Sonuç.....	86
5.3. Öneriler.....	88
KAYNAKLAR.....	91
EKLER.....	101

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Öğretmen Adaylarının ChatGPT Destekli İngilizce Dil Öğretimi ve Öğrenimi Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi başlıklı tez çalışmamın toplam **122** sayfalık kısmına ilişkin, 28/08/2025 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%7** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç
2. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
3. Önsöz hariç
4. İçindekiler hariç
5. Simgeler ve kısaltmalar hariç
6. Kaynaklar hariç
7. Alıntılar dahil
8. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranının (%30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

28/08/2025

Halime Nur SAMAN

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Serkan ÖZTÜRK

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynaklar listesine eklendiğini beyan ederim.

28/08/2025

Halime Nur SAMAN

SİMGELER VE KISALTMALAR

Kısaltmalar

YZ: Yapay Zekâ

TADÖ: Teknoloji Destekli Dil Öğrenimi

CALL: Computer-Assisted Language Learning (Bilgisayar Destekli Dil Öğrenimi)

MALL: Mobile-Assisted Language Learning (Mobil Destekli Dil Öğrenimi)

TÖT: Teknoloji Odaklı Öğretmenlik Teorisi

AI: Artificial Intelligence (Yapay Zekâ)

LLM: Large Language Model (Büyük Dil Modeli)

GPT: Generative Pre-trained Transformer (Üretken Ön-eğitimli Dönüştürücü)

CEFR: Common European Framework of Reference (Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı)

ASR: Automatic Speech Recognition (Otomatik Konuşma Tanıma)

ITS: Intelligent Tutoring System (Akıllı Öğretim Sistemi)

EFL: English as a Foreign Language (Yabancı Dil Olarak İngilizce)

ELT: English Language Teaching (İngilizce Dil Öğretimi)

AÖ: Açık Öğretim

B1, B2, A2: CEFR Dil Seviyeleri (Orta, Orta-Üst, Başlangıç-Orta)

PEG: Project Essay Grade (Proje Kompozisyon Notlama Sistemi)

IEA: Intelligent Essay Assessor (Akıllı Kompozisyon Değerlendirici)

TOEFL: Test of English as a Foreign Language (Yabancı Dil Olarak İngilizce Sınavı)

LMS: Learning Management System (Öğrenme Yönetim Sistemi)

NLP: Natural Language Processing (Doğal Dil İşleme)

MOOCs: Massive Open Online Courses (Kitlesel Açık Çevrimiçi Dersler)

GAIDE: Generative AI for Instructional Development and Education (Öğretimsel Gelişim ve Eğitim İçin Yapay Zeka)

ÖZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı
İngiliz Dili Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

ÖĞRETMEN ADAYLARININ CHATGPT DESTEKLİ İNGİLİZCE DİL ÖĞRETİMİ VE ÖĞRENİMİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Halime Nur SAMAN

Bu çalışma, üretken yapay zekâ araçlarından biri olan ChatGPT'nin, Türkiye'deki İngilizce öğretmeni adaylarının öğretim ve öğrenme yöntemlerini destekleme potansiyelini incelemektedir. Katılımcı eylem araştırması modeliyle yapılandırılan çalışmada, İngilizce Öğretmenliği lisans programına kayıtlı üçüncü sınıf düzeyinde 38 öğretmen adayı üç haftalık bir eğitim sürecine katılmıştır. Bu süreçte katılımcılara, ChatGPT'yi dil öğretimi ve öğrenimi bağlamında pedagojik açıdan etkili biçimde nasıl kullanabileceklerine dair uygulamalı bilgiler sunulmuştur. Araştırmada, eğitim öncesi ve sonrası açık uçlu sorular, yansıtıcı oturum günlükleri, katılımcıların oluşturduğu örnek komut ekran görüntüleri, final anketi ve altı gönüllü katılımcıyla yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler dâhil olmak üzere çeşitli nitel veri kaynakları kullanılmıştır. Toplanan veriler karşılaştırmalı ve tematik analiz teknikleriyle değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, ChatGPT'nin içerik üretimini kolaylaştırdığını, öğrenen özerkliğini desteklediğini, anlık geribildirim sunduğunu ve sınıf içi etkinlikleri çeşitlendirme konusunda öğretmenlere yardımcı olduğunu ortaya koymuştur. Bununla birlikte, aşırı bağımlılık riski, katılımcıların bilgisayar okuryazarlığı düzeylerindeki farklılıklar, akademik etikle ilgili kaygılar ve yanlış bilgi ihtimali gibi önemli sınırlılıklara da dikkat çekilmiştir. Çalışma, üretken yapay zekâ teknolojilerinin eğitsel potansiyelini ortaya koyarken, eleştirel farkındalığın ve öğretmen rehberliğinin önemine vurgu yapmaktadır. Sonuç olarak öğretmen adaylarının çoğu ChatGPT'nin hem öğrenme hem de öğretme amaçlı olarak kullanılmasını faydalı bulmuşlardır. Ayrıca, katılımcıların çoğu ChatGPT'yi gelecekte meslek hayatlarında ve dil öğrenim aşamasında kullanmayı planladıklarını belirtmişlerdir. Aynı zamanda katılımcılar çok fazla yapay zekaya bağlı kalmanın potansiyel zararlarına ve etik kaygılara yönelik düşüncelerini de belirtmişlerdir. Çalışma bu yönüyle, yapay zekâ destekli dil öğrenimi literatürüne katkı sunmakta ve öğretmen yetiştirme programlarına ChatGPT gibi araçların entegrasyonu konusunda pratik öneriler geliştirmektedir.

Anahtar Kelimeler: ChatGPT, Yapay Zekâ, İngilizce Öğretimi, Yönerge Yazımı, Öğretmen Eğitimi, Öğrenen Özerkliği, Yapay Zekâ Geri Bildirimi

ABSTRACT

Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Foreign Language Education
English Language Education Program
Master Thesis

AN INVESTIGATION OF PRE-SERVICE TEACHERS' VIEWS ON CHATGPT-SUPPORTED ENGLISH LANGUAGE TEACHING AND LEARNING

Halime Nur SAMAN

This study investigates the potential of ChatGPT, a generative artificial intelligence tool to support the teaching and learning practices of pre-service English language teachers in Türkiye. Structured as a participatory action research project, the study involved 38 third-year undergraduate students enrolled in an English Language Teaching program who participated in a three-week training process. During this period, participants were provided with hands-on instruction on how to use ChatGPT effectively and pedagogically in the context of language teaching and learning. Multiple qualitative data sources were used in the research, including pre- and post-training open-ended questions, reflective session journals, screenshots of participant-generated prompts, a final open-ended survey, and semi-structured interviews conducted with six voluntary participants. The collected data were analyzed through comparative and thematic analysis techniques. The findings revealed that ChatGPT facilitated content creation, supported learner autonomy, provided instant feedback, and assisted teachers in diversifying classroom activities. However, the study also highlighted several notable limitations, including the risk of over-reliance, disparities in participants' digital literacy levels, concerns regarding academic ethics, and the potential of misinformation. While emphasizing the educational potential of generative AI technologies, the study underlines the importance of critical awareness and teacher guidance. Overall, most participants found ChatGPT to be beneficial for both learning and teaching purposes. Furthermore, many of them indicated their intention to integrate ChatGPT into their future professional practices and language learning efforts. At the same time, participants expressed concerns about the potential drawback of overdependence on AI tools and raised ethical considerations. In this regard, the study contributes to the literature on AI-assisted language learning and offers practical suggestions for integrating tools such as ChatGPT into teacher education programs.

Keywords: ChatGPT, Artificial Intelligence, English Language Teaching, Prompt Design, Teacher Education, Learner Autonomy, AI Feedback

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, araştırmanın amacı ve önemi, varsayımlar, sınırlılıklar ve tanımlar ele alınmıştır.

1.1. Problem Durumu

Günümüz dünyasında dijital teknolojilerin gelişimi, eğitim ortamlarını desteklemekle kalmayıp aynı zamanda dönüştüren bir unsur hâline gelmiştir. Bu dönüşümden en fazla etkilenen alanlardan biri de dil eğitimi olmuştur. Dil öğretimi; üretim, anlama, geribildirim ve bireysel farklara duyarlılık gibi karmaşık bilişsel süreçleri içerdiğinden, teknolojik araçların sunduğu özelleştirme ve otomasyon olanaklarından yüksek düzeyde yararlanabilmektedir (Zawacki-Richter vd., 2019). Bu bağlamda, yapay zekâ (YZ) temelli teknolojiler hem öğrenciler hem de öğretmenler açısından öğrenme ve öğretme süreçlerini yeniden şekillendirme potansiyeline sahiptir.

Son dönemde yapay zekâ teknolojileri arasında öne çıkan üretken dil modelleri (Large Language Models- LLMs), özellikle ChatGPT ile dikkat çekici biçimde yaygınlaşmıştır. ChatGPT, kullanıcıdan aldığı metinsel girdilere bağlama uygun, tutarlı ve anlamlı yanıtlar üretme yeteneğine sahiptir. Bu özelliğiyle, dil öğrencileri için bir konuşma partneri, öğretmenler için ise bir ders planlama, materyal oluşturma ve değerlendirme yardımcısı olarak kullanılmaktadır (Meyer vd., 2023).

ChatGPT'nin eğitimde bu denli hızlı yaygınlaşmasının temelinde, öğrencilerle kurduğu kişiselleştirilmiş ve anında etkileşim biçimi yer almaktadır. Yapılan çalışmalarda, ChatGPT'nin öğrencilerin motivasyonunu, katılım düzeylerini ve akademik performanslarını olumlu yönde etkileyebileceği ortaya konmuştur (Y. F. Lee vd., 2022; Mohamed, 2023). Bununla birlikte, öğrenci-ChatGPT etkileşiminin yazma becerilerine, kelime gelişimine ve anlama düzeyine katkı sağladığı da belirtilmektedir (Herbold vd., 2023; Zhou vd., 2023). Özellikle İngilizce'yi yabancı dil olarak öğrenen bireyler, ChatGPT'yi hem bireysel öğrenme aracı hem de öğrenme motivasyonu sağlayan bir unsur olarak tanımlamaktadır (Rawas, 2023).

Ancak ChatGPT'nin eğitimdeki kullanımına dair yalnızca olumlu etkilerden söz etmek mümkün değildir. Literatürde, öğretmen ve öğrencilerin bu tür araçlara yönelik etik ve pedagojik kaygılar taşıdığı da sıkça dile getirilmektedir. ChatGPT'nin “anında” metin üretme

özelliği, öğrenci tarafında intihal riskini artırmakta, öğretmenler ise bu tür metinlerin ne derece orijinal olduğunu tespit etmekte zorlanabilmektedir (Yan, 2023). Ayrıca bazı öğrenciler, yapay zekâ sistemlerinden gelen bilgilere fazla güvenme eğilimi gösterirken, bazıları ise insan etkileşiminin yerini hiçbir sistemin tutamayacağı görüşünü savunmaktadır (Kostka & Toncelli, 2023; Zhai, 2023).

Bu tür pedagojik belirsizliklerin ortasında, öğretmen adaylarının bu teknolojilere yönelik tutumları, kullanım şekilleri ve kullanım sonrası deneyimleri özel bir önem kazanmaktadır. Çünkü gelecekteki öğretim ortamlarını şekillendirecek olan bu bireylerin, YZ araçlarına karşı geliştirecekleri bilinç, farkındalık ve pedagojik uygulama becerileri doğrudan eğitim kalitesini etkileyebilecektir. Bu nedenle, öğretmen adaylarının ChatGPT'yi nasıl algıladıkları, hangi amaçlarla kullandıkları, yönlendirme yazma becerileri ve pedagojik değerlendirme süreçlerindeki rollerinin ayrıntılı biçimde incelenmesi gerekmektedir (Dempere vd., 2023).

Sonuç olarak, ChatGPT gibi üretken yapay zekâ araçlarının İngilizce öğretimi ve öğrenimi bağlamındaki etkileri henüz tam olarak anlaşılmamıştır. Öğretmen adaylarının bu araçları eğitimsel bağlamda nasıl konumlandığı, hangi alanlarda yararlandığı ve hangi sınırlılıklarla karşılaştığı gibi sorular, alan yazında açık bir şekilde yanıt beklemektedir. Bazı çalışmalar bu tür yapay zeka sistemlerinin öğrenci performansı üzerindeki etkisini veya öğretmenlerin genel tutumlarını incelemiştir. Ancak literatürde, özellikle yabancı dil olarak İngilizce öğrenen yetişkin bireylerin ChatGPT'den aldıkları yazılı dönütleri nasıl algıladıkları, bu dönütlerin onların gelişimine olan katkıları, nasıl daha etkili kullanabilecekleri ve gelecekte kullanma planları gibi konular yeterince derinlemesine ele alınmamıştır. Ayrıca ChatGPT gibi araçların sağladığı dönütlerin öğretmen dönütleriyle karşılaştırmalı olarak incelendiği çalışmalar oldukça sınırlıdır. Bu bağlamda hem öğrenci algılarını hem de pedagojik etkililiği merkeze alan nitel bir bakış açısıyla gerçekleştirilecek araştırmalar, mevcut literatürdeki bu boşluğu doldurabilecek önemli katkılar sunacaktır. Bu doğrultuda, bu çalışmanın amacı, İngilizce öğretmenliği bölümü üçüncü sınıf öğrencilerinin (aday öğretmenlerin) ChatGPT'yi öğrenme ve öğretme amaçlı kullanım deneyimlerini incelemek; bu deneyimlerin öğretim süreçlerine, tutumlarına, farkındalıklarına ve pedagojik becerilerine nasıl yansıdığını nitel veriler yoluyla ortaya koymaktır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, İngiliz Dili Eğitimi lisans programında öğrenim gören üçüncü sınıf öğretmen adaylarına yönelik olarak gerçekleştirilen üç haftalık ChatGPT temelli bir eğitimin, katılımcıların ChatGPT'ye ilişkin tutumları, kullanım deneyimleri ve yazılı dönüt alma becerileri üzerindeki etkilerini derinlemesine incelemektir. Bu kapsamda çalışma, öğretmen adaylarının ChatGPT'yi dil öğretimi ve öğrenimi süreçlerinde nasıl konumlandıklarını, bu aracı ne tür amaçlarla ve ne ölçüde etkili biçimde kullandıklarını ve verilen eğitimin bu bağlamdaki olası değişimleri nasıl şekillendirdiğini ortaya koymayı hedeflemektedir. Ayrıca araştırma sürecinde toplanan yazma örnekleri, ChatGPT tarafından sağlanan dönütler ve katılımcı görüşleri, nitel veri analiz yöntemleriyle değerlendirilerek ChatGPT'nin yazılı dönüt verme aracı olarak pedagojik potansiyeli de sorgulanmaktadır. Böylece çalışma hem öğretmen adaylarının bireysel farkındalıklarını hem de yapay zeka destekli uygulamaların öğretim ortamlarına entegrasyonuna dair kapsamlı bir bakış açısı sunmayı amaçlamaktadır.

Çalışma, bu çerçevede aşağıdaki sorulara yanıt aramayı amaçlamaktadır:

1. İngilizce öğretmeni adayları ChatGPT destekli dil öğretimi ve öğrenimi hakkında kendilerine verilen eğitim doğrultusunda ne tür deneyimler, görüşler ve duygular ifade etmektedir?
2. ChatGPT odaklı bir eğitim süreci, öğretmen adaylarının teknoloji destekli öğretim becerileri, farkındalıkları ve gelecek planları üzerinde nasıl bir etki yaratmaktadır?
3. Öğretmen adayları, ChatGPT'nin İngilizce öğretiminde sunduğu olanakları ve sınırlılıkları nasıl değerlendirmektedir?
4. ChatGPT ile desteklenen eğitim süreci, öğretmen adaylarının öğretim tasarımı ve pedagojik yaklaşımlarına dair farkındalıklarını nasıl etkilemiştir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu çalışma, İngilizce öğretimi bağlamında ChatGPT kullanımına yönelik olarak öğretmen adaylarına kapsamlı ve işlevsel bir eğitim modeli sunması bakımından önem arz etmektedir. Araştırma süreci; üç haftalık tematik ChatGPT eğitimi, eğitim sonrası etki ve dönüşüm analizleri ile eğitim öncesi mevcut durumun değerlendirilmesinden oluşan üç temel

aşamayı kapsamaktadır. Her bir aşama, öğretmen eğitimi ve teknoloji entegrasyonuna farklı açılardan katkı sağlamaktadır.

Araştırmanın ilk aşaması olan ön test süreci, öğretmen adaylarının ChatGPT'ye yönelik görüşlerinin, deneyimlerinin ve yönlendirme (prompt) oluşturma becerilerinin değerlendirilmesine imkân tanımıştır. Bu bağlamda, çalışmanın başlangıç bölümü, öğretmen adaylarının yapay zekâ okuryazarlığı düzeylerini anlamaya ve ihtiyaç duyulan eğitim alanlarını belirlemeye olanak sağlamıştır.

Araştırmanın ikinci aşaması olan üç haftalık eğitim sürecinde katılımcılar, ChatGPT'yi hem bir öğretim destek aracı hem de dil öğrenimini kolaylaştıran bir kaynak olarak kullanmaya yönelik sistemli ve işlevsel bilgiler edinmişlerdir. Eğitim haftaları boyunca öğrenme, öğretme ve değerlendirme odaklı modüller ele alınmış; katılımcıların yeni uygulamaları aktif olarak denemeleri ve eleştirel düşünceleri teşvik edilmiştir. Bu yapı, geleneksel öğretmen eğitimi programlarında çoğu zaman göz ardı edilen dijital pedagojik yeterliklerin gelişimine doğrudan katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Eğitim sonrası değerlendirme aşaması, öğretmen adaylarının ChatGPT'ye ilişkin algılarının eğitim sonrasında nasıl şekillendiğini, bu aracı hangi öğretim alanlarında kullanmayı planladıklarını ve uygulama sürecinde karşılaştıkları güçlükleri kapsamlı biçimde analiz etmeyi hedeflemiştir. Açık uçlu anketler ve bireysel görüşmeler aracılığıyla toplanan veriler, öğretmen adaylarının teknoloji destekli öğrenme ortamlarında yaşadığı pedagojik dönüşümü ortaya koyması bakımından önemli bir içgörü sunmaktadır.

Sonuç olarak, bu çalışma yalnızca ChatGPT kullanımına ilişkin pedagojik örnekler sunmakla kalmamakta, aynı zamanda öğretmen adaylarının yapay zekâ tabanlı araçlara yönelik bilgi, beceri ve tutum gelişimlerini çok boyutlu biçimde ele alan öncü bir araştırma niteliği taşımaktadır. Teknoloji destekli öğretim materyallerinin geliştirilmesine katkı sunan paydaşlara ve öğretmen yetiştiren kurumlara bu alanda yol gösterici önerilerde bulunmaktadır.

1.4. Varsayımlar

Araştırmada aşağıdaki varsayımlar kabul edilmiştir:

1. Katılımcılar, araştırma süreci boyunca gönüllü olarak ve dürüst şekilde yanıt vermiştir.
2. Eğitim süreci boyunca verilen içerikler, katılımcıların ChatGPT'yi dil öğretimi ve öğrenimi amacıyla anlamalarına katkı sağlamıştır.

3. Katılımcılar, ChatGPT'ye verdikleri promptlarda gerçek deneyimlerine dayalı yönlendirmeler kullanmışlardır.
4. Toplanan nitel veriler, öğretmen adaylarının ChatGPT'yi nasıl algıladıklarını ve kullandıklarını yansıtmaktadır.
5. Araştırmacı, sürece doğrudan müdahil olduğundan eylem araştırması modeli uygun bir yöntem olarak değerlendirilmiştir.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma aşağıdaki sınırlılıklar çerçevesinde yürütülmüştür:

1. Katılımcıların tamamı Türkiye'deki bir devlet üniversitesinin İngilizce Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören üçüncü sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır.
2. Araştırma üç haftalık bir eğitim sürecini kapsamaktadır; daha uzun dönemli etkiler değerlendirilememiştir.
3. Eğitim süreci ve veri toplama aşamaları araştırmacı tarafından yürütüldüğünden, gözlemci etkisi tamamen dışlanamamıştır.
4. Araştırma, yalnızca ChatGPT aracıyla sınırlıdır; başka yapay zekâ araçları çalışmaya dahil edilmemiştir.

1.6. Tanımlar

ChatGPT: OpenAI tarafından geliştirilen, doğal dil işleme tabanlı bir yapay zekâ sohbet sistemidir. Eğitim bağlamında, öğrencilere geri bildirim verme, içerik oluşturma ve öğrenme materyali sunma gibi görevlerde kullanılabilir.

Prompt: ChatGPT'ye verilen yönlendirici komut ya da soru cümlesi.

Yapay Zekâ (YZ): İnsan zekâsını taklit eden ve öğrenme, akıl yürütme gibi görevleri yerine getirebilen bilgisayar sistemleri.

Öğretmen Adayı: Henüz mezun olmamış, öğretmenlik mesleğine hazırlanan üniversite öğrencisi.

Eylem Araştırması: Araştırmacının aktif olarak sürece katıldığı, uygulamaları iyileştirmeyi ve anlamayı amaçlayan nitel araştırma türü.

BÖLÜM 2

2. ALAN YAZIN

Yapay zekâ teknolojilerindeki hızlı gelişmeler, dil eğitimi alanında hem öğretmenler hem de öğrenciler için yeni fırsatlar sunmaktadır. Özellikle üretken yapay zekâ sistemlerinden biri olan ChatGPT, İngilizce öğretimi ve öğreniminde kişiselleştirilmiş içerik üretimi, anında geri bildirim sağlama ve etkileşimli dil pratiği gibi özellikleriyle dikkat çekmektedir. Öğretmen adaylarının bu aracı nasıl algıladığı, sınıf içi uygulamalara nasıl entegre ettiği ve pedagojik amaçlarla nasıl kullandığı güncel araştırmaların odak noktalarından biri hâline gelmiştir (Dempere vd., 2023; Kartal, 2023; Mabuan, 2024; Meyer vd., 2023; Saman, 2023; Zhai, 2023).

Bu bağlamda hazırlanan bu literatür taraması bölümü, ChatGPT'nin İngilizce öğretimi ve öğrenimi süreçlerinde kullanımına ilişkin güncel yaklaşımları ortaya koymayı; özellikle dil öğrenen bireylerin ve öğretmen adaylarının deneyimlerini, tutumlarını ve eğitimsel uygulamalarını değerlendiren çalışmaları incelemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, yapay zekânın pedagojik potansiyeli ile sınırlılıkları arasındaki dengeyi anlamaya yönelik araştırmalara da ışık tutulacaktır.

2.1. İngilizce Dil Eğitiminde Teknoloji Kullanımı

Eğitimde yapay zekâ ve dijital teknolojilerin yükselişi, özellikle dil öğretimi gibi etkileşim temelli alanlarda derin değişimlere yol açmaktadır. Teknolojinin sağladığı etkileşim, kişiselleştirme ve erişim olanakları sayesinde İngilizce öğretimi giderek daha dinamik ve öğrenci merkezli bir yapıya kavuşmaktadır. Bu dönüşüm, yalnızca öğretim araçlarını değil, aynı zamanda öğretmen ve öğrenci rollerini de yeniden tanımlamaktadır.

Karadağ ve Karabulut (2024) tarafından Türkiye'de yapılan bir meta-analiz çalışmasına göre, teknoloji destekli öğretim stratejileri öğrencilerin İngilizce dil yeterliliklerini önemli ölçüde geliştirmektedir. Sonuçlar, teknoloji kullanımının hem genel başarı hem de yazma, dilbilgisi ve kelime bilgisi dahil olmak üzere belirli dil becerilerinin gelişimi üzerinde orta ila büyük bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, teknoloji destekli öğrenmenin İngilizce için etkili bir öğretim tekniği olduğu fikrini desteklemektedir (Karadağ & Karabulut, 2024). Teknoloji entegrasyonuna dair öğretmen deneyimlerine odaklanan bir diğer çalışmada, Endonezya'daki İngilizce öğretmenlerinin teknoloji kullanımına ilişkin olumlu tutumlar geliştirdiği ve bu sürecin özellikle çevrim içi derslerde motivasyon, materyal çeşitliliği ve öğrenci katılımı açısından katkı sunduğu belirlenmiştir (Rintaningrum, 2023). Ancak bu

katkının sürdürülebilir olması için öğretmenlerin sürekli mesleki gelişim fırsatlarına erişimi vurgulanmaktadır. Bir diğer çalışmada ise modern teknolojilerin İngilizce dil öğretiminde entegrasyonu incelenmiş ve bu araçların hem öğrenci başarısını artırdığı hem de öğretmenlerin ders içeriklerini daha ilgi çekici hâle getirdiği ortaya konmuştur. Özellikle görsel-işitsel materyaller, dil uygulamaları ve dijital işbirlikçi platformların öğrenme sürecini destekleyici rolü öne çıkmaktadır (Isakovna, 2024).

Teknolojinin öğrenme çıktıları üzerindeki etkisini sayısal verilerle değerlendiren bir meta-analiz çalışması, İran’da yapılan 67 araştırmanın incelenmesiyle hazırlanmıştır. Sonuçlara göre, teknoloji destekli dil öğretimi, özellikle öğrencilerin başarı puanlarında anlamlı artışlara yol açmıştır (Rahmati vd., 2021). Bu bulgu, teknolojinin sadece araçsal değil, aynı zamanda akademik başarıyı destekleyici bir unsur olarak da değerlendirilebileceğini göstermektedir.

Frontiers in Psychology’de yayımlanan bir içerik analizi çalışması, 2011–2022 yılları arasındaki akademik yayınları inceleyerek teknoloji destekli dil öğreniminin 21. yüzyıl becerileriyle nasıl ilişkilendirildiğini analiz etmiştir. Eleştirel düşünme, iş birliği, problem çözme gibi üst düzey bilişsel becerilerin teknoloji yoluyla daha etkin geliştirilebildiği ifade edilmiştir (Shadiev & Wang, 2022).

Son olarak, bir literatür taramasında, öğrencilerin İngilizce öğreniminde teknolojiyi destekleyici, motive edici ve kolaylaştırıcı bir araç olarak gördüklerini ortaya koymuştur. Bu çalışmada öğrencilerin özellikle mobil uygulamalar, video tabanlı içerikler ve sanal sınıf ortamlarından yararlandıkları, ancak bazı öğrencilerde dikkat dağınıklığı gibi olumsuzlukların da gözlemlendiği belirtilmiştir (Ahmadi, 2018).

Dil eğitiminin sürekli değişen doğasında, teknoloji geleneksel öğretim paradigmasını dönüştüren güçlü bir müttefik olarak öne çıkmaktadır. Teknoloji destekli dil öğrenimi (TADÖ), pedagojik yaklaşımlar ile yenilikçi çözümlerin dinamik bir kesişim noktasını temsil ederek, dil edinimini desteklemek amacıyla eğitimcilere ve öğrenenlere çok çeşitli araçlar sunmaktadır (Saman, 2023).

Bilgisayar destekli dil öğreniminden (CALL) mobil destekli dil öğrenimine (MALL) uzanan süreç, teknolojik gelişmelerin dil sınıflarına dijital kaynaklarla bütünleşik biçimde dâhil olmasıyla şekillenmiştir. Bu araçlar yalnızca dil edinimini kolaylaştırmakla kalmayıp, farklı öğrenme stillerine de hitap ederek etkileşimli ve ilgi çekici bir öğrenme deneyimi sunmaktadır.

2.1.1. Bilgisayar Destekli Dil Öğrenimi (CALL)

Günümüzde gelişen teknolojiyle birlikte İngilizce öğretimi alanı, Bilgisayar Destekli Dil Öğreniminden büyük ölçüde etkilenmektedir. CALL, teknolojiyi dil öğretiminin yapısına sorunsuz bir şekilde entegre eden yenilikçi bir yaklaşım olarak öne çıkmakta ve bu alanda bir dönüm noktası niteliği taşımaktadır. CALL, dil edinimini desteklemeye yönelik çeşitli dijital araçları ve kaynakları kapsamakta; geleneksel pedagojik yöntemlerle dijital çağ arasında bir köprü kurmaktadır. Bilgisayar Destekli Dil Öğreniminin etkilerini incelemek amacıyla pek çok araştırma yapılmaktadır. “Bilgisayar Destekli Dil Öğreniminin sunduğu avantajlar, günümüzde geleneksel sınıf kısıtlamalarıyla mücadele eden eğitimciler tarafından iyi bilinmektedir.” (Neri vd., 2002) Etkileşimli dil yazılımlarından çevrim içi platformlara kadar uzanan geniş yelpazedeki araçlarla CALL, öğrencilere etkileyici ve sürükleyici öğrenme deneyimleri sunmaktadır. Bu teknolojiler yalnızca sınıf içi öğretimi desteklemekle kalmaz, aynı zamanda öğrencilerin dili bağımsız olarak keşfetmelerini sağlayarak öğrenen özerkliği ve bireysel öğrenme becerilerinin gelişimini teşvik eder.

Bilgisayar Destekli Dil Öğrenimi alanında yapılan çalışmalar, teknolojik araçların yabancı dil edinimi üzerindeki etkilerini sistematik biçimde ortaya koymaktadır. Saylan ve arkadaşları (2023) tarafından yapılan kapsamlı derleme çalışması, 2000–2020 yılları arasında yayımlanan 36 deneysel çalışmayı incelemiş ve bu çalışmaların çoğunun öğrencilerin kelime bilgisi ve konuşma becerileri üzerinde olumlu etkiler sağladığını ortaya koymuştur. En çok kullanılan teknolojik araçların eğitim yazılımları ve Web 2.0 araçları olduğu tespit edilmiş; bu teknolojilerin özellikle üniversite düzeyindeki öğrencilerin motivasyonunu artırdığı ve başarılarını olumlu etkilediği rapor edilmiştir. Çalışma ayrıca, CALL uygulamalarının pedagojik olarak etkili olabilmesi için daha uzun süreli ve kuramsal temelli araştırmalara ihtiyaç duyulduğunu da vurgulamaktadır (Saylan vd., 2023).

Bilgisayar destekli dil öğrenimi, yalnızca öğretim yöntemlerini değil, aynı zamanda öğrenci motivasyonunu ve öğretmen rollerini de dönüştüren çok boyutlu bir uygulama alanı olarak öne çıkmaktadır. Džanić ve Hasanspahić, (2020) tarafından Bosna Hersek'te yürütülen bir araştırma hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin CALL uygulamalarına karşı genel olarak olumlu tutumlara sahip olduğunu ortaya koymuştur. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %96,67'si CALL'ın öğrencilerin motivasyonunu artırdığını ve öğrenme sürecini daha etkili hâle getirdiğini belirtmiş, öğrencilerin %90,34'ü ise modern bilgi teknolojilerinin İngilizce becerileri üzerinde olumlu etkiler yarattığını ifade etmiştir. Bununla birlikte, sınıf mevcudu,

teknik altyapı eksiklikleri ve dijital okuryazarlık düzeyleri gibi faktörlerin CALL'ın uygulanabilirliğini zaman zaman kısıtladığı vurgulanmıştır. Bu çalışma, çağdaş teknolojilerin sunduğu olanaklara rağmen başarılı bir CALL uygulaması için pedagojik planlama ve öğretmen yeterliliğinin kritik öneme sahip olduğunu göstermektedir (Džanić & Hasanspahić, 2020).

Bir diğer yandan Bilgisayar Destekli Dil Öğrenimi, özellikle öğretmen adaylarının teknolojik yeterlilikleriyle doğrudan ilişkili olduğu için, dil öğretimi alanında uzun yıllardır araştırma konusu olmuştur. Park ve Son (2022) tarafından yürütülen nitel bir araştırma, Hong Kong'daki İngilizce öğretmenliği eğitimi alan lisans öğrencilerinin CALL konusundaki hazır bulunuşluk düzeylerini incelemiştir. Araştırma sonuçları, katılımcıların teknolojiye karşı genel olarak olumlu tutumlara sahip olduğunu ancak öğretmen yetiştirme programlarında CALL odaklı derslerin sayısının sınırlı olması nedeniyle teorik bilgilerini sınıf içi uygulamalara aktarmada yetersiz kaldıklarını ortaya koymuştur. Ayrıca katılımcıların teknolojiyi pedagojik amaçla kullanma konusunda kendilerini yeterli görmelerine rağmen, uygulamalı deneyimlerinin yetersizliği nedeniyle sınıf içi teknoloji entegrasyonunda çekinceli davrandıkları vurgulanmıştır. Bu bağlamda, öğretmen adaylarının dijital okuryazarlıklarını yalnızca teknik becerilerle değil, aynı zamanda pedagojik içerik bilgisi (TPACK) çerçevesinde geliştirmelerini sağlayacak kapsamlı ve zorunlu derslerin öğretmen yetiştirme programlarına entegre edilmesi gerektiği belirtilmektedir (Park & Son, 2022).

2.1.2. Mobil Destekli Dil Öğrenimi (MALL)

Farklı mobil uygulama ve yazılımların kullanımıyla gerçekleştirilen çok sayıda çalışma, Mobil Destekli Dil Öğretimi (MALL) kavramının ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Yenilikçi mobil teknoloji özellikleri ve çeşitli öğrenme becerilerini geliştirmeye yönelik çok sayıda uygulama mevcuttur (Kamasak vd., 2020). Akıllı telefonlar ve tabletler gibi mobil cihazların yaygın kullanımı, bu araçların dil öğreniminde kullanılma potansiyeline işaret etmektedir (Hoi & Mu, 2021). Bu açıdan bakıldığında hem MALL hem de “post-method” yaklaşımı, dil öğretimi ve öğreniminin etkinliğini artırma umuduna dayanmakta ve öğrenen özerkliğine, bireyselleşmeye ve yerel kimliklerin korunmasına önemli ölçüde alan tanımaktadır (Al-Kadi, 2018). Bu bağlamda çok sayıda araştırma yürütülmüştür. MALL üzerine yapılan çalışmalar, öğrenenlerin hedef belirleme, öz-düzenleme, öz-değerlendirme, psikolojik süreçleri senkronize etme ve öz-yeterlilik gibi becerileri içeren yüksek düzeyde öz izleme kapasitesine sahip olmaları gerektiğini ortaya koymuştur (İslam & Hasan, 2020). Bu nedenle, mobil destekli

bir öğrenme ortamında öğrenenlerin daha fazla özerklik, bağımsızlık ve bireysellik sergilemeleri beklenmektedir.

Jeong (2022) tarafından yürütülen bir araştırmada, mobil uygulamaların EFL üniversite öğrencilerinin sürdürülebilir, öz-yönelimli öğrenme deneyimlerini desteklemede önemli bir araç olduğu ortaya konmuştur. Katılımcılar, mobil uygulamalar aracılığıyla esnek zaman yönetimi, içeriklere kolay erişim, kişiselleştirilmiş öğrenme fırsatları ve gelişmiş özyeterlik gibi avantajlar yaşadıklarını belirtmiştir. Ayrıca, TOEIC sınav performanslarında özellikle dinleme becerilerinde anlamlı bir gelişme kaydedilmiştir. Bu sonuçlar, mobil teknolojilerin etkili bir şekilde entegre edilmesinin, öğrencilerin motivasyonunu artırarak öğrenme süreçlerini daha kalıcı hale getirebileceğini göstermektedir (Jeong, 2022).

Shi ve arkadaşları (2017) tarafından gerçekleştirilen araştırma, WeChat platformunun mobil destekli İngilizce öğrenimi için etkili bir ortam sunduğunu ortaya koymaktadır. Bir dönemlik uygulamada, mobil cihazlarla desteklenen deney grubundaki öğrencilerin İngilizce yeterlik puanları, kontrol grubuna kıyasla anlamlı düzeyde artış göstermiştir. WeChat aracılığıyla oluşturulan sanal dil ortamı, öğrencilerin dil girdisiyle daha fazla etkileşimde bulunmasını sağlayarak öğrenme motivasyonlarını da artırmıştır. Ayrıca, katılımcıların çoğu mobil öğrenme sürecini olumlu değerlendirerek, metin ve sesli mesajlar yoluyla hem akranlarıyla hem de öğretmenlerle aktif iletişim kurabildiklerini belirtmiştir. Bu bulgular, mobil uygulamaların sadece erişilebilirlik değil, aynı zamanda bireyselleştirilmiş öğrenme fırsatları sunma açısından da önemli katkılar sunduğunu göstermektedir (Shi vd., 2017).

Gonulal'ın (2019) gerçekleştirdiği çalışma, Instagram gibi sosyal medya platformlarının Mobil Destekli Dil Öğrenimi aracı olarak etkili bir biçimde kullanılabileceğini ortaya koymaktadır. 97 İngilizce öğrencisiyle yapılan bu karma yöntemli araştırma, Instagram'ın özellikle kelime bilgisi geliştirme, iletişim becerilerini artırma ve öğrenme motivasyonunu destekleme açısından olumlu karşılandığını göstermiştir. Katılımcıların büyük bir kısmı, Instagram'ın eğlenceli ve özgün içerikler sunması sayesinde öğrenmeyi daha ilgi çekici bulduklarını belirtmiştir. Ancak çalışma, yapılandırılmamış öğrenme ortamlarında kullanılan bu tür platformların dilbilgisi gelişimi açısından sınırlı olabileceğine de dikkat çekmektedir. Bu bulgular, mobil uygulamaların yapılandırılmamış öğrenme ortamlarında etkili olabileceğini, ancak dikkatli ve bilinçli bir şekilde yönlendirilmesi gerektiğini göstermektedir (Gonulal, 2019).

Zamanla, farklı yazılım ve mobil uygulamaların kullanımı, Yapay Zekâ olarak adlandırılan yeni bir teknolojik boyuta evrilmiştir. Yapay zekâ, normalde insan zekâsı gerektiren görevleri gerçekleştirebilen bilgisayar sistemlerinin geliştirilmesini ifade eder. Bu görevler arasında deneyimden öğrenme (makine öğrenimi), doğal dili anlama, örüntü tanıma, problem çözme ve yeni durumlara uyum sağlama gibi işlevler yer almaktadır. Yapay zekânın bu işlevleri eğitim amaçlı olarak kullanılmakta ve özellikle son iki yıl içinde dil öğretimi ve öğrenimi alanında popüler bir araç haline gelmiştir.

2.2. Yabancı Dil Eğitiminde Yapay Zekâ Kullanımı

Bu bağlamda yapay zekâ, dil öğretimi ve öğrenimini dönüştüren bir paradigma değiştirici (game-changer) olarak öne çıkmaktadır. Yapay zekâ, insan zekâsını ve karar verme süreçlerini taklit edebilen bilgisayar sistemleri ya da algoritmalarının genel adıdır (Sun vd., 2021). İnsan benzeri yanıtlar üretebilme, veriyi analiz edebilme ve anlamlandırma konusundaki çarpıcı yetenekleri sayesinde yapay zekâ, eğitim alanında yeni bir çağın kapılarını aralamıştır (Rui & Badarch, 2022). İngilizce dil öğrenimi için geliştirilen platform ve araçlara yapay zekânın entegre edilmesi, geleneksel öğrenme ortamlarını dönüştürmüş; daha önce hayal dahi edilemeyen imkânları mümkün kılarak öğrenme deneyimini köklü biçimde değiştirmiştir.

Yapay zekâ, öğrenenlerin katılımını, motivasyonunu ve başarımını artırma noktasında büyük bir potansiyele sahiptir. Bireyselleştirilmiş öğrenme yolları, anlık geri bildirim ve yapay zekâ ile etkileşimli iletişim gibi uygulamalar bu potansiyelin örnekleri arasında gösterilebilir (Guo vd., 2022). Yapay zekâ destekli platformlar, dünyanın herhangi bir yerinden dil öğrenen bireylere nitelikli dil eğitimi alma fırsatı sunmaktadır. Ayrıca, bu tür sistemler, her bir öğrenenin ihtiyaçlarına uygun şekilde egzersiz ve içerikleri kişiselleştiren uyarlanabilir öğrenme yolları aracılığıyla öğrenme sonuçlarını iyileştirmekte ve bilişsel becerileri ile öğrenen özerkliğini desteklemektedir (Sanusi vd., 2022).

2.2.1 Yabancı Dil Eğitiminde Yapay Zekânın Gelişimi

Yapay zekâ, insan benzeri bilişsel süreçleri simüle edebilen algoritmaların geliştirilmesini ifade eder ve eğitim teknolojilerinin evriminde önemli bir dönüm noktasıdır. YZ'nin dil eğitiminde kullanımı, teknolojinin pedagojik uygulamalardaki rolünün dönüşümünü yansıtan çok katmanlı bir gelişim sürecine sahiptir. Bu süreç, kural tabanlı sistemlerden üretken YZ modellerine kadar uzanan geniş bir tarihsel aralığı kapsar.

YZ'nin dil öğretiminde ilk kullanım örnekleri 1960'lı yıllarda ortaya çıkan PLATO (Programmed Logic for Automatic Teaching Operations) ve TICCIT (Time-Shared, Interactive, Computer-Controlled Information Television) gibi sistemlerle başlar. Bu sistemler, temel olarak öğrencilerin belirli dil yapıları üzerinde alıştırmalar yapmasını sağlayan, sınırlı düzeyde etkileşimli ve davranışçı öğrenme yaklaşımlarına dayanan programlardı (Alderman, 1979; Bitzer vd., 1966). Özellikle PLATO, yazma ve okuma gibi becerilerin öğretimi için metin tabanlı görevler sunmuş, öğrencilerin yanıtlarına otomatik geri bildirim verebilmiştir.

1980'li ve 1990'lı yıllarda, YZ'nin doğal dil işleme (NLP) alanındaki ilerlemeleri sayesinde Intelligent Tutoring Systems (ITS) geliştirilmeye başlanmıştır. Bu sistemler, öğrencinin bilgi düzeyini analiz ederek bireyselleştirilmiş yönlendirme sağlayan daha karmaşık ve esnek yapılarıdır. Örnek olarak SCHOLAR, GUIDON ve SOPHIE sistemleri, dil öğrenimi kadar doğa bilimleri ve mühendislik eğitiminde de kullanılmış, metin tabanlı soru-cevap sistemleri ile öğrencilerin düşünme süreçlerine rehberlik etmişlerdir (Duchastel, 1986).

2000'li yılların başlarında, otomatik yazılı metin değerlendirme sistemleri dil öğretiminde dikkat çeken yeni bir alan yaratmıştır. ETS'nin e-rater, Pearson'ın Intelligent Essay Assessor (IEA) ve Project Essay Grade (PEG) gibi sistemleri, öğrencilerin kompozisyonlarını dil bilgisi, içerik organizasyonu, kelime çeşitliliği ve cümle yapısı gibi ölçütlere göre değerlendirmiştir (Shermis & Burstein, 2003). Bu sistemler, geleneksel öğretmenin sağladığı geri bildirimine alternatif ya da tamamlayıcı işlevler üstlenmiş, özellikle büyük ölçekli sınavlarda kullanılmaya başlanmıştır.

2010'lu yıllara gelindiğinde, uyarlanabilir öğrenme sistemleri ve mobil destekli uygulamalar önem kazanmıştır. Özellikle Duolingo, kullanıcıların performans verilerini analiz eden ve buna göre içerik sunan YZ tabanlı algoritmalarla çalışmaktadır. Kullanıcının doğru veya yanlış yanıtlarına göre bir sonraki etkinliği ayarlayan bu sistemler, bireysel farklılıklara dayalı öğrenme yolları oluşturmayı mümkün kılmıştır (Vesselinov & Grego, 2012).

Son olarak, 2022 itibarıyla dil eğitiminde üretken yapay zekâ (generative AI) araçlarının ortaya çıkışı, süreci köklü biçimde dönüştürmüştür. ChatGPT, Bard, Claude gibi büyük dil modelleri (LLM), öğrencilerle doğal dilde etkileşim kurabilen, soruları yanıtlayabilen, yazma desteği sağlayan ve öğretmenler için ders materyali üretebilen esnek sistemlerdir. Bu araçlar, yalnızca bilgi sunan değil, aynı zamanda öğrenme süreçlerini şekillendiren aktif eğitimsel ortaklar olarak değerlendirilmektedir (Dwivedi vd., 2023).

Tarihsel olarak incelendiğinde, yapay zekanın dil öğretiminde kullanımı statik, yönlendirici sistemlerden etkileşimli, öğrenen merkezli araçlara doğru evrilmiştir. Bu evrim, yalnızca teknolojiyle değil, aynı zamanda pedagojik yaklaşımlardaki dönüşümle de yakından ilişkilidir.

2.2.2 Yapay Zekâ Destekli Dil Öğrenimi

Yapay zekâ, özellikle bireysel öğrenme yollarını desteklemesi, anlık geri bildirim sunabilmesi ve öğrenme sürecini kişiselleştirebilmesi açısından dil öğreniminde giderek artan bir rol oynamaktadır. Öğrenciler, geleneksel sınıf ortamlarının dışına çıkarak kendi hızlarında, kendi ihtiyaçlarına göre şekillenen bir öğrenme deneyimi yaşayabilmektedir. Bu bölümde, yapay zekâ araçlarının dil öğrenen bireyler için sunduğu olanaklar; kişiselleştirilmiş öğrenme, yazma ve okuma becerilerinin gelişimi, konuşma pratiği ve telaffuz geliştirme gibi alt başlıklarda ele alınmaktadır. Her bir başlık altında, bu alanlara yönelik öne çıkan araçlar ve uygulamalar detaylı şekilde analiz edilmiştir.

2.2.2.1 Yapay Zekâ ile Kişiselleştirilmiş Dil Öğrenimi

Yapay zekâ, dil öğreniminde kişiselleştirilmiş öğrenme yöntemlerini destekleyen etkili bir teknoloji olarak, öğrenenlerin bireysel gereksinimlerine göre uyarlanmış öğrenme deneyimleri sunma kapasitesine sahiptir. Geleneksel dil öğretimi genellikle sınıfın seviyesine odaklanırken, YZ destekli sistemler her öğrencinin öğrenme tarzına, hızına ve zorluk derecesine göre içerik sağlayarak kişiselleştirilmiş öğrenmeyi mümkün hale getirir. (Zawacki-Richter vd., 2019).

Bu alandaki en sık rastlanan örneklerden biri Duolingo’dur. Duolingo, bünyesindeki YZ algoritmaları aracılığıyla her öğrenci için performansa dayalı bir yol haritası oluşturur. Örneğin, öğrenci kelime bilgisi alanında zayıfsa sistem bu alanda tekrar alıştırmaları önerir. Uygulama ayrıca “strength bar” ve hatırlatma sistemleri kullanarak öğrencinin unutma eğrisini dengelemeyi hedefler ve bilgi kalıcılığını artırmaya çalışır (Vesselinov & Grego, 2012).

Yapay zekâ ile kişiselleştirilmiş öğrenme yalnızca içerik sunmakla sınırlı değildir; aynı zamanda öğrencilerin öz düzenleme becerilerini destekler. Öğrenciler, ne zaman ve hangi konuyu çalışacaklarına karar vererek öğrenme sürecini daha aktif biçimde yönetebilirler. Sistemden gelen geribildirimlere göre öğrenme stratejilerini yenileme imkânı, öğrenenleri pasif bilgi alıcıları olmaktan çıkarıp öğrenme sürecinin öznesi hâline getirir. Baker (2021), yapay zekâ destekli öğrenme teknolojilerinin giderek artan bir şekilde öğrencilerin sadece bilgi

düzeyine değil, aynı zamanda öz düzenleme davranışlarına da yanıt verebildiğini ve bu şekilde etkili öğrenme stratejilerini teşvik edebildiğini vurgulamaktadır. Bu teknolojiler, öğrencinin düşük verimli stratejiler kullandığını tespit edip yönlendirici öneriler sunarak öğrenme verimliliğini artırabilir (Baker, 2021).

Ancak bu sistemlerin etkinliği, öğrencinin dijital okuryazarlığı, öz motivasyonu ve teknolojiye erişim olanakları ile yakından ilişkilidir. Ayrıca bu sistemlerin bazıları yapay zekâyı temel düzeyde kullanırken, bazıları yalnızca sabit algoritmalara dayanmakta ve gerçek anlamda “kişiselleştirme” sağlayamamaktadır. Bu nedenle sistemin sunduğu kişiselleştirme düzeyinin niteliği, araçtan araca önemli ölçüde farklılık gösterebilmektedir (Spector, 2014).

Sonuç olarak, YZ destekli kişiselleştirilmiş dil öğrenimi, öğrenen merkezli öğretim ilkeleriyle örtüşen, bireysel ihtiyaçlara duyarlı ve teknolojiye dayalı yenilikçi bir öğrenme modelidir. Gelişen algoritmalar sayesinde bu sistemlerin ilerleyen yıllarda daha da yaygınlaşması beklenmektedir.

2.2.2.2 Yazma ve Okuma Becerilerinin Öğrenimi

Yazma ve okuma becerileri, yabancı dil öğreniminin temel bileşenlerinden olup, yapay zekâ destekli uygulamalar sayesinde önemli ölçüde desteklenebilir hâle gelmiştir. YZ, yazılı üretim ve metin anlama süreçlerinde hem anlık hem de anlamlı geri bildirim sağlayarak öğrencilerin dilsel farkındalıklarını artırmakta, bu süreçte öğretmen desteğini tamamlayıcı bir rol üstlenmektedir.

Yazma becerisine yönelik olarak geliştirilen en yaygın yapay zekâ uygulamalarından biri Grammarly’dir. Bu araç, yazılı metinleri dilbilgisi, yazım, noktalama, cümle yapısı ve stil açısından analiz ederek anlık geri bildirim sağlamaktadır. Grammarly, aynı zamanda alternatif ifadeler önererek öğrencilerin sözcük dağarcığını ve ifade çeşitliliğini geliştirmelerine katkı sunar. Grammarly gibi yazım düzeltme araçları, özellikle İngilizce öğrenen bireylerin yazma özgüvenini artırmakta ve kendi hatalarını fark etme becerisini desteklemektedir (Karyuatry, 2018).

Bununla birlikte, Quillbot gibi metin yeniden yazma araçları, öğrencilerin cümle yapılarını dönüştürme, eş anlamlı kelimeler kullanma ve daha akademik bir dil oluşturma yönünde destek sağlamaktadır. Özellikle ileri düzey yazma becerileri gerektiren akademik metinlerde, bu tür YZ araçları öğrencinin metin üretme sürecine aktif olarak katılmasını ve üretimini yansıtmalı şekilde gözden geçirmesini teşvik etmektedir.

Yazılı ürünlere yönelik yapay zekâ destekli değerlendirme sistemlerinden biri olan Write & Improve, öğrencilerin yazılarını CEFR düzeyine göre puanlayarak hem dilsel yeterlilik ölçümü hem de sürekli gelişim için kullanılabilmektedir. Öğrenci, aynı yazıyı tekrar göndererek önerilen düzeltmeler doğrultusunda gelişimini görebilmekte, bu sayede öz-düzenleme (self-regulation) becerileri gelişmektedir (Ranalli vd., 2017).

YZ, sadece üretim değil, okuma becerileri açısından da etkilidir. Bazı uygulamalar, öğrencilerin okuduğu metni analiz ederek bilinmeyen kelimeleri vurgulamakta, sözlük entegrasyonu ile anlamlarını açıklamakta ve öğrencinin okuduğu içeriklere göre yeni metinler önermektedir. Örneğin LingQ ve Readlang, öğrencinin okuma geçmişine göre kelime sıklığı verileriyle kişiselleştirilmiş okuma önerileri sunar. Bu sayede öğrenciler bağlam içinde kelime öğrenebilir ve anlamlandırma becerilerini geliştirir.

YZ destekli yazma ve okuma uygulamaları, geleneksel öğretimle entegre edildiğinde öğrencilere bağımsız öğrenme, geribildirim alma, kendi hatasını fark etme ve daha zengin metin üretme imkânı sunmaktadır. Ayrıca bu araçların çoğu, öğreneni sadece değerlendirme nesnesi olarak değil, öğrenme sürecinin aktif bir öznesi olarak konumlandırmaktadır.

Bununla birlikte, bu tür uygulamaların bilinçsiz kullanımı öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerinin gelişimini sınırlandırabilir. Öğrencilerin tüm düzeltmeleri sorgulamadan kabul etmesi, öğrenme sürecini yüzeysel hâle getirebilir. Bu nedenle öğretmen rehberliği, araçların pedagojik bağlama uygun kullanımı açısından önem taşımaktadır (Cavaleri & Dianati, 2016).

2.2.2.3 Telaffuz ve Konuşma Becerilerinin Öğrenimi

Telaffuz ve konuşma becerileri, yabancı dil öğreniminde öğrenenlerin karşılaştığı en büyük zorluklardan biridir. Doğru telaffuz hem anlaşılabilirliği artırmakta hem de iletişimde özgüven kazandırmaktadır. Geleneksel öğretim ortamlarında bu becerilerin geliştirilmesi genellikle sınırlı süreye, öğretmenin bireysel geri bildirim kapasitesine ve öğrencinin katılım düzeyine bağlıdır. Ancak yapay zekâ destekli uygulamalar, öğrencilere birebir ve sınırsız konuşma pratiği fırsatı sunarak bu sınırlamaların büyük kısmını ortadan kaldırmaktadır.

Bu alanda öne çıkan araçlardan biri ELSA Speak (English Language Speech Assistant) uygulamasıdır. ELSA, öğrencinin sesli girdilerini analiz ederek bireysel ses düzeyinde telaffuz hatalarını belirlemekte ve bu hatalara anlık geri bildirim sunmaktadır. Uygulama, fonetik analiz tekniklerini kullanarak hangi harf veya seslerin yanlış telaffuz edildiğini görsel ve işitsel olarak

belirtmektedir. Anggraini (2022) tarafından yapılan bir araştırma, ELSA Speak uygulamasının öğrencilerin İngilizce telaffuz becerilerini geliştirmede etkili olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada, öğrencilerin ortalama telaffuz puanlarının uygulama kullanımıyla birlikte arttığı belirtilmiştir (Anggraini, 2022). Ayrıca, Kholis (2021) tarafından yapılan bir başka çalışma da ELSA Speak uygulamasının yükseköğretim öğrencilerinin telaffuz becerilerini geliştirmede olumlu etkilerini vurgulamaktadır. Bu çalışmada, uygulamanın öğrencilerin çeşitli kelimeleri daha kolay ve kapsamlı bir şekilde telaffuz etmelerine yardımcı olduğu ve anlık geri bildirim özelliklerinin öğrencilerin doğru telaffuz etmelerini sağladığı belirtilmiştir Kholis (2021).

Bununla birlikte, Mondly, Speechling ve Google Speech AI gibi araçlar da öğrencilerin belirli kalıpları tekrar ederek konuşma becerilerini geliştirmelerine katkı sağlamaktadır. Bu uygulamaların büyük çoğunluğu, otomatik konuşma tanıma (automatic speech recognition – ASR) teknolojisini temel alarak çalışmakta ve öğrencilerin söylediklerini analiz ederek doğru telaffuzla karşılaştırmaktadır. Söz konusu sistemler yalnızca söylenen ifadelerin doğruluğuna odaklanmakla kalmamakta; aynı zamanda intonasyon, vurgu ve ritim gibi üst birimsel (suprasegmental) özellikleri de değerlendirebilmekte ve bu yolla öğrencinin konuşma yeterliğine daha bütüncül bir katkı sunmaktadır.

Konuşma pratiği açısından, YZ tabanlı uygulamalar öğrencilere anlık ve risksiz bir iletişim ortamı sunmaktadır. Özellikle utangaç veya hata yapmaktan çekinen öğrenciler için YZ ile yapılan konuşmalar, özgüveni artıran ve hata yapma korkusunu azaltan bir öğrenme ortamı yaratmaktadır (Ahn & Lee, 2016). Bu da öğrencilerin daha sık pratik yapmalarına ve dolayısıyla akıcılık kazanmalarına katkı sağlar.

Bu araçlar ayrıca özerk öğrenmeyi teşvik etmektedir. Öğrenciler günün her saati, istedikleri kadar pratik yapabilir; tekrar etmekte zorlandıkları sesleri hedefleyebilir ve kişisel gelişimlerini takip edebilirler. Ayrıca bu sistemler, öğrencinin gelişim grafiğini çıkararak öğretmene raporlar sunabilir; bu sayede öğretmen, öğrencinin hangi alanlarda zorlandığını kolayca tespit edebilir.

Ancak bu uygulamaların sınırlılıkları da bulunmaktadır. Ses tanıma sistemleri her zaman %100 doğru analiz yapamayabilir, özellikle aksan farklılıkları veya düşük kaliteli ses girişleri yanlış değerlendirmelere neden olabilir. Ayrıca, doğal konuşma etkileşiminden yoksun olmaları, öğrencinin iletişim stratejileri geliştirmesini sınırlandırabilir. Bu nedenle, YZ uygulamalarının insan etkileşimiyle desteklenmesi önemlidir (McCrocklin, 2019).

2.2.3 Yapay Zekâ Destekli Dil Öğretimi

Yapay zekâ, özellikle bireysel öğrenme yollarını desteklemesi, anlık geri bildirim sunabilmesi ve öğrenme sürecini kişiselleştirebilmesi açısından dil öğreniminde giderek artan bir rol oynamaktadır. Öğrenciler, geleneksel sınıf ortamlarının dışına çıkarak kendi hızlarında, kendi ihtiyaçlarına göre şekillenen bir öğrenme deneyimi yaşayabilmektedir. Bu bölümde, yapay zekâ araçlarının dil öğrenen bireyler için sunduğu olanaklar; kişiselleştirilmiş öğrenme, yazma ve okuma becerilerinin gelişimi, konuşma pratiği ve telaffuz geliştirme gibi alt başlıklarda ele alınmaktadır. Her bir başlık altında, bu alanlara yönelik öne çıkan araçlar ve uygulamalar detaylı şekilde analiz edilmiştir.

2.2.3.1 Ders İçeriği ve Materyal Tasarımında Yapay Zekâ Kullanımı

Yapay zekâ, öğretmenlerin ders materyali geliştirme süreçlerini hızlandırma, çeşitlendirme ve kişiselleştirme açısından önemli katkılar sunmaktadır. Geleneksel materyal geliştirme süreci zaman alıcı olmakla birlikte, farklı düzeylere ve öğrenme stillerine hitap eden materyaller üretmek öğretmenler için oldukça zorlu bir görevdir. Bu noktada YZ destekli araçlar, öğretmenlerin pedagojik hedefleri doğrultusunda çeşitli materyalleri hızlı ve etkili bir şekilde oluşturmalarına imkân tanımaktadır.

Günümüzde öğretim materyallerinin hazırlanmasında üretken yapay zekâ araçlarının kullanımı, öğretmenlerin iş yükünü azaltmanın yanı sıra öğretim niteliğini artırma potansiyeli de taşımaktadır. (Dickey & Bejarano, 2024) bu konuda geliştirdikleri ders içeriği tasarımında üretken yapay zekâ kullanımına yönelik bir model olan GAIDE (Generative AI for Instructional Development and Education) çerçevesiyle, üretken yapay zekânın ders içeriği geliştirme sürecine sistematik bir biçimde entegre edilmesini önermektedir. Söz konusu çerçeve, öğretim hedeflerinin belirlenmesinden içerik üretiminin mikro düzeyde incelenmesine kadar adım adım bir yol haritası sunmakta ve böylece öğretmenlerin pedagojik hedeflere uygun, çeşitli ve kaliteli materyaller üretmesini kolaylaştırmaktadır.

British Journal of Educational Technology’de yayımlanan kapsamlı bir derlemede, yapay zekâ araçlarının İngilizce dil öğretiminde sunduğu olanakların; otomatik değerlendirme, içerik üretimi ve özelleştirilmiş öğrenme gibi alanlarda öğretim kalitesini artırdığı ifade edilmiştir. Bununla birlikte, bu teknolojilerin pedagojik sorumluluk ve etik denetimle bütünleştirilmesinin gerekliliği de vurgulanmaktadır (Zawacki-Richter vd., 2019).

Yapay zekâ teknolojilerinin eğitime entegrasyonu, içerik tasarımı ve materyal geliştirme süreçlerinde önemli bir dönüşüm yaratmaktadır. Wang ve arkadaşlarının (2024) kapsamlı incelemesi, özellikle adaptif öğrenme ve kişiselleştirilmiş öğretim, akıllı değerlendirme sistemleri, öğrenci profillemesi ve yeni nesil ürünlerin eğitim ortamlarındaki yaygın kullanımını vurgulamaktadır. Bu bağlamda, yapay zekâ destekli öğrenme yönetim sistemlerinin (LMS) içerik üretimi, görev dağılımı ve öğrenciye özel materyal sunumu gibi alanlarda öğretmenlere destek sağladığı, öğretim sürecinin verimliliğini artırdığı görülmektedir. Bu teknolojiler, yalnızca zamandan tasarruf sağlamakla kalmayıp, aynı zamanda öğrencinin düzeyine ve ihtiyaçlarına göre içerik sunarak öğretimsel niteliği de yükseltmektedir (Wang vd., 2024).

Son yıllarda geliştirilen öğretmen odaklı YZ araçları hem içerik üretimi hem de etkinlik tasarımı alanında ciddi olanaklar sunmaktadır. Örneğin, Quillionz adlı araç, kullanıcının verdiği kısa bir metinden otomatik olarak çoktan seçmeli, doğru-yanlış veya açık uçlu sorular üretebilmektedir. Bu sayede öğretmenler, okuma metinlerine veya konu anlatımlarına dayalı olarak ölçme ve değerlendirme materyallerini hızla oluşturabilmektedir. Benzer şekilde Teachology ve MagicSchool.ai gibi platformlar da öğretmenlere etkinlik fikirleri, ders planı taslakları ve kısa sınavlar gibi öğretimsel içerikler üretme imkânı sağlamaktadır.

Yapay zekâ destekli içerik üretiminde kullanılan araçlar, öğretim materyallerinin çeşitlenmesini ve hedefe yönelik olarak yeniden yapılandırılmasını mümkün kılmaktadır. Wang ve diğerleri (2024) bu kapsamda Duolingo, MATHia ve Aleks gibi sistemlerin öğretim içeriğini otomatik olarak adapte edebilen, öğrenci ihtiyaçlarına göre yeniden şekillendirebilen platformlar olduğunu belirtmektedir. Özellikle Duolingo, bireysel ilerlemeye göre soru düzeyini değiştirebilmekte; MATHia ise öğrencilerin hatalarına göre anlık içerik sunarak öğrenmeyi desteklemektedir. Bu araçlar, yalnızca geleneksel materyal sunumunun ötesine geçip, aynı zamanda öğrenciye özel içerik üretimiyle öğretimi kişiselleştirme imkânı da sağlamaktadır. Bu yönüyle, yapay zekâ tabanlı araçların eğitim materyali tasarımında öğretmenlere sunduğu katkı oldukça dikkat çekicidir (Wang vd., 2024).

Yapay zekâ destekli uygulamalar, öğretim sürecinde yalnızca içerik üretimini hızlandırmakla kalmayıp aynı zamanda farklı öğrenme stillerine sahip öğrencilerin ihtiyaçlarına özel çözümler sunma kapasitesine de sahiptir. Görsel, işitsel ve kinestetik öğrenme stillerini destekleyen içeriklerin hızlı ve etkili bir şekilde üretilmesi, bu teknolojilerin en dikkat çeken katkılarından biridir. Örneğin, görsel öğrenenler için infografikler ve diyagramlar; işitsel öğrenenler için sesli anlatımlar ve dinleme etkinlikleri; kinestetik öğrenenler için ise etkileşimli

oyunlar ve simülasyonlar, yapay zekâ destekli sistemler sayesinde kısa sürede geliştirilebilmektedir. Coşar ve arkadaşları (2025) özellikle akıllı eğitim yönetimi çerçevesinde geliştirilen yapay zekâ destekli sistemlerin, bireyselleştirilmiş öğrenme yolları sunarak öğrencilerin kendi hızlarında ve stillerine uygun şekilde öğrenmelerine imkân tanıdığını vurgulamaktadır. Bu bağlamda, öğretmenler sınıf içindeki çeşitliliğe daha kolay yanıt verebilmekte, pedagojik stratejilerini veri destekli geri bildirimlerle sürekli olarak geliştirebilmektedirler. Böylece yapay zekâ, yalnızca içerik üretiminde değil, aynı zamanda öğretim tasarımı da öğretmenlerin en büyük yardımcılarından biri hâline gelmektedir (Coşar vd., 2025).

Ancak YZ tabanlı içeriklerin eğitimsel değeri öğretmenin yönlendirmesi ve denetimiyle yakından ilişkilidir. Her ne kadar YZ yaratıcı çıktılar sunabilse de bu içeriklerin pedagojik hedeflerle örtüşüp örtüşmediğini değerlendirmek öğretmenin sorumluluğundadır. Bu nedenle öğretmenlerin YZ çıktılarının sadece kullanıcısı değil, aynı zamanda eleştirel değerlendiricisi olmaları beklenmektedir (Holmes vd., 2019).

2.2.3.2 Değerlendirme ve Geri Bildirim Süreçlerinde Yapay Zekâ Kullanımı

Yabancı dil öğretiminde değerlendirme ve geri bildirim süreçleri, öğrenmenin niteliğini artırma açısından merkezi bir öneme sahiptir. Geleneksel sınıf ortamlarında öğretmenler, öğrencilerin yazılı ya da sözlü performanslarını değerlendirerek bireysel geribildirim sunmakla yükümlüdür. Ancak bu süreç, zaman alıcı olması ve öğrenci sayısının fazlalığı nedeniyle özellikle yazılı ürünlerde tutarlı ve kapsamlı bir değerlendirme yapılmasını zorlaştırmaktadır. Bu noktada yapay zekâ, öğretmenlerin değerlendirme yükünü hafifleten ve öğrenenlere daha düzenli geri bildirim sağlayan etkili bir araç olarak öne çıkmaktadır.

YZ destekli değerlendirme sistemleri, öğrencilerin yazılı ürünlerini çok boyutlu bir şekilde analiz edebilmektedir. ETS'nin e-rater® sistemi, öğrencilerin yazılarını dilbilgisi doğruluğu, sözcük kullanımı, cümle çeşitliliği ve içerik organizasyonu gibi çeşitli ölçütlere göre otomatik olarak puanlamaktadır (Burstein vd., 2004). Bu sistem, özellikle TOEFL gibi uluslararası sınavlarda yazma bölümlerinin objektif biçimde değerlendirilmesi amacıyla kullanılmaktadır. Benzer şekilde, Pearson'ın Intelligent Essay Assessor (IEA) ve Project Essay Grade (PEG) sistemleri de akademik yazma performansını puanlayan ve öğrencinin güçlü/zayıf yönlerine göre analiz sunan araçlardır (Shermis & Burstein, 2013).

YZ yalnızca puanlama değil, gerçek zamanlı geri bildirim konusunda da güçlü çözümler sunmaktadır. Örneğin Write & Improve, öğrencilerin yazılarını analiz ederek CEFR (Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı) düzeyine göre anlık geribildirim verir ve yazıların her yeniden gönderiminde gelişimi izleyebilir. Bu sayede öğrenciler kendi hatalarını fark ederek öz-düzenleme yapabilir ve yazma becerilerini adım adım geliştirebilir (Ranalli vd., 2017).

2.2.3.3 Ders Planlama ve Öğretim Sürecinde Yapay Zekâ Kullanımı

Ders planlama, etkili öğretimin temel yapı taşlarından biridir. Öğretmenlerin hedef kazanımları, öğrenci profilleri, içerik dağılımı ve değerlendirme stratejilerini dikkate alarak sistematik bir şekilde derslerini yapılandırmaları beklenir. Ancak yoğun iş yükü, zaman kısıtlaması ve materyal çeşitliliği gibi faktörler bu süreci hem zaman alıcı hem de zorlayıcı hale getirmektedir. Son yıllarda yapay zekâ teknolojilerindeki hızlı gelişmeler, öğretim süreçlerinde köklü değişimlere yol açmıştır. Özellikle öğretmenlerin ders planlama, içerik oluşturma ve öğrenci performansını izleme gibi görevlerinde YZ destekli araçlardan giderek daha fazla yararlandıkları görülmektedir. Tan, Chen ve Ling'in (2025) sistematik derlemesi, öğretim süreçlerinde kullanılan YZ teknolojilerinin öğretmenlere yalnızca zaman kazandırmakla kalmadığını, aynı zamanda bireyselleştirilmiş öğretim fırsatları sunduğunu ortaya koymaktadır. Çalışmada, özellikle sohbet robotları, değerlendirme sistemleri ve öğretim analitiği gibi araçların öğretmenlerin karar alma süreçlerini desteklediği ve sınıf içi uygulamalarda etkinliği artırdığı vurgulanmaktadır. Bu bağlamda, YZ'nin öğretim sürecindeki rolünü anlamak hem öğretim kalitesinin artırılması hem de öğretmenlerin mesleki gelişiminin desteklenmesi açısından kritik öneme sahiptir (Tan vd., 2025).

Yapay zekâ teknolojilerinin eğitimde giderek artan etkisi, özellikle ders planlama süreçlerinde öğretmen adaylarına önemli fırsatlar sunmaktadır. Kehoe (2023), öğretmen adaylarının ders planlama sürecinde ChatGPT ve Google Bard gibi üretken YZ araçlarını kullanarak zaman tasarrufu sağlayabileceklerini ve aynı zamanda öğretim kalitesini artıracabileceklerini belirtmektedir. Bu araçların yalnızca içerik üretimiyle sınırlı kalmadığını, aynı zamanda öğretmenlere ders hedeflerine uygun yapılar, kazanımlar ve başarı ölçütleri sunabildiğini göstermektedir. Ancak, çalışmada vurgulandığı üzere, YZ çıktılarının pedagojik olarak anlamlı ve bağlamsal olarak uygun olup olmadığını değerlendirmek öğretmenin sorumluluğundadır. Bu durum, YZ araçlarının öğretimi destekleyici potansiyeline rağmen, öğretmenin yönlendirici ve eleştirel rolünü koruması gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır (Kehoe, 2023).

Bir diğerk yapay zeka aracı olan Generatif yapay zekânın (GenAI) öğretim sürecine entegrasyonu, öğretmenlerin ders planlama süreçlerinde ciddi bir dönüşüm yaratmaktadır. Karpouzis ve arkadaşlarının (2024) çalışması, GenAI destekli “interaktif mega-prompt” sistemlerinin öğretmenlere, öğrenci profilleri, öğrenme hedefleri ve tercih edilen öğretim yöntemleri gibi detaylı girdilere dayalı özelleştirilmiş ders planları üretme imkânı sunduğunu ortaya koymuştur. Bu sistem sayesinde öğretmenler yalnızca zamandan tasarruf etmekle kalmamakta, aynı zamanda öğrenci çeşitliliğine daha etkili yanıt verebilecek dinamik ve esnek içerikler hazırlayabilmektedir. Çalışmanın sonuçları, öğretmenlerin bu sistemi etkili bulduklarını ve planlama süresinde belirgin bir azalma yaşandığını göstermektedir. Bununla birlikte, GenAI'nin özel eğitim gibi daha hassas alanlarda da bireyselleştirilmiş içerikler üretme potansiyeline sahip olduğu vurgulanmıştır (Karpouzis vd., 2024).

Yapay zekâ teknolojileri, öğretim sürecinin çeşitli aşamalarında öğretmenlere yardımcı olabilecek biçimde gelişmektedir. Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan rapora göre, öğretmenler artık yapay zekâ araçlarını yalnızca bireysel öğrenmeyi desteklemek amacıyla değil, aynı zamanda ders planlama, içerik uyarlama ve öğrenci ihtiyaçlarına göre materyal seçimi gibi görevlerde de etkin bir şekilde kullanmaktadır (Cardona vd., 2023). Özellikle öğretmenlerin daha önce olumlu geri bildirim aldığı içeriklere benzer materyallerin önerilmesi ya da sınıf düzeyine uygun alternatif kaynakların sunulması gibi işlevler, öğretmenlerin zaman yönetimini kolaylaştırmakta ve pedagojik kararlarını daha bilinçli şekilde almalarına yardımcı olmaktadır. Ancak bu raporda vurgulandığı üzere, her ne kadar yapay zekâ öğretim sürecini destekleyici bir araç olarak görülse de nihai kararların ve pedagojik sorumluluğun öğretmende kalması gerektiği, yani insan-merkezli bir yaklaşımın benimsenmesi gerektiği belirtilmektedir (Cardona vd., 2023).

Yukarıda sunulan çalışmalar, yapay zekâ teknolojilerinin İngilizce öğretiminde sunduğu olanakları çok yönlü biçimde ortaya koymaktadır. Özellikle içerik üretimi, bireyselleştirilmiş öğrenme yolları, değerlendirme süreçleri ve öğretmen rehberliğine destek gibi alanlarda YZ temelli uygulamaların pedagojik potansiyeli dikkat çekmektedir. Bu noktada, son yıllarda dikkatleri üzerine çeken ChatGPT gibi üretken yapay zekâ modelleri, bu potansiyeli daha erişilebilir ve kullanıcı dostu hâle getirmektedir. Aşağıda, ChatGPT'nin İngilizce öğrenimi ve öğretimi bağlamında nasıl konumlandığı hem öğrenciler hem de öğretmenler açısından sunduğu imkânlar ve sınırlılıklar çerçevesinde ele alınacaktır.

2.3. ChatGPT ile İngilizce Öğrenimi ve Öğretimi

Üretken yapay zekâ teknolojilerinin en dikkat çeken örneklerinden biri olan ChatGPT, dil öğretimi ve öğrenimi alanında çok yönlü uygulamalara sahiptir. Öğrenciler bireysel öğrenme sürecinde ChatGPT'yi aktif bir dil partneri olarak kullanabilirken; öğretmenler de ders planlamadan materyal üretimine, değerlendirmeden içerik uyarlamasına kadar birçok alanda bu aracı etkili biçimde kullanabilmektedir. Bu bölümde, ChatGPT'nin hem öğrenciler hem öğretmenler tarafından nasıl kullanıldığına odaklanılmış, ardından da bu sistemin sunduğu pedagojik katkılar ve sınırlılıkları çok yönlü olarak ele alınmıştır. Böylece ChatGPT'nin dil eğitimindeki güncel yeri bütünsel bir bakış açısıyla değerlendirilmiştir.

2.3.1. Öğretmenler için ChatGPT Kullanımı

İngilizce öğretimi, her zaman teknolojik gelişmelerden etkilenmiştir. Özellikle derslerini güncel tutmakta isteksiz olan ve öğrenci başarısını artırmak amacıyla derslerini zenginleştirmek isteyen öğretmenler için teknoloji daima ilgi odağı olmuştur. Son birkaç on yılda, yapay zekâ yoğun şekilde çeşitli uygulamaların geliştirilmesinde kullanılmakta ve bu uygulamalar hayatın neredeyse her alanında yer bulmaktadır (Haristiani, 2019). Bu uygulamalardan biri olan ChatGPT, özellikle son iki yılda İngilizce öğretmenlerinin dikkatini çeken bir araç hâline gelmiştir. Bu doğrultuda, ChatGPT destekli dil öğretimini inceleyen çalışmaların sayısı da giderek artmaktadır.

ChatGPT'ye yönelik öğretmen görüşlerini araştıran bir çalışmada, tüm katılımcı öğretmenler, etkili, düzenli ve dikkat çekici dersler oluşturmak için ChatGPT'nin sunduğu öğretim materyallerinin çeşitliliğini yönetme konusunda uzmanlaşmaları gerektiğini belirtmişlerdir (Jeon & Lee, 2023). Benzer şekilde, Mohamed (2023), dil sınıflarında giderek yaygınlaşan YZ tabanlı dil öğrenme araçlarının ders planlarına etkili biçimde entegre edilebilmesi için öğretmenlerin gerekli bilgi ve becerilerle donatılması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda, Kohnke vd. (2023), öğretmenlerin yapay zekâyı dil öğretiminde nasıl kullanabileceklerine dair eğitim ve öğretimden geçirilmesi gerektiğini ve bunun da YZ'nin dil öğretimindeki rolünü vurgulayan, kendi hızında öğrenme fırsatları sunan ve YZ'yi öğretmen eğitimi programlarına entegre eden bir yapıyla gerçekleştirilebileceğini ileri sürmektedir.

Mevcut çalışmalar, öğretmenlerin ChatGPT kullanımı sırasındaki deneyimlerine ve sürece dair görüşlerine odaklanmaktadır. Örneğin Jeon ve Lee (2023) tarafından yürütülen bir çalışmada, öğretmen görüşmeleri ve etkileşim dökümleri üzerinden ChatGPT'nin dört temel

işlevi belirlenmiştir: konuşma partneri, içerik sağlayıcı, öğretim asistanı ve değerlendirici. Bu işlevler, bir dil sınıfının bütünlüğü açısından önemli roller üstlenmektedir. Başka bir çalışmada ise, ChatGPT'nin öğrenci hatalarına işaret ederek değerlendirme sürecine katkı sağladığı ve buna rağmen öğretmenin öğrenme süreci üzerindeki pedagojik kontrolünü sürdürmesini mümkün kıldığı belirtilmektedir (Bewersdorff vd., 2023). Ayrıca, Jeon ve Lee (2023), öğretmenlerin geçmişte materyalleri manuel olarak hazırladıkları ve sınırlı kaynaklara erişimleri olduğu döneme kıyasla, ChatGPT sayesinde artık ders planlarını oluşturma ve güncelleme üzerinde çok daha fazla kontrole sahip olduklarını ifade etmektedirler.

ChatGPT'nin farklı kullanım biçimlerinin araştırıldığı çalışmalardan birinde, İngilizce okuduğunu anlama sorularının üretilmesindeki işlevselliği değerlendirilmiştir. Sonuçlar, önerilen sürecin bu tür sorular üretmede oldukça başarılı olduğunu göstermiştir. Yapay zekâ okuryazarlığı konusunda uygun rehberlik ve eğitim sağlandığında, eğitimciler bu teknolojiyi çeşitli öğretim ortamlarında etkili bir şekilde entegre edebilmektedirler (U. Lee vd., 2023). Bunun yanında, insan-bilgisayar etkileşiminin gelişmesi, otomatik notlama sistemleri ve araştırma desteği gibi avantajlar da ChatGPT'nin sunduğu önemli katkılar arasında yer almaktadır (Dempere vd., 2023).

Mabuan (2024) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, Filipinler'deki 115 İngilizce öğretmeniyle yapılan anket ve odak grup görüşmeleri sonucunda, öğretmenlerin ChatGPT'yi dil öğretiminde özellikle kelime hazinesi geliştirme, yazma pratiği, iletişimsel yeterlikleri artırma ve konsept açıklamaları yapma gibi çeşitli amaçlarla kullandıkları ortaya konmuştur. Öğretmenler, ChatGPT'nin öğrencilerin yazılı ve sözlü üretimini desteklediğini, karmaşık mesajları sadeleştirerek özellikle yetişkin ve dezavantajlı öğrenciler için anlaşılabilir hale getirdiğini belirtmiştir. Ayrıca, araç sayesinde öğrenci katılımının arttığı, bireyselleştirilmiş geri bildirimlerin mümkün olduğu ve kültürel farkındalık sağlandığı ifade edilmiştir. Ancak çalışmada, öğretmenlerin aşırı bağımlılık, intihal riski, bağlam eksikliği ve bilgi güvenilirliği gibi etik ve pedagojik endişeleri de dile getirdiği görülmektedir. Bu bulgular, ChatGPT'nin öğretmen merkezli ve rehberlik içeren bir yaklaşımla entegre edilmesi gerektiğini vurgularken, aynı zamanda öğretmenlerin teknolojik pedagojik bilgi (TPACK) çerçevesi kapsamında desteklenmesinin önemini de ortaya koymaktadır (Mabuan, 2024)

Bir diğer önemli kullanım alanı yönerge yazımı ve prompt tasarımıdır. Öğretmenler, öğrencilere yazma, konuşma veya okuma görevleri verirken bu görevlerin açık, anlamlı ve seviyeye uygun olması konusunda ChatGPT'yi bir rehber olarak kullanabilirler. Özellikle

yazma ödevlerinde kullanılacak görev tanımlarının açık uçlu, yaratıcılığı teşvik eden ve belirli dilsel yapıları hedefleyen biçimde yapılandırılması ChatGPT ile kolaylaşmaktadır. Bu süreç aynı zamanda öğrencilere prompt yazmayı öğretmek için de fırsatlar sunmakta, böylece öğrenenlerin kendi sorularını daha nitelikli biçimde oluşturması teşvik edilmektedir (U. Lee vd., 2023).

ChatGPT ayrıca değerlendirme amaçlı da etkili biçimde kullanılabilir. Öğrenci yazıları üzerine dil bilgisel düzeltmeler, yapı önerileri ve açıklayıcı geribildirimler sunabilmektedir. Öğretmen, öğrenci metnini ChatGPT'ye vererek yazının içeriği, düzeni, kelime kullanımı ve genel bütünlüğü üzerine sistemli geri bildirim alabilir. Bu geri bildirimleri gözden geçirip öğrencilere özelleştirilmiş açıklamalarla sunmak, öğretmen değerlendirmesinin niteliğini artırabilir. Ayrıca, ChatGPT rubriklere dayalı puanlama konusunda da yardımcı olabilir; öğretmen, kullandığı ölçütlere göre sistemden yorum ve öneri isteyerek daha tutarlı bir değerlendirme süreci yürütebilir (Kasneci vd., 2023).

ChatGPT'nin öğretmenler için sunduğu bir diğer avantaj, farklı profildeki öğrencilere uygun içerik üretme becerisidir. Aynı etkinliğin A2, B1 ve B2 düzeylerine uyarlanması gibi işlemler, öğretmenler için oldukça zaman alıcıdır. ChatGPT, tek bir girdiden hareketle bu içerikleri kısa sürede seviyelere göre farklılaştırabilir. Böylece öğretmen, aynı etkinliğin farklı sınıflarda kullanılabilecek versiyonlarını pratik şekilde elde edebilir.

Al-khresheh (2024) tarafından yürütülen kapsamlı bir araştırma, dünya genelinden 46 İngilizce öğretmenin ChatGPT kullanımına ilişkin algılarını nitel bir yaklaşımla incelemiştir. Çalışmanın bulguları, öğretmenlerin ChatGPT'yi özellikle anlık geri bildirim sağlama, kişiselleştirilmiş öğrenme yolları oluşturma ve öğrencilerin analitik düşünme becerilerini geliştirme açısından pedagojik olarak faydalı bir araç olarak gördüklerini ortaya koymuştur. Bununla birlikte, öğretmenler kültürel bağlama duyarsızlık, konuşma ve dinleme becerilerindeki sınırlılıklar ve öğrencilerde aşırı bağımlılık gibi bazı önemli risklere de dikkat çekmişlerdir. Ayrıca, öğretmenler ChatGPT'nin öğrenme sürecine katkıda bulunabilmesi için pedagojik rehberlik ve müfredata entegrasyonunun kritik olduğunu vurgulamışlardır. Sonuç olarak, bu çalışma, ChatGPT'nin geleneksel öğretim yaklaşımlarını tamamlayıcı bir araç olarak kullanılması gerektiğini ve öğretmen rehberliğinin vazgeçilmezliğini ortaya koymaktadır (Al-khresheh, 2024). Buna ek olarak Stockwell (2024) öğretmenlerin dijital okuryazarlıklarının ve etik farkındalıklarının geliştirilmesinin, ChatGPT'nin eğitimde etkili şekilde kullanılabilmesi açısından kritik olduğunu ortaya koyar. Böylece öğretmenler bu teknolojileri yalnızca bir

Üretim aracı olarak değil, aynı zamanda pedagojik süreci şekillendiren bir ortak olarak değerlendirebilirler (Stockwell, 2024).

Sonuç olarak bu süreçlerin her aşamasında öğretmenin denetleyici ve yönlendirici rolü önemlidir. ChatGPT tarafından sunulan içerikler pedagojik açıdan her zaman uygun olmayabilir. Özellikle kültürel içerikler, hassas temalar veya müfredata uyum gibi kriterler açısından öğretmenin gözden geçirme yapması şarttır. Bu nedenle öğretmenlerin yalnızca kullanıcı değil, eleştirel değerlendirici ve seçici bir konumda olmaları gerekmektedir.

2.3.2. Öğrenenler için ChatGPT Kullanımı

ChatGPT'nin İngilizce ğretmenleri üzerindeki etkisi önemli olmakla birlikte, bu durumu öğrenen bakış açısından değerlendirmek de kayda değerdir. ChatGPT'nin dil öğrenimi üzerindeki etkilerini kapsamlı biçimde anlayabilmek adına, yapılan çeşitli çalışmalar; ğrenci başarısı, motivasyon, beceri gelişimi ve tutumlar açısından ele alınmaktadır. Günümüzde yapay zekâ araçlarının, özellikle de ChatGPT'nin oldukça popüler olduğu açıktır. Kamuoyundaki yoğun ilgiyle birlikte ChatGPT, yalnızca iki ay içinde 100 milyon aktif kullanıcıya ulaşmış ve bu başarı Instagram, Facebook ya da TikTok gibi platformları dahi geride bırakmıştır (Meyer vd., 2023). Eğitim alanında da giderek daha fazla ilgi gören ChatGPT, dil öğrenen bireylerin odağında yer almaktadır. Dikkatli bir tasarım ve doğru uygulama ile ChatGPT'nin yükseköğretimi dönüştürme ve tüm öğrenciler için öğrenme deneyimini geliştirme potansiyeli bulunmaktadır (Rawas, 2023).

Yürütülen araştırmalar, yapay zekâ destekli dil öğrenme araçlarının ğrenci motivasyonunu ve dil yeterliğini artırabildiğini ve aynı zamanda kişiselleştirilmiş, ilgi çekici öğrenme deneyimleri sunduğunu göstermektedir (Mohamed, 2023). Örneğin bazı öğrenciler, sohbet robotlarını (chatbot) kullanmanın onların motivasyonlarını ve derse katılım düzeylerini artırdığını belirtmiştir. ğrenme tutumları açısından bakıldığında ise, sohbet robotlarının öğrencilere öğrenebilecekleri ve yardım isteyebilecekleri sezgisel ve etkileşimli bir arayüz sunduğu ifade edilmektedir (Y. F. Lee vd., 2022). Bu tür avantajlar, ChatGPT'yi öğrenciler açısından tercih edilebilir bir dil öğrenme aracı hâline getirmektedir. Bewersdorff vd. (2023) tarafından yürütülen bir çalışmada, bu tür yapay zekâ sistemlerinin sınav kaygısını azaltabileceği ve böylece daha özgün ve cesaretlendirici bir öğrenme ortamı oluşturabileceği ileri sürülmektedir. Guo vd. (2023) tarafından yürütülen başka bir çalışmada ise, sınıf içi tartışmalara argümantatif chatbotların entegre edilmesinin niversite ğrencilerinin tartışma becerilerini geliştirdiği ve görev motivasyonunu artırdığı tespit edilmiştir. Ayrıca Sahari vd.

(2023), ChatGPT'nin çeviri becerileri üzerindeki etkisini incelemiş ve öğrencilerin ChatGPT'yi Google Translate'e kıyasla daha işlevsel ve cazip bulduklarını belirtmiştir. Kelime bilgisi geliştirme alanında da ChatGPT etkili bir rol üstlenmektedir. Öğrenciler eş anlamlılar, zıt anlamlılar, kelimenin kullanıldığı farklı bağlamlar, yaygın hatalı kullanımlar gibi konularda detaylı bilgi alabilirler. ChatGPT aynı zamanda öğrencinin verdiği kelime listesinden hareketle örnek cümleler kurabilir ya da bir paragraf yazabilir. Bu uygulama, geleneksel ezberleme yöntemlerine kıyasla daha bağlamsal ve anlam odaklı bir öğrenme süreci sunmaktadır (Kasneci vd., 2023).

Yazma becerileri ile ilgili yürütülen çalışmalarda ise, ChatGPT'nin yapay zekâ üretimi metnlerinin sözdizimsel sadelik ve derin bütünlük açısından insan yazarların gerisinde kaldığı; ancak anlatı yapısı, somut sözcük kullanımı ve göndergesel tutarlılık açısından CIE düzeyindeki öğrencileri başlangıçta geride bıraktığı görülmüştür (Zhou vd., 2023). Başka bir çalışmada ise üretken dil modellerinin, özellikle anadili İngilizce olmayan araştırmacılar için, akademik yazma sürecinde yararlanılabilecek etkili bir yazma ve düzenleme aracı olduğu ortaya konmuştur (Meyer vd., 2023). Yan (2023) tarafından yapılan bir çalışmada ise öğrencilerin çok dilli yazma ödevlerinde ChatGPT'nin metin üretim hızı ve kolaylığı karşısında memnuniyet duydukları belirtilmiştir. ChatGPT'nin metin üretim hızı öğrenciler tarafından “şaşırtıcı” olarak tanımlanmıştır. Herbold vd. (2023) tarafından yapılan çalışmanın sonuçlarına göre, anadili İngilizce olmayan öğrenciler, yapay zekâ modellerinin çıktılarından yararlanarak deneme notlarını kolayca artırabilmektedir.

Saman (2023) tarafından gerçekleştirilen derleme çalışması, ChatGPT'nin İngilizce öğrenenler üzerindeki etkilerini çok boyutlu biçimde ele almaktadır. Çalışmaya göre, ChatGPT özellikle öğrenenlerin motivasyonunu artırma, bireyselleştirilmiş öğrenme deneyimleri sunma ve özerk öğrenme becerilerini destekleme açısından önemli avantajlar sağlamaktadır. Öğrenciler, ChatGPT ile etkileşimli diyaloglar kurarak dil becerilerini doğal bir bağlamda geliştirme imkânı bulmakta; anında geri bildirimler sayesinde yazma ve anlama becerilerinde ilerleme kaydedebilmektedirler. Bununla birlikte, ChatGPT'nin sınav kaygısını azaltma, öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirme ve çok dilli yazma görevlerinde destekleyici rol üstlenme gibi olumlu etkileri de vurgulanmıştır (Saman, 2023).

Her ne kadar lisans ve lisansüstü düzeydeki öğrencilerin çoğu ChatGPT'ye dair olumlu görüş bildirse de bazı öğrenciler eğitimde ChatGPT kullanımına yönelik şüphecî ya da olumsuz değerlendirmelerde bulunmuştur. Örneğin bazı öğrenciler, ChatGPT'nin teknik

yetersizliklerine dikkat çekerek bu uygulamanın öğrenmeye katkısını sorgulamıştır (Kostka & Toncelli, 2023). Zhai (2023) ise, bazı öğrencilerin öğretmenden aldıkları kişisel etkileşim ve desteği tercih ettiklerini ve bir yapay zekâ sisteminden öğrenirken aynı düzeyde motive olmadıklarını veya derse katılım göstermediklerini belirtmiştir. Etik boyut açısından ise, uygulama dersi sürecine katılan birçok öğrenci, ChatGPT’nin “anında” yazılı içerik üretme yeteneğinin eğitimdeki adalet anlayışına aykırı olduğunu ifade etmiştir. Öğrenciler, ChatGPT’yi kullanmaları sayesinde sınıf arkadaşlarına kıyasla “büyük avantajlar” elde ettiklerini kabul etmişlerdir (Yan, 2023). Bunun yanında, ChatGPT’nin intihal tespitine ilişkin yetkinliği de öğrenciler tarafından düşük bulunmuştur. Uygulama dersleri boyunca edinilen deneyimlere dayanarak, öğretmenlerin ChatGPT’nin oluşturduğu metinlerde intihal belirtilerini tespit etme ihtimalinin düşük olduğu düşünülmektedir (Yan, 2023).

Bu risklerin azaltılabilmesi için bazı çalışmalarda çeşitli çözüm önerilerine yer verilmiştir. Yapay zekâ araçları eğitimde kullanılırken, öğrencilerin endişe ve ihtiyaçlarının dikkatli şekilde analiz edilmesi ve bu sorunlara yönelik stratejiler geliştirilerek öğrenci katılımının artırılması önemlidir (Zhai, 2023). Bu endişelere yönelik önerilen çözümler arasında; öğrencilerin yalnızca yapay zekâ ile değil, aynı zamanda insan öğretmen ve rehberlerle de iletişim kurabilecekleri ortamların oluşturulması; yapay zekâ sistemlerinin mevcut sistem ve prosedürlerle uyumlu olacak şekilde tasarlanması ve uygulanması ve bu sistemlerin tarafsızlık ve adaleti ön planda tutacak biçimde yapılandırılması yer almaktadır. Bu bağlamda, öğretmenlerin rehberliğinde, öğrencilerin ChatGPT tarafından üretilen içeriklerdeki olası yanlışlıkları fark edebilme becerilerinin geliştirilmesi ve insan-yapay zekâ etkileşimini dengeleyen bir öğrenme ortamı tasarlanması önerilmektedir (de Winter, 2023). Bu tür rehberlik ile, İngilizce öğrenen bireyler ChatGPT’nin sunduğu avantajlardan yararlanabilirken, olası sınırlılıkları da göz önünde bulundurarak bu aracı daha bilinçli bir şekilde kullanabileceklerdir.

Tüm bu yönleriyle ChatGPT, öğrenenlerin bireysel ihtiyaçlarına uyum sağlayabilen, öğrenme sürecinde anlık destek sunan ve özerk çalışmaya elverişli bir yapay zekâ aracı olarak İngilizce öğrenimi alanında önemli bir potansiyele sahiptir. Ancak bu potansiyelin etkili bir biçimde kullanılabilmesi, öğrencinin doğru sorular sormayı öğrenmesi ve gelen geri bildirimleri eleştirel şekilde değerlendirme becerisine sahip olmasıyla mümkündür.

2.3.3. ChatGPT'nin Pedagojik Potansiyeli ve Sınırlılıkları

ChatGPT, yabancı dil öğretimi ve öğrenimi bağlamında dikkate değer bir pedagojik potansiyele sahiptir. Yazma becerisini geliştirmekten kelime dağarcığını artırmaya, bireysel öğrenme yolları sunmaktan öğretmenlerin planlama süreçlerini desteklemeye kadar birçok işleviyle öne çıkmaktadır. Ancak bu potansiyel, sınırsız değildir. ChatGPT'nin sunduğu olanakların etkili biçimde değerlendirilebilmesi, öğretim hedefleriyle ne derece uyumlu kullanıldığına ve öğrenen/öğreten tutumuna bağlıdır. Bu bölümde ChatGPT'nin pedagojik katkıları ve sınırlılıkları çok yönlü olarak ele alınacaktır.

ChatGPT, özellikle öğrenen özerkliğini desteklemesi, anlık geribildirim sunması ve bağlam içinde öğrenmeyi teşvik etmesi gibi yönleriyle öne çıkmaktadır. Öğrenciler diledikleri zaman, herhangi bir baskı hissetmeden soru sorabilir, yazılarını geliştirebilir veya anlamadıkları yapılarla ilgili açıklamalar alabilirler. Bu yönüyle ChatGPT, geleneksel sınıf ortamında sınırlı kalabilen bireysel öğrenme ihtiyacına etkili bir çözüm sunar (Jeon & Lee, 2023).

Bununla birlikte, ChatGPT'nin eğitimdeki potansiyeline dair artan ilgiyi sistematik bir şekilde ele alan Deng ve arkadaşları (2024), ChatGPT'nin öğrencilerin akademik başarısını, motivasyonel durumlarını ve üst düzey düşünme becerilerini anlamlı şekilde geliştirdiğini ortaya koymaktadır. 2022–2024 yılları arasında yayımlanan deneysel çalışmaların meta-analizini içeren araştırma, ChatGPT'nin özellikle yükseköğretim düzeyinde, doğrudan öğrenci etkileşimi yoluyla uygulandığında olumlu öğrenme çıktıları sağladığını göstermiştir. Ayrıca, öğrencilerin ChatGPT'yi etkili bir öğrenme aracı olarak benimsediği ve öğretmenlerin de ders planlamadan değerlendirmeye kadar çeşitli öğretim görevlerinde bu aracı işlevsel biçimde kullanmaya başladıkları belirtilmiştir. ChatGPT'nin sunduğu anlık geri bildirim, kişiselleştirilmiş içerik üretimi ve yaratıcı dil işleme yetenekleri, onu geleneksel öğrenme ortamlarının ötesine taşıyan önemli bir pedagojik destek aracı haline getirmektedir. Bu bulgular, ChatGPT'nin yalnızca bir dil modeli değil, aynı zamanda öğrenme sürecini destekleyen güçlü bir eğitim teknolojisi olarak değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır (Deng vd., 2024).

Tüm bu bulgular göz önüne alındığında, ChatGPT yükseköğretim kurumları için öğretimin niteliğini ve erişilebilirliğini artırma noktasında önemli bir fırsat sunmaktadır. Ancak bu teknolojinin uygulamaya konulmasında kurumların dikkatli olmaları ve karşılaşılabilecek potansiyel sorunların farkında olmaları gerekmektedir (Rawas, 2023). Li ve arkadaşlarının (2023) sosyal medya üzerinde ChatGPT'nin eğitimdeki kullanımına ilişkin endişeleri

incelemek üzere yaptıkları çalışmada, teknoloji ve eğitim alanındaki belirli kişilerin bu konudaki tartışmaları tetikleyici rol oynadığı tespit edilmiştir. Bu kişiler arasında, ChatGPT'nin eğitimde kullanımına dair tartışmayı başlatan önde gelen kullanıcıların önemli bir kısmının özellikle eğitim sektöründen, yani öğretmenlerden olduğu görülmüştür. Bu bulgu, akademisyenlerin ve öğretmenlerin eğitimle ilgili söylemler üzerinde kayda değer bir etkiye sahip olduğunu ve kamuoyunun onların dile getirdiği kaygılara olumlu yanıt verdiğini göstermektedir (Li vd., 2023). Bu nedenle, öğretmenlerin ChatGPT'ye dair kaygıları dikkate alınmalı ve bu endişelerin temel nedenleri araştırılmalıdır.

Pack ve Maloney (2023), yapay zekâ temelli teknolojilerin sınıfta kullanımı sırasında dil öğretmenlerinin üç temel nedenden dolayı kaygı duyduğunu belirtmektedir: 1) Yapay zekâ tarafından üretilen çalışmalar özgünlük taşımadığı için intihal olarak algılanabilir. 2) YZ modelleri sınırlı veri kümeleri üzerinde eğitildikleri için bu verilerdeki hataları yeniden üretebilir ve önyargı barındırabilir. 3) YZ araçları, sınırlı bilgiye dayanarak karar alma, değerlendirme yapma ve pedagojik yansıtma gibi konularda deneyimli öğretmenler kadar yetkin değildir. Bu nedenlerden dolayı ChatGPT'nin eğitim alanında potansiyel bazı zorlukları beraberinde getirdiği unutulmamalıdır. Yan (2023) ise bu tartışmaya katkı sunarak intihal tehlikesine dikkat çekmekte ve ChatGPT'nin potansiyel tehditlerine karşı eğitimcileri uyarmaktadır. Öte yandan, (Dempere vd., 2023), iş gücü kaybı, dijital okuryazarlık uçurumu ve yapay zekâ kaynaklı korkular gibi daha geniş toplumsal ve ekonomik etkileri de ChatGPT ile ilişkili diğer önemli kaygılar arasında sıralamaktadır.

Bu açılardan ChatGPT'nin sunduğu imkânlar kadar, dikkat edilmesi gereken sınırlılıkları da bulunmaktadır. Öncelikle, verdiği bilgilerin doğruluğu ve güvenilirliği her zaman garanti edilemez. Özellikle dilbilgisel veya kültürel açıdan hassas noktalarda, sistem yanlış veya yanıltıcı bilgiler sunabilir. Öğrenenlerin bu tür hataları fark edememesi, yanlış öğrenmeye yol açabilir (Kasneci vd., 2023).

Örnek olarak Zou & Huang (2024), ChatGPT'nin ikinci dilde yazma sürecine katkılarını ele aldıkları nitel araştırmalarında, yüksek lisans öğrencilerinin bu aracı kişisel bir öğretmen ya da yazma ortağı olarak gördüklerini, özellikle ön yazma ve düzeltme aşamalarında fayda sağladığını belirtmelerine rağmen aynı zamanda ChatGPT'nin sunduğu geribildirimlerin çoğu zaman yüzeysel kaldığını, yeterince detaylı ya da eleştirel yönlendirme sunmadığını ifade etmişlerdir. Özellikle akademik yazma becerileri gelişmiş olan öğrenciler, sistemin özgün bakış açıları üretmekte sınırlı kaldığını ve benzer yapıda, şablonvari yanıtlar sunduğunu

belirtmişlerdir. Bu durum, öğrenenlerin kendi yazınsal seslerini kaybetmelerine ve gelişim alanlarını tam olarak fark edememelerine yol açabileceği gibi, eleştirel düşünme süreçlerini de sınırlayabilir. Dolayısıyla araştırma, yapay zekâ destekli yazma uygulamalarında öğretmen rehberliğinin ve öğrencilerin eleştirel farkındalığının önemini bir kez daha vurgulamaktadır (Zou & Huang, 2024).

Son olarak, ChatGPT gibi yapay zekâ destekli araçların akademik bağlamda kullanımına yönelik etik kaygılar, giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Özellikle özgünlük, yazarlık sorumluluğu ve bilimsel dürüstlük konularında belirsizlikler, bu teknolojilerin pedagojik kullanımlarına yönelik temkinli bir yaklaşımı gerekli kılmaktadır. Oçak (2023) yaptığı çalışmada; ChatGPT-4 gibi gelişmiş yapay zekâ araçlarının bilimsel üretim süreçlerinde nasıl konumlandırılması gerektiğine dair derinlemesine bir değerlendirme sunarak, bu araçların bilgi üretiminde sadece destekleyici değil, aynı zamanda potansiyel risk taşıyan aktörler olduğunu vurgulamaktadır. Araştırmacıların, bu sistemlerin sunduğu içerikleri eleştirel süzgeçten geçirmeden kullanmaları durumunda hem akademik özgünlük hem de bilimsel etik açısından ciddi sorunlarla karşılaşabilecekleri ifade edilmektedir. Bu nedenle, eğitimcilerin ve araştırmacıların yapay zekâyla etkileşimlerini düzenleyecek açık etik çerçeveler geliştirmeleri kaçınılmaz bir gereklilik hâline gelmiştir (Oçak, 2023).

Bu olası zorluklar göz önünde bulundurulduğunda, dil öğretmenlerinin ChatGPT ya da başka herhangi bir yapay zekâ destekli teknolojiyi insan denetiminden bağımsız, kendi kendine işleyen sistemler olarak değerlendirmeleri uygun değildir (Pack & Maloney, 2023). Öğretmenler olarak her aracı, öğretim sürecinde bize destek sunan bir yardımcı olarak görmeli; öğrenme sürecinin merkezinde yer almaya devam etmeliyiz. Öğrenciler, bu tür yapay zekâ araçlarını kullanma konusunda şüphe duyabilir ya da bu araçları etkili bir şekilde kullanamayabilir. Rehberlik sağlanmadığında bu tür sorunlar ortaya çıkabilir ve özellikle intihal gibi etik problemler yaşanabilir. Mizumoto ve Eguchi (2023), yapay zekâ dil modellerinin etik kullanımı konusunda öğrencileri bilinçlendirmenin öğretmenlerin sorumluluğunda olduğunu vurgulamaktadır. Dolayısıyla öğretmenlerin her zaman yönlendirici bir rol üstlenmesi gerektiği açıktır. Kartal (2023)'ün çalışmasında da belirtildiği gibi, insan öğretmenlerin rehberlik etme, motive etme ve derin öğrenmeyi destekleyen zengin ve özgün etkileşim ortamları sunma rolleri hâlen kritik önem taşımaktadır.

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, veri toplama süreci ve verilerin analizi yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, nitel araştırma desenlerinden eylem araştırması (action research) modeli temel alınarak yürütülmüştür. Eylem araştırmaları, araştırmacının uygulama sürecine doğrudan müdahil olduğu, bir problem ya da geliştirme hedefi doğrultusunda planlama, uygulama, gözlem ve yansıtma adımlarını içeren döngüsel bir süreçtir (Burns, 2009). Bu araştırmada da amaç, İngilizce öğretmeni adaylarının ChatGPT'yi etkili şekilde kullanma becerilerini geliştirmek ve bu süreçteki deneyimlerini sistemli olarak belgeleyip analiz etmektir.

Araştırmacı aynı zamanda eğitim veren kişi olarak süreci doğrudan planlamış, uygulamış ve veri toplamıştır. Bu yönüyle araştırma, öğretmen eğitimi odaklı katılımcı eylem araştırması (Participatory Action Research) özellikleri göstermektedir. Eylem araştırması yöntemi, özellikle öğretmen eğitiminde teknolojik farkındalığı artırmak, uygulamaları geliştirmek ve öğretim sürecine yönelik eleştirel düşünmeyi desteklemek için uygun bir yöntemdir (Kemmis & McTaggart, 1988).

3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, Türkiye'de bir devlet üniversitesinde İngilizce Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 38 üçüncü sınıf öğrencisidir. Katılımcılar aynı zamanda Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda aday öğretmenlik stajı yapan öğretmen adaylarıdır. Katılımcılar gönüllülük esasına göre belirlenmiş, tüm katılımcılardan yazılı onam alınmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada çok kaynaklı veri toplama yaklaşımı benimsenmiştir. Katılımcıların ChatGPT deneyimlerini, farkındalık gelişimlerini ve eğitim sürecine yönelik değerlendirmelerini çok yönlü olarak anlamak amacıyla aşağıdaki araçlar kullanılmıştır:

- Açık Uçlu Ön Bilgi Formu
- Ekran Görüntüsü Uygulaması

- Oturum Günlükleri
- Son Açık Uçlu Anket
- Yarı Yapılandırılmış Mülakatlar

3.4 Eğitim Süreci

3.4.1 Birinci Hafta

Öğretmen adaylarına verilen 3 haftalık eğitimde ilk haftada ChatGPT ile İngilizce öğrenimine odaklanılmıştır. İlk olarak ChatGPT tanıtılmıştır. Katılımcılara uygulamalı olarak yönerge yazımı örnek olarak gösterilmiştir. Daha sonra İngilizce öğrenimi için ChatGPT'yi hangi alanlarda ve nasıl kullanacakları gösterilmiştir. ChatGPT'ye rol verme özelliği örnek yönergelerle ve cevaplarla anlatılmıştır. İngilizce kelime öğrenimi, deyim ve öbek fiillerin öğrenimi, dil bilgisi öğrenimi, film ve dizilerdeki bilinmeyen ifadeleri öğrenme, kitap ve makalelerdeki bilinmeyen ifadeleri öğrenme, telaffuz öğrenme, konuşma pratiği yapma gibi başlıklar altında detaylı örnek yönergelerle katılımcılara ChatGPT'yi nasıl daha etkili kullanabilecekleri anlatılmıştır. Ayrıca bu konuların içerisinde düzeltme isteme ve açıklık getirme gibi detaylı yanıt alabilmeyi sağlayan yöntemler de konular içerisinde örneklerle gösterildi.

3.4.2 İkinci Hafta

İkinci haftada ise ChatGPT ile İngilizce öğretime odaklanıldı. Öncelikle örnek ders planları ve nasıl detaylı ders planı hazırlayabilecekleri önce detaysız basit bir yönerge gösterilerek daha sonra detaylandırılmış öğrenci seviyesi, sınıf ortamı gibi unsurları da kapsayan şekilde detayları veren bir yönerge gösterilerek ChatGPT'nin cevapları karşılaştırıldı. Daha sonra aynı şekilde çeşitli materyal önerilerin nasıl doğru şekilde isteyebilecekleri detaylı yönerge örnekleriyle anlatıldı. ChatGPT'nin cevapları sınıfta öğretmen adaylarıyla karşılıklı olarak tartışıldı.

3.4.3 Üçüncü Hafta

Eğitimin üçüncü haftasında öğretmen adaylarına ChatGPT'yi hem öğrenme hem de öğretme amacıyla nasıl bir değerlendirme, geri dönüt alma aracı olarak kullanabilecekleri detaylı örneklerle anlatıldı. Örneğin İngilizce yazma becerisini geliştirmek isteyen bir adayın yazdığı metinlere nasıl anında dönüt alabileceği detaylı yönerge örnekleriyle gösterilmiştir. ChatGPT'nin cevapları öğretmen adaylarıyla karşılıklı olarak tartışılmıştır. Çeşitli önerilerde bulunan adaylarla eğitim anında uygulama yapılarak pratik yapılması sağlanmıştır.

3.5. Verilerin Toplanması

Veri toplama süreci, eğitimin öncesi, sırası ve sonrasını kapsayan sistematik bir yapı içerisinde yürütülmüştür. Araştırma sürecinde kullanılan tüm araçlar, katılımcıların düşünce, deneyim ve algılarını çok yönlü biçimde yansıtmayı amaçlamaktadır. Veri toplama süreci üç aşamada gerçekleştirilmiştir:

3.5.1 Eğitim Öncesi Veri Toplama

Eğitimden önce katılımcılara açık uçlu sorulardan oluşan bir form uygulanmıştır. Bu formda, daha önce ChatGPT kullanıp kullanmadıkları, kullanmışlarsa hangi amaçlarla kullandıkları ve gelecekte İngilizce öğretimi/öğrenimi için kullanmaya ne kadar istekli oldukları gibi sorular yer almıştır. Ayrıca, katılımcılardan ChatGPT'ye İngilizce öğretimi veya öğrenimiyle ilgili bir soru yazmaları ve bu etkileşimin ekran görüntüsünü almaları istenmiştir. Bu veriler, katılımcıların başlangıç düzeylerini ve prompt yazma becerilerini değerlendirmek amacıyla kullanılmıştır.

3.5.2 Eğitim Sırasındaki Veri Toplama

Eğitim süreci boyunca, her oturumun sonunda katılımcılar iki açık uçlu sorudan oluşan oturum günlüğü formunu doldurmuşlardır. Bu formlar, katılımcıların o gün işlenen konuya ilişkin düşünce ve duygularını yansıtmaları amacıyla hazırlanmıştır. Katılımcılar, ChatGPT'nin dil öğrenimi ve öğretimi bağlamındaki potansiyelini değerlendirmiş; hangi alanları faydalı bulduklarını ve hangi noktaların ilgilerini çektiğini ifade etmişlerdir. Bu şekilde, haftalık olarak gelişim süreçleri takip edilebilmiştir.

3.5.3 Eğitim Sonrası Veri Toplama

Üç haftalık eğitimin sonunda, katılımcılara kapsamlı bir açık uçlu anket uygulanmıştır. Bu ankette yer alan 12 soru (Bkz. Ek-2) ChatGPT deneyimlerini, duygusal tepkilerini, avantaj ve dezavantaj algılarını, teknolojiyi eğitimde kullanmaya dair tutumlarını ve gelecekteki kullanım niyetlerini kapsamaktadır. Ayrıca, katılımcılardan bir kez daha ChatGPT'ye bir eğitimsel prompt vermeleri ve ekran görüntüsünü paylaşmaları istenmiştir. Böylece, ilk ve son etkileşimleri karşılaştırmalı olarak analiz edilebilmiştir.

Son olarak, 6 gönüllü katılımcı ile bireysel yarı yapılandırılmış mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Bu mülakatlarda, eğitim süreciyle ilgili daha derinlemesine veriler elde edilmesi hedeflenmiştir. Katılımcılarla yapılan görüşmeler ses kaydı alınarak gerçekleştirilmiş ve daha sonra yazıya dökülmüştür. Bu mülakatlar, ChatGPT eğitimine dair genel deneyim,

öğretim yaklaşımlarındaki değişiklikler ve gelecekteki kullanım planları gibi temalara odaklanmıştır.

Bu çok katmanlı veri toplama süreci sayesinde, araştırma sonuçlarının geçerliği ve derinliği artırılmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

- Araştırmadan elde edilen tüm veriler nitel analiz teknikleriyle değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi ve tematik analiz yöntemleri birlikte kullanılmıştır.
- Açık uçlu form ve günlüklerdeki veriler önce kodlanmış, daha sonra benzer anlamlar gruplanarak kategorilere ve temalara dönüştürülmüştür.
- Ekran görüntülerindeki ön-son promptlar karşılaştırmalı olarak betimsel analizle değerlendirilmiş, yönlendiriciliği, dil düzeyi ve açıklık açısından gelişim örüntüleri belirlenmiştir.
- Anket cevapları bireysel bazda incelenmiş, örnek yanıtlar temsili alıntı olarak bulgular kısmına dahil edilmiştir.
- Mülakat transkriptleri tematik analiz yoluyla çözümlenmiş, ortak düşünceler ve farklılaşan görüşler ortaya çıkarılmıştır.
- Kodlama süreci hem veri odaklı hem de teori odaklı yaklaşımı içerecek şekilde harmanlanmış, gerekli durumlarda araştırmacı günlüğü ile yansıtılmalı analiz yapılmıştır.

BÖLÜM 4

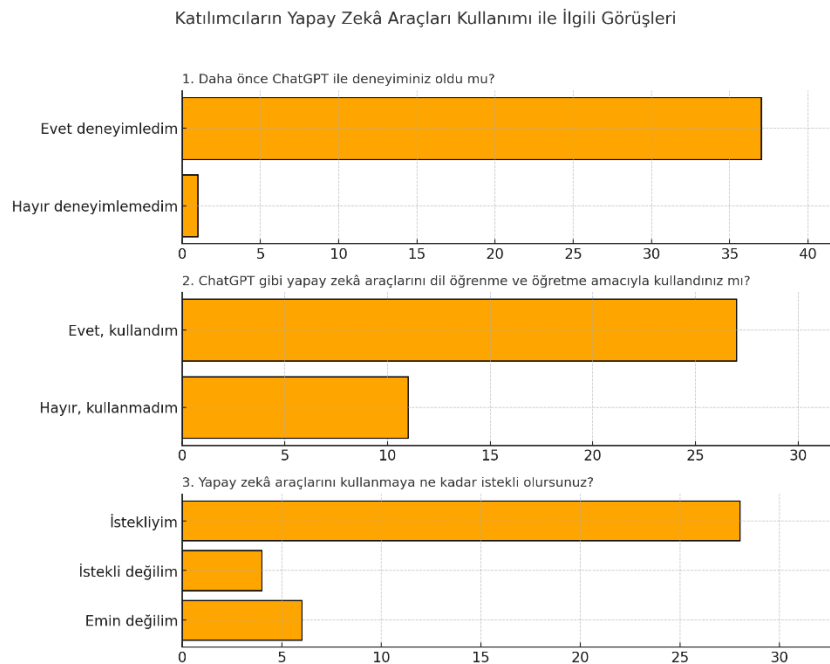
4. BULGULAR

Bu bölümde, üniversite 3.sınıf İngilizce Öğretmenliği programı öğrencilerinin İngilizce öğrenimi ve öğretimi sürecinde ChatGPT kullanımına yönelik görüşlerinin belirlenmesine yönelik elde edilen bulgular sunulmaktadır. Araştırmada ilk olarak katılımcıların ön bilgilerini ölçen açık uçlu bir anketin verileri analiz edilmiştir. Daha sonra öğretmen adaylarına yönelik gerçekleştirilen üç haftalık ChatGPT temelli eğitimin ardından elde edilen nitel verilerin analizi sunulmaktadır. Bulgular araştırma soruları doğrultusunda yapılandırılmış olup, eğitim sürecinde toplanmış olan oturum günlükleri, açık uçlu anket yanıtlar ve bireysel görüşmelerden elde edilen verilerin tematik analizi yoluyla ortaya konmuştur.

4.1 Eğitim Öncesi Katılımcıların Ön Bilgilerini Ölçen Anket Analizi

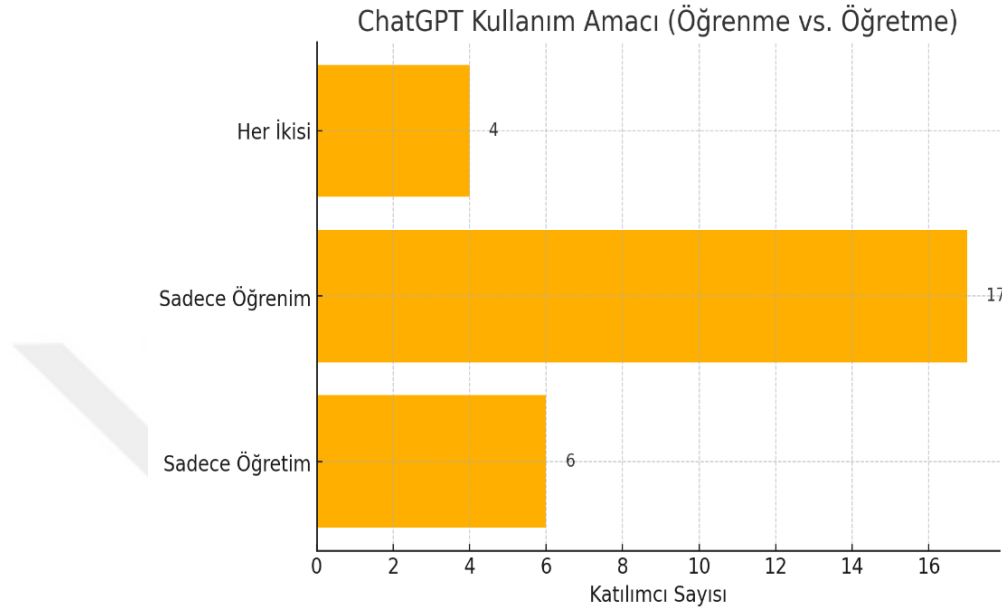
Öğretmen adaylarına eğitim öncesinde ChatGPT'ye ne kadar hakim oldukları, kullanıp kullanmadıkları ve kullanmaya istekli olup olmadıkları ile ilgili ön bilgilerini ölçen bir anket sunulmuştur (Bkz. Ek-2). Katılımcılar bu açık uçlu ankete cevaplarını yazmışlardır. Bu anket sayesinde eğitim sonunda katılımcılarda oluşan değişim daha net görülebilmüş ve daha detaylı sonuçlara ulaşmamızı sağlamıştır. Bu ankette 3 soru sorulmuş olup bu sorulara verilen cevaplar sonucun daha net görülmesi için bir grafiğe dökülmüştür. Öğretmen adaylarının ön bilgi anketine verdikleri cevaplar şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1. Öğretmen adaylarının ön bilgi anketine verdikleri cevapların gösterimi.

Ayrıca 2. Soruya verilen cevaplar analiz edildiğinde öğretmen adaylarının ChatGPT’yi öğrenme ve öğretme amacıyla kullanımlarındaki farkı görebilmek adına şekil 2’deki grafikte kaç kişinin öğrenim için kaç kişinin öğretim için kullandığına dair verileri görebilmekteyiz.

Şekil 2. Öğretmen adaylarının ChatGPT’yi kullanım amacı ile ilgili verilerin gösterimi.

4.1.1 Eğitim Öncesi Katılımcıların Ön Bilgilerini Ölçen Anket Analizi (1.Soru)

Öncelikle ilk soru olan “Daha önce yapay zeka araçlarıyla (örneğin ChatGPT gibi) deneyiminiz oldu mu? Var ise, bu deneyimleriniz nelerdir?” bize öğretmen adaylarının daha önce bu tür araçlar veya ChatGPT kullanıp kullanmadıklarını, kullandıysa ne amaçla kullandıklarını açıklamalarını sağlamıştır. Verilen cevaplara bakıldığında, 38 katılımcıdan 37’si deneyimlediğini, 1 tanesi deneyimlemediğini belirtmiştir. Bu veri öğretmen adaylarının ChatGPT gibi yapay zeka araçlarının farkında olduklarını ve günlük hayatta da kullandıklarını göstermektedir. Verilen cevaplar genellikle gündelik yaşamda herhangi bir sorunları hakkında tavsiye almak için veya daha hızlı şekilde öğrenmek istedikleri bilgiye ulaşmak için kullandıklarını göstermiştir. Örnek bir katılımcı görüşü şu şekildedir.

ÖA 6: “Evet, oldu. Daha önce genel yaşama dair şeyler hakkında veya bir araştırma yapmam gerektiği durumlarda kullandım.”

Yine buna benzer bir katılımcı görüşü şu şekildedir:

ÖA 7: “Evet, oldu. Özellikle ChatGPT aracını günlük hayatımın her alanında kullanıyorum. ChatGPT her konuda yardım alabileceğimiz bir araç. Ders ödevlerime yardım ettiği de ondan bilgi aldığım da oldu. Hatta diyet programı istediğim de oldu.”

Bir diğer öğretmen adayı da deneyimini şu şekilde ifade etmiştir:

ÖA 16: “Deneyimim oldu. Bir dersimizde konuyu daha iyi öğrenmek için araştırmalar yapmıştık. Bazen de bilmediğim bir şeyler hakkında sorular soruyorum. Çok yardımcı oluyor.”

Daha önce hiç ChatGPT kullanmadığını belirten katılımcımız ise görüşünü şu şekilde belirtmiştir:

ÖA 10: “Daha önce hiç kullanmadım. Bununla ilgili herhangi bir deneyime sahip değilim ancak çoğunlukla bilgi aramayı kolaylaştırdığını ve pratik olduğunu duydum.”

4.1.2 Eğitim Öncesi Katılımcıların Ön Bilgilerini Ölçen Anket Analizi (2.Soru)

Katılımcı deneyimleri ile ilgili verilen cevaplar bu şekildeyken ikinci anket sorumuz olan “ChatGPT gibi yapay zeka araçlarını daha önce dil öğrenme veya öğretme amaçlı kullandınız mı? Kullandıysanız, bu deneyimlerinizden bahsedebilir misiniz?” de birinci soruyu biraz daha detaylandırarak öğretmen adaylarının ChatGPT’yi İngilizce öğrenme veya öğretme amaçlı kullanıp kullanmadıklarını öğrenmeyi amaçlamıştır. Bu soruya verilen cevaplara bakıldığında katılımcıların 27’si İngilizce öğrenme veya öğretme amaçlı kullandığını belirtirken 11’i de bu amaçla kullanmadığını belirtmiştir. Soruya verilen detaylı cevaplardan yapılan analiz sonucunda İngilizce öğrenme veya öğretme amacıyla kullandığını belirten 27 katılımcının 6 tanesinin öğretim amaçlı 17’sinin de öğrenim amaçlı kullandığı görülmüştür. Bu veriler doğrultusunda öğretmen adaylarının ChatGPT’yi çoğunlukla İngilizce öğrenme amacıyla kullandığı görülmüştür. ChatGPT’yi İngilizce öğrenme amacıyla kullandığını belirten bazı örnek katılımcı görüşleri şu şekildedir:

ÖA 16: “Pragmatics dersimizde konu araştırması ve örnekler için kullanmıştım. Bana gerçekten çok yardımcı oldu. Konuyu daha iyi anlamamı sağladı. Çeşitli örnekler verdiği için de pekiştirdim.”

ÖA 27: “Evet, dil öğrenme amacıyla kullandım. ChatGPT’yi öğrenmeyi amaçladığım dilde benimle konuşmasını sağlayarak günlük konuşma pratiği yapıyorum.”

ChatGPT'yi öğrenim amacıyla kullanan ancak memnun kalmayan başka bir katılımcı görüşü şu şekildedir:

ÖA 29: *“Daha önce kelime bilgimi geliştirmek adına bu uygulamaya başvurdum ama pek iyi sonuçlar elde edemediğim için devam etmedim.”*

İngilizce dışında bir dil öğrenme amacıyla kullanan öğretmen adayı deneyimini şu şekilde paylaşmıştır:

ÖA 34: *“Geçen sene online Fransızca kursu alıyordum. Bu dönemde hocama ulaşamadığım veya internet üzerinde yeterli bilgi bulamadığımda yapay zeka araçlarını kullandım.”*

ChatGPT'yi dil öğrenme amacıyla hiç kullanmamış olan bir öğretmen adayının görüşü şu şekildedir:

ÖA 10: *“Hayır dil öğrenmeye yönelik hiç kullanmadım. Yine de kullansaydım en çok kendi hatalarımı gözlemlemek ve doğrusunun ne olduğunu öğrenmek için kullanırdım.”*

ChatGPT'yi İngilizce öğretme amacıyla kullanan bazı katılımcı görüşleri şu şekildedir:

ÖA 38: *“Evet kullandım. Öğrencilere yaptırılacak etkinlik önerilerini araştırdım. Deneyimim iyiydi. İstedğim türde ve doğru cevaplar verdi. İşimi kolaylaştırdı.”*

ÖA 14: *“ChatGPT 'yi dil öğretme amaçlı kullandım. Özel derslerimde konuyu verip bu konu ile ilgili nasıl aktiviteler hazırlayabilirim bunları deneyimledim.”*

Dil ile ilgili araştırmaları için kullandığını ancak dil öğrenimi veya öğretimi gibi amaçlar gütmemediğini belirten katılımcı görüşü şu şekildedir:

ÖA 31: *“Bazı dil bilgisi terimleri ve kuramcılar ile ilgili araştırma yaparken bu araçları kullandığım oldu ancak doğrudan dil öğrenme veya öğretme amacı gütmедim.”*

4.1.3 Eğitim Öncesi Katılımcıların Ön Bilgilerini Ölçen Anket Analizi (3.Soru)

Anketin üçüncü ve son sorusu olan “Yapay zeka araçlarını (ChatGPT gibi) dil öğrenme veya öğretme sürecinizde kullanmaya ne kadar istekli olursunuz?” ise katılımcıların eğitim öncesi ChatGPT gibi yapay zeka araçlarına bakış açılarını değerlendirmeyi amaçlamıştır. Ayrıca eğitim sonrası yapılacak olan anket sorularında sorulacak olan “Gelecekte ChatGPT'yi

İngilizce öğretimi veya öğretiminde kullanmayı planlıyor musunuz” sorusuna verecekleri cevabın eğitim ile nasıl değiştiğini görebilmek adına faydalı bir soru olmuştur. Katılımcıların 28’i istekliyim, 4’ü istekli değilim, 6’sı da emin değilim cevabını vermiştir. Öğretmen adayları bu cevaplarını detaylı açıklamalarla desteklemişlerdir. Örneğin istekli olan bazı katılımcılar görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

ÖA 1: *“Oldukça istekliyim. Yapay zeka dil öğrenme alanında oldukça çeşitli içerikler sunuyor.”*

ÖA 21: *“İşimi kolaylaştırdığı ve hızlandığı için dil öğrenme ve öğretme açısından ChatGPT’yi kullanmak isterim.”*

ÖA 30: *“Teknoloji çağında olduğumuz ve gelecek nesillerin bugünden daha da çok teknoloji ile ilgili olduklarını bildiğim için bu araçlardan yararlanmaya oldukça istekliyim.”*

ChatGPT’yi dil öğrenme ve öğretme amacıyla kullanmaya şüpheyle yaklaşan ve emin olmayan bazı katılımcı görüşleri şu şekildedir:

ÖA 11: *“Ben dil öğrenme öğretme işinde kullanmaya biraz şüpheyle istekli olurum. Çünkü ne kadar faydalı olsa bile bazı hataları olabilir ve gelecekte işimizi elimizden almasından çekiniyorum.”*

ÖA 38: *“Orta derecede istekli olurum. Her zaman ChatGPT’ye güvenmenin doğru olmadığını düşünüyorum.”*

ÖA 19: *“Açıkçası gerektiği zamanda gerektiği yerde kullanma taraftarıyım sık sık ChatGPT’ye başvurmanın özgünlüğe ve yaratıcılığa zarar verdiğini düşünüyorum. Ama gereken yerde yardım alma ve işi kolaylaştırma açısından faydalı bir kaynak olduğunu düşünüyorum.”*

Öğretmen adaylarının cevapları görüldüğü üzere çok farklı noktalara değinmiş ve koyu detaylı olarak ele almamızı sağlamıştır. Verilen cevaplar katılımcıların çoğunluğunun ChatGPT’yi İngilizce öğrenme ve öğretme amacıyla kullanmaya istekli olduklarını gösterse de şüpheyle yaklaşan ve potansiyel zararlarının da olabileceğini belirten katılımcılar mevcuttur. Eğitim sürecine geçmeden önce katılımcıların deneyimleri duygu ve düşüncelerini detaylıca görmemizi sağladı. Eğitim süreci boyunca toplanan oturum günlükleri ve süreç sonunda yapılan

12 soruluk açık uçlu anket ve odaklanmış grup mülakatlarının analiz sonuçlarıyla birlikte ön bilgilerin de değerlendirilmesi çalışma açısından önemlidir.

4.2 Eğitim Süreci Bulguları: Oturum Günlüklerinin Analizi

Üç haftalık eğitim süreci boyunca tutulan oturum günlükleri, öğretmen adaylarının ChatGPT kullanımına yönelik farkındalık, yaklaşım ve uygulama becerilerindeki dönüşümü zamansal olarak izlemeye imkan sağlamıştır. Bu günlükler aracılığıyla katılımcıların eğitim modüllerine verdikleri tepkiler, karşılaştıkları zorlukları, elde ettikleri kazanımlar ve genel izlenimleri tematik olarak analiz edilmiştir.

4.2.1 İngiliz Dili Eğitimi Öğretmen Adaylarının 1. Hafta Oturum Günlüklerine Ait Görüşler

Öğretmen adaylarının 1. Hafta oturumuna ait görüşler aşağıdaki tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. İngiliz dili eğitimi öğretmen adaylarının 1. hafta oturum günlüklerine ait görüşler.			
Tema	Alt Tema	Kodlar	F
Kullanılabilirlik	Erişim Kolaylığı	Zaman ve/ya mekan kısıtlama olmaması	4
		Bilgiye erişimde noktasal olması	1
	İşlevsellik	Pratik yapabilme	4
		Roller oluşturabilme	19
		Dönüt verebilme	6
		Veri analizi	2
		Sınırları belirleme	4
	Yararlılık	Yardımcı olma	13
		Tavsiye ve Fikir Verme	2
		Etkileşimli olması	2
Öğrenme	İçerik Üretimi	Materyal, ders planı ve içerik oluşturma	6
		Sınırsız Kaynak	1
	Ölçme	Test hazırlama	3
Memnuniyet	Sosyal Anksiyeteyi Azaltma	Konuşma kaygısını düşürme	3

İngiliz Dili Eğitimi bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının yapay zeka aracı kullanımına yönelik eğitimin ilk hafta uygulamasının sonunda sunmuş oldukları görüşler incelenmiştir. Bu görüşlere göre üç tema belirlenmiştir: Kullanılabilirlik, Öğrenme ve Memnuniyet tir. Bu temalara ait alt temaları inceleyecek olursak Kullanılabilirlik temasında “Erişim Kolaylığı, İşlevsellik ve Yararlılık” alt temaları belirlenmiştir. Elde edilen bu alt temalar ve onlara ait kodlar üzerinden açıklamalar değerlendirilmiştir.

Erişim Kolaylığı alt temasında belirlenen kodlar “Zaman ve/ya mekan kısıtlama olmaması; Bilgiye erişimde noktasal olması” şeklindedir. Öğretmen adaylarının yapay zeka aracının Zaman ve/ya mekan kısıtlama olmaması ile öğretim elemanından bilgi edinme veya soru sorma fırsatını her zaman bulamadıklarında yapay zeka aracının burada devreye girerek internete bağlanan her türlü dijital araç üzerinden istedikleri sorulara cevap alabildiklerini belirtmişlerdir. Buna dair bazı örnek görüşler aşağıda verilmiştir:

ÖA 6: “*Zaman veya mekan fark etmeksizin rahatlıkla kullanabileceğim bir bilgi alma aracı*”

ÖA 14: “*Ayrıca takıldığımız noktalarda öğretmene erişemediğimde 7/24 yardım alabiliyor olmamız büyük avantaj.*”

Bilgiye erişimde noktasal olması görüşü ile yapay zeka aracına verilen prompt ile hangi bilgiye ulaşılmak isteniyorsa o bilgiyi elde edilmesini belirtmektedir. Buna dair örnek görüş aşağıda verilmiştir:

ÖA 10: “*Bilgiye erişme açısından daha noktasal olması hakikaten ilginçti.*”

İşlevsellik alt temasında “Pratik yapabilme, roller oluşturma, dönüt verebilme, veri analizi ve sınırları belirleme” olarak kodlar elde edilmiştir. Bu kodlar incelendiğinde öğretmen adaylarının yapay zeka araçlarından destek aldığıda İngilizce öğretiminde ve öğreniminde okuma, konuşma, dilbilgisi yönelik Pratik yapma, roller oluşturarak deneyim sağlama, hatalı durumlarda gerekli dönütlerle düzeltme ve pekiştirme, süreç içerisindeki öğrenme değişimini izleme, müfredatta belirlenen kazanımlar doğrultusunda belirlenmiş olan sınırlara göre hareket etmeyi sağladığı görüşü oluşmaktadır. Buna dair bazı örnek görüşler aşağıda verilmiştir:

ÖA 8: “*Yazma, konuşma, anlama konusunda çok iyi bir İngilizce öğretmeni olabileceğini öğrendim.*”

ÖA 9: “*Bana ilginç gelen istenen rollere bürünmesi oldu. Özellikle öğretmen rolünde yaptığı interaktif ders örneği güzeldi.*”

ÖA 10: “*Roller oluşturma, sınırlandırılmış açıklamalara uyması ve sorulara cevap verebilmesi ilginçti.*”

ÖA 17: “*Süreç içerisinde öğrencinin dilbilgisi, anlama, konuşma beceri gelişimlerini değerler üzerinden takip edebilme fırsatı sunması güzeldi.*”

ÖA 30: “*Hem zaman hem de dilbilgisi seviyesi açısından bu aracın daha detaylı ve anlaşılır dönütler vereceğini düşünüyorum.*”

Yararlılık alt temasında “Yardımcı olma, tavsiye ve fikir verme ve etkileşimli olması” olarak kodlar elde edilmiştir. Bu kodlar incelendiğinde öğretmen adaylarının yapay zeka araçlarından

yarar (fayda) sağlamayı düşündüğü başlıklar belirlenmiştir. Buna göre yapay zeka araçlarının İngilizce öğretiminde konuşma, dinleme, dilbilgisi ile ilgili bilgilerin ve becerilerin gelişimine destek olacağı öne çıkmaktadır. Buna dair bazı örnek görüşler aşağıda verilmiştir:

ÖA 3: “*Konuşma, kelime bilgisi, telaffuz gibi pek çok alada temel bilgi edinme, Pratik yapma, dönüt verme gibi çeşitli aşamalarda etkili bir şekilde yardım alınabilecek bir uygulama.*”

ÖA 14: “*Dil öğrenmesine dair her beceri için bilgi edinme ve Pratik yapma konularında yardımcı olabileceğini düşünüyorum.*”

ÖA16: “*Telaffuz konusunda yardımcı olacağını hiç düşünmemiştim, ama telaffuz konusunda da bayağı yardımcı oluyormuş aslında.*”

ÖA 17: “*Dil öğrenme sürecinin hemen hemen her aşamasında yapay zeka aracını kullanabileceğimi düşünüyorum. Kelime, dil bilgisi, dinleme, okuma, yazma gibi hemen hemen her alanda fayda sağlayacağı ortada.*”

Tavsiye ve fikir verme kod başlığında öğretmen adaylarının öğretim yaparken müfredat içerisindeki uygulamalarda tek düzeliğe düşme endişesini yapay zeka aracının farklı etkinlikler ve uygulamalar sunarak bu durumu daha çeşitli biçime dönüştüreceğini öngörmektedirler. Buna dair bazı örnek görüşler aşağıda verilmiştir:

ÖA 10: “*Yapay zeka aracının dil kullanımına yönelik açıklamaları ve tavsiye ve fikir vermesi güzel bir şey.*”

ÖA 16: “*Telaffuz, yazma, okuma, dilbilgisine ait konularda farklı örnekler vererek anlatımı çeşitlendirmesinde çok yardımcı olur bence.*”

Etkileşimli olması kod başlığında öğretmen adayları öğrencilerin özellikle karşılıklı konuşma yaparken yapay zeka aracının istenen role bürünerek hareket etmesi sistemin etkileşimli yönünün yarar sağlayacağı belirtilmiştir. Buna dair bazı örnek görüşler aşağıda verilmiştir:

ÖA 3: “*Yapay zeka aracının istediğimiz role girebilmesi, istediğimiz konu ve konseptlerde cevap verebilmesi ve etkileşim sağlaması yardım alabileceğimiz bir uygulama.*”

ÖA 5: “*Konuşma pratiği yapabilecek olması ve İngilizce öğretmeni gibi kullanmak ilginç ve oldukça faydalı.*”

Öğrenme temasında “İçerik üretimi ve Ölçme” alt temaları belirlenmiştir. Elde edilen bu alt temalar ve onlara ait kodlar üzerinden açıklamalar değerlendirilmiştir. İçerik üretme alt temasında yer alan kodlar “Materyal, ders planı, içerik oluşturma ve sınırsız kaynak” şeklindedir. Öğretmen adayları yapay zeka aracını kullanarak ileride öğretmenlik yaparken ders materyali hazırlama, ders planını düzenleme ve içeriğin oluşturma ve geliştirme noktasında

daha efektif bir destek alacaklarını belirtmişlerdir. Diğer taraftan böyle bir destek almanın yanında sınırsız kaynaklara erişiminde zengin bir içerikle derslerini çeşitlendirebileceklerini göstermektedir. Buna dair bazı örnek görüşler aşağıda verilmiştir:

ÖA 6: “*Bana ilginç veya faydalı gelen kısmı sınırsız bir kaynak sağlaması gelmektedir.*”

ÖA 19: “*Materyal, ders planı ve aktivite fikirleri gibi konularda yardımcı olabileceğini düşünüyorum.*”

ÖA 24: “*Hem ders planlarında hem de ders boyunca kullanılacak materyaller geliştirmekte kullanılabilir.*”

Ölçme alt temasında “test hazırlama” kodu belirlenmiştir. Öğretmen adayları içeriğin öğrencilere aktarılmasının sonunda ölçme faaliyetini gerçekleştirmek için yapay zeka aracından yine destek alabileceğini belirlemiştir. Buna dair bazı örnek görüşler aşağıda verilmiştir:

ÖA 11: “*Dil öğrenme sürecinde örnek hazırlama, test hazırlama, plan hazırlama konularında fayda sağlayacağını düşünüyorum.*”

ÖA 31: “*Diğer yandan telaffuz, test hazırlama ve cümlelerin kültürel bağlamda incelenmesi için de kullanılabilir olması beni şaşırttı.*”

ÖA 37: “*Örnek isteme ve soru yazdırma noktaları daha ilginç ve faydalı geldi. Böylece bilgiyi ölçebiliyoruz.*”

Memnuniyet temasında Sosyal anksiyeteyi azaltma alt teması belirlenmiştir. Sosyal anksiyeteyi azaltma alt temasında konuşma kaygısını düşürme kodu öne çıkmıştır. Burada öğretmen adayları sosyal bir beceri olan konuşma becerisini geliştirmek için sadece sınıf ve okul ortamının dışında Pratik yapmaya zemin hazırlaması ve konuşma ile ilgili çekingen davrananlara cesaret vermede etkili olacağını düşünmektedirler. Buna dair örnek görüşler aşağıda verilmiştir:

ÖA 9: “*Konuşma pratiği açısından hem bir native speaker aramaya gerek olmaması hem de sosyal anksiyete gibi durumlar için faydalı olacaktır.*”

ÖA 25: “*İnsan gibi konuşup sürekli muhabbet ederek hem Pratik yapmamızı hem de konuşma korkularımızı yenmemizi destek vermekte.*”

4.2.2 İngiliz Dili Eğitimi Öğretmen Adaylarının 2. Hafta Oturum Günlüklerine Ait

Görüşler

Öğretmen adaylarının 2. Hafta oturumuna ait görüşler aşağıdaki tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. İngiliz dili eğitimi öğretmen adaylarının 2. hafta oturum günlüklerine ait görüşler.

Tema	Alt Tema	Kodlar	F
Mesleğe Katkı	Pratiklik	Ders Planı Hazırlama	22
		Yaratıcı Materyal ve Etkinlik Hazırlama	26
		Konuya uygun yöntem ve tekniği önerme	8
		Hızlı ve kolaylık	7
	Öğretim Süreci	Etkili öğrenme ortamı oluşturma	3
		İlgi çekici ve heyecanlandırıcı içerikler oluşturma	3
		Farklı bakış açısı sunma	7

Öğretmen adaylarının yapay zeka aracı kullanımına yönelik eğitimin ikinci hafta uygulamasının sonunda sunmuş oldukları görüşler incelenmiştir. Bu görüşlere göre Mesleğe Katkı olmak üzere bir tema belirlenmiştir. Bu temaya ait alt temaları incelendiğinde Pratiklik ve Öğretim Süreci alt temaları belirlenmiştir. Elde edilen bu alt temalar ve onlara ait kodlar üzerinden açıklamalar değerlendirilmiştir.

Pratiklik alt temasında Ders planı hazırlama, yaratıcı materyal ve etkinlik hazırlama, konuya uygun yöntem ve tekniği önerme ve hızlı ve kolay şeklindedir. İkinci hafta uygulamasının sonunda öğretmen adayları yapay zeka aracının uygun prompt verilerek ders planı hazırlamanın, yaratıcı materyal ve etkinlik hazırlamanın ve seviye ve konuya uygun yöntem ve tekniği önermesi ile öğretim faaliyetlerinde pratiklik sağlayacağını düşünmektedir. Bunları yapan yapay zeka aracının kendilerine öğretmenlik hayatlarında hızlı biçimde sonuç üretmelerine yardımcı olarak farklılık ve çeşitlilik sağlaması ile de kolaylık getireceğini öngörmektedirler. Buna dair örnek görüşler aşağıda verilmiştir:

Ders planı hazırlama ile ilgili belirtilen bazı görüşler:

ÖA 6: “Dil öğretme sürecinde ders planı hazırlarken ve aktivite ile ilgili fikir almak istersem bana çok fazla yardımcı olacağını düşünüyorum.”

ÖA 17: “Bir öğretmen olarak dersin planını yapması öğretime fayda sağlayabilir.”

ÖA 24: “Ders planı hazırlamadan aktivite hazırlamaya kadar birçok alanda bizlere yardımcı olabilir.”

Yaratıcı Materyal ve Etkinlik Hazırlama ile ilgili belirtilen bazı görüşler:

ÖA 11: “Öğretmen olarak ders ve yaratıcı materyal hazırlama konularında bizlere çok faydalı olacağını düşünüyorum.”

ÖA 23: “Etkinlik düzenlemede, uygulamada ve etkinlikler için ilham olmada yardımcı olabilir.”

ÖA 25: “Yaratıcı aktiviteler bulma konusunda kesinlikle yardım edeceğini düşünüyorum.”

Konuya uygun yöntem ve tekniği önermesi ile ilgili belirtilen bazı görüşler:

ÖA 9: “Aynı zamanda ünitenin amaçlarına uygun yöntem seçmede yardımcı ve faydalı olduğunu gördüm.”

ÖA 25: “Özellikle konuya göre kullanılması uygun yöntemin kullanılmasına dair tavsiyeleri harka.”

ÖA 34: “Derste anlatacağımız konuyla ilgili materyal, yöntem ve teknik kullanımı hatta dersin nasıl işlenmesi gerektiği ile ilgili bilgi verebiliyor.”

Hızlı ve Kolaylık ile ilgili belirtilen bazı görüşler:

ÖA 20: “Dersin işlenişi ile ilgili verdiği fikirler ve uygulamalar sayesinde biz öğretmenlere hızlilik ve kolaylık açısından çok katkısı olacaktır.”

ÖA 35: “Birçok konuda çok fazla seçenek sunması ve diğer internet ağları gibi bizi uğraştırmak yerine uygun cevaplar vermesi, zaman bakımından çok hızlı olması bakımından çok faydalı ve de ilginç.”

Öğretim Süreci alt etkili öğrenme ortamı oluşturma, ilgi çekici ve heyecanlandırıcı içerikler oluşturma ve farklı bakış açısı sunma şeklindedir. Öğretmen adayları İngiliz dili eğitiminde kelime bilgisi, dilbilgisi, telaffuz vb. becerilerin öğretme ve öğrenme faaliyeti gerçekleştirirken öğrencilerine daha etkili, ilgi çekici, heyecan verecek biçimde olmasını istemektedirler. Derste yapacakları etkinlikleri ve uygulamaları farklı bakış açıları ile sunarak öğrenmeyi anlamlı kılmak istemektedirler.

Etkili öğrenme ortamı oluşturma ile ilgili bazı görüşler:

ÖA 1: “Öğrenciler açısından düşündüğümüzde onlar için daha ilgi çekici olan ve heyecanlandırıcı içerikler oluşturmaları ve önermesi güzel.”

ÖA 6: “Yapa zeka aracı çok fazla alternatif sunarak ders işlerken etkili öğrenme ortamı oluşturulmasına yardımcı olacağını düşünüyorum.”

ÖA 9: “Sınıf ortamını tanımlayarak materyallerin etkili kullanımı ve dersin verimi için uygun olan sınıf ortamını bize belirtebilir.”

İlgi çekici ve heyecanlandırıcı içerikler oluşturma ile ilgili bazı görüşler:

ÖA 1: “Öğrenciler açısından düşündüğümüzde onlar için daha ilgi çekici olan ve heyecanlandırıcı içerikler oluşturmaları ve önermesi güzel.”

ÖA 3: “Hazırlanan ders planına göre içeriğin ilgi çekici biçimde sunulması ve öğrencileri heyecanlandırması ilgi çekiciliği artıracığını düşünüyorum.”

ÖA 25: “İlginç gelen kısım bir insan gibi düşünebilip sınıf ortamını, aktiviteler ve diğer etkinlikler düşünebilmesi ve 4 beceriyi herkesin yapabileceği materyaller hazırlayabilmesi.”

Farklı bakış açıları sunması ile ilgili bazı görüşler:

ÖA 5: “Yapay zeka aracının insanoğlunun aklına gelmeyecek fikirler ürettiğini gördüm. Bize önerdiği öneriler kendimize göre uyarlayabiliriz.”

ÖA 11: “Yeni fikirler, yaratıcı fikirler veya aklımıza gelmeyen he konuda faydası olacaktır.”

ÖA 30: “Aklımıza gelmeyen birçok fikre bu aracı kullanarak ulaşabiliriz.”

4.2.3 İngiliz Dili Eğitimi Öğretmen Adaylarının 3. Hafta Oturum Günlüklerine Ait Görüşler

Öğretmen adaylarının 3. Hafta oturumuna ait görüşler aşağıdaki tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. İngiliz dili eğitimi öğretmen adaylarının 3. hafta oturum günlüklerine ait görüşler.			
Tema	Alt Tema	Kodlar	f
Devredilen Roller	Görevler	Geri dönüt vermesi	18
		Değerlendirme yapması	9
		Seviyeye,sınıfa ve kriterlere uygun alıştırma oluşturma	10
		Farklı tipte materyaller oluşturma	5
		Materyal/Kaynak tasarımı	2
		Hata ayıklama	2
Mesleğe Katkı	Pratiklik	Zaman tasarrufu	4
		Kolaylık	5

Öğretmen adaylarının yapay zeka aracı kullanımına yönelik eğitimin üçüncü hafta uygulamasının sonunda sunmuş oldukları görüşler incelenmiştir. Bu görüşlere göre Devredilen Roller ve Mesleğe Katkı olmak üzere iki tema belirlenmiştir. Devredilen Roller temasında Görev alt teması belirlenmiştir. İkinci tema Mesleğe Katkı temasında Pratiklik alt teması belirlenmiştir. Elde edilen bu alt temalar ve onlara ait kodlar üzerinden açıklamalar değerlendirilmiştir.

Devredilen Roller temasındaki Görevler alt temasında Geri Dönüt Verme, Değerlendirme Yapma, Seviyeye, Sınıfa ve Kriterlere Uygun Alıştırma Oluşturma, Farklı Tipte Materyaller Oluşturma ve Materyal/Kaynak Tasarımı şeklindedir. Üçüncü hafta uygulamasının sonunda öğretmen adayları yapay zeka aracı ile sınıf içerisinde ve dışında yapmış oldukları alıştırma, Pratik, küçük sınav vb. uygulamalarda öğrencilere geri dönüt vererek yanlış ve eksik kısımları

tamamlamalarını sağlamaktadır. Bununla birlikte öğrencileri değerlendirmeye yönelik yapılması gerekenleri yaparak süreç içerisindeki gelişmelerini gözlemlemeyi sağladığı düşüncesindedirler. Diğer yandan öğrencilere zengin içerik sunmak adına seviyeye, sınıfa ve verilen kriterlere uygun alıştırmaların oluşturulmasında, materyal ve kaynak tasarlama, farklı türden materyaller geliştirme ile ilgili öğretmenlerin hazırlayacaklarını yapılabilirliğini ortaya koymuştur. Buna dair örnek görüşler aşağıda verilmiştir:

Geri Dönüt Vermesi ile ilgili görüşler:

ÖA 5: *“Yapay zeka aracının bu kadar geniş kapsamlı olduğunu bilmiyordum. Geri dönüt açısından direkt yanlış olan kısmı düzeltiyor.”*

ÖA 10: *“Yapay zeka aracından geri dönüt alabileceğimiz kısmı ilginçti. Onaylama ve eksik tamamlama konusunda faydalı.”*

ÖA 37: *“Özellikle geri dönüt verme noktası bana çok ilginç ve faydalı geldi. Yazdığımız İngilizce yazılarda veya yaptığımız herhangi bir İngilizce çalışma-projede yanlışlarımız olup olmadığını, varsa neler olduğunu böyle kolaylıkla öğrenebilmemiz çok faydalı. Bu sayede kendimizi düzeltip geliştirebiliriz.”*

Değerlendirme ile ilgili görüşler:

ÖA 19: *“Ödev hazırlama ve kontrol aşamalarında bizim yerimize gerekli işleri yapabiliyor olması oldukça faydalı.”*

ÖA 26: *“Yapay zeka aracı ile ilgili bana göre faydalı olan kısmı değerlendirme kısmıydı. Öğreteceğimiz konularda bazen seviyeye uygun çalışma yaprakları veya alıştırma bulamıyoruz. Hem bunları oluşturmada hem de değerlendirmesini yapması güzel. Bu yüzden faydalı olduğunu ve verimli bir şekilde kullanabileceğimizi düşünüyorum.”*

ÖA 29: *“Bizlere öğrencilerin öğrendikleri bilgileri test etmemiz için en uygun soruları hazırlayabilmesi ve hazırladığı metinleri seviyesini tekrardan düzenleyebilmesi oldukça ilginç geldi.”*

Seviyeye, sınıfa ve kriterlere uygun alıştırma oluşturma ile ilgili görüşler:

ÖA 1: *“Seviye, sınıf ve istenilen kriterlere göre çalışma ve alıştırmalar oluşturmaları güzel.”*

ÖA 8: *“Ayrıca derste etkinlik olarak roleplay diyalogları (istenilen sınıf ve seviyede) bence aşırı faydalı olacağını düşünüyorum.”*

ÖA 30: *“Yapay zeka aracının konuyla ilgili etkinlikler, alıştırmalar ve sorular oluşturmalarını bana çok faydalı gelebilecek bir özellik olduğunu düşünüyorum.”*

Farklı tipte materyaller oluşturma ile ilgili bazı görüşler:

ÖA 9: *“Farklı aktiviteler bulmaya çalışma noktalarında yardımcı olacağını düşünüyorum.”*

ÖA 17: *“Ayrıca internette yeterince etkinlik bulunamadığı durumlarda yapay zeka aracını kullanarak birçok farklı tarzda etkinlik hazırlanabilmesi de öğretmenlere çok büyük kolaylık sağlayacağı için oldukça faydalı olacaktır.”*

ÖA 34: “Diğer yandan materyal tasarımı da yapay zeka aracının birden fazla öneriler vermesi ilginç.”

Materyal / Kaynak Tasarımı ile ilgili görüşler:

ÖA 3: “Yapay zeka aracının materyal tasarımı, kaynak tasarımı konusunda bu kadar donanımlı, gerçekten istediğimizi tam olarak verebilen bir araç olduğunu bilmiyordum, bunu öğrenmek beni şaşırttı.”

ÖA 4: “ChatGPT’nin derslerde materyal oluşturma konusunda bir öğretmen olarak nasıl kullanılabileceğini ve ne kadar faydalı ve kolay olduğunu öğrendim.”

Hata ayıklama ile ilgili görüşler:

ÖA 15: “Öğrencilerimin sınav kağıtlarındaki olası gözden kaçırdığımız hataları bulmak için ChatGPT’yi kullanabiliriz.”

ÖA 16: “Hazırladığım içerik ve alıştırmalarda hata olup olmadığı konusunda çok yardımcı olduğunu gördüm.”

Mesleğe Katkı temasındaki Pratiklik alt temasında Zaman tasarrufu ve Kolaylık şeklindedir. Üçüncü hafta uygulamasının sonunda öğretmen adayları yapay zeka aracı ile öğretmenlere sağladığı avantajlar olarak farklı sitelerden ders içi ve dışı kaynak oluşturmak, kontrol etmek ve değerlendirmek yerine tek bir adresten bunu yaparak zamandan tasarruf ve kolaylık sağladığına dair görüşler belirlenmiştir. Buna dair bazı örnek görüşler aşağıda verilmiştir:

Zaman tasarrufu ile ilgili görüşler:

ÖA 2: “Öğretmen açısından değerlendirildiğinde yeni sorular ve hikayelerle desteklenmiş materyaller oluşturuyor olması çok faydalı. Böylece büyük bir zaman tasarrufu yapabilir.”

ÖA 20: “Pratik yapma açısından çok fazla şey kattı ve kendimize süre açısından bayağı avantaj sağladı.”

ÖA 35: “Özellikle seviyeye uygun hazırlama ve bunu çok kısa sürede bunu gerçekleştirmesi kesinlikle yapay zeka aracını daha faydalı hale getiriyor.”

Kolaylık ile ilgili görüşler:

ÖA 13: “Daha önceden farklı sitelerden ayrı ayrı dilbilgisi kontrolü, konuya ilişkin çalışma kağıdı bulma gibi arayışları tek bir araç ile yapmak çok güzeldi.”

ÖA 33: “Duruma uygun etkinlik vb şeyler sunması oldukça faydalı ve bazen de kolaylaştırıcı olduğunu düşünüyorum.”

ÖA 35: “Birden çok örneklerle birlikte de öğretmenin zorlanabileceği/uğraştırıcı durumlarda yardımcı olmakta.”

4.3. Açık Uçlu Anket Verilerinin Analizi

Bu bölümde, İngilizce öğretmen adaylarının İngilizce öğrenimi ve öğretimi sürecine ilişkin görüşlerini derinlemesine incelemek amacıyla uygulanan açık uçlu anketten elde edilen bulgular sunulmaktadır. Anket, üç haftalık eğitim sürecinin sonunda katılımcıların deneyimlerini, duygularını, algılarını, gelecek planlarını ve değerlendirmelerini yansıtan 12 açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Her bir soru ayrı başlık altında ele alınmış; katılımcı yanıtları tematik analiz yöntemiyle sınıflandırılmış ve temalara ilişkin frekanslar tablolar halinde sunulmuştur. Bu yapı, katılımcıların ChatGPT kullanımına ilişkin çok boyutlu yaklaşımlarını ortaya koymakla birlikte, öğretmen adaylarının yapay zekaya dayalı dijital araçlarla etkileşimine dair pedagojik çıkarımlar yapılmasına da olanak tanımaktadır.

4.3.1. Katılımcıların ChatGPT deneyimlerine genel bakışı (Soru 1)

“ChatGPT'yi İngilizce öğretme ve öğrenme faaliyetlerinde kullanma deneyiminizi genel olarak nasıl tanımlarsınız?” Bu soru katılımcıların ChatGPT kullanımına dair genel izlenimlerini ve deneyimlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Öğretmen adaylarının ilk bakışta bu araca dair olumlu ya da olumsuz yaklaşımları analiz edilmiştir. Öğretmen adayı görüşlerinin ağırlıklı olarak faydalı ve pratik olması temasında kümelenmesine karşın doğru prompt vermenin önemi, yeniliklere açık olma gibi temaları da ortaya koymuşlardır.

İngilizce öğrenmek ve öğretmek için ChatGPT kullanımı ile ilgili genel deneyimlerle ilgili tanımlamalar Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. İngilizce öğrenmek ve öğretmek için ChatGPT kullanımı eğitimiyle ilgili genel deneyimlerle ilgili tanımlamalar.

Görüşler	f
Faydalı ve Pratik Olması	23
Doğru prompt vermenin önemi	6
Yeniliklere Açık, Yaratıcı, Öğretme ve Öğrenmeye Destek	5
Kolaylaştırıcı	5
Zaman Kazandırıcı	3
Kısa, eksik veya kısıtlı bilgi sunması	1

İngiliz Dili Eğitimi Öğretmen Adaylarının ChatGPT eğitimi sonunda öğretme ve öğrenme faaliyetlerinde kullanma deneyimleri ile ilgili tanımlamaları belirlenmiştir. Buna göre öğretmen adayları “Faydalı ve Pratik olması, doğru prompt vermenin önemi, yeniliklere açık, yaratıcı, öğretme ve öğrenmeye destek, kolaylaştırıcı, zaman kazandırıcı olmasının yanında bazen de

kısa, eksik veya kısıtlı bilgi sunması” olarak görüş bildirmişlerdir. Öğretmen adaylarının ChatGPT kullanma deneyimleri ile ilgili bazı görüşleri aşağıda verilmiştir:

ÖA 9: “Hem öğretme hem de öğrenme konusunda gerekli noktaların neredeyse tümünde etkin olduğunu gördüm. Bu da bana faydalı bir ChatGPT olduğunu gösterdi.”

ÖA 21: “Hocamızın bize vermiş olduğu eğitim sonunda ChatGPT hem öğrencilik hem de öğretmenlik akademik hayatımızda pratiklik kazandıracağını gördüm.”

ÖA 2: “ChatGPT’ye verilmesi gereken komutları nasıl daha açıklayıcı yapmam gerektiğini öğrenmiş oldum. Böylece daha kesin sonuçlara ulaşacağımı düşünüyorum.”

ÖA 13: “ChatGPT birşey isteyeceğimde komut verirken nasıl davranacağımı öğrendim.”

ÖA 7: “Bu süreçten önce ChatGPT aktif olarak kullandığımı düşünüyordum ancak bu süreçle birlikte daha yaratıcı ve öğretme ve öğrenmeye destek olmasını örnekleriyle öğrenmiş oldum.”

ÖA 15: “Henüz çok bir tecrübem olmadı ancak almış olduğum eğitime göre yaratıcı fikirler vermesi veya çözüm bulamadığım durumlarda yenilikçi öneriler getirdiğini gördüm.”

ÖA 16: “Genel olarak bizim için çok faydalı olduğunu düşünüyorum. İşimizi çok kolaylaştırıyor, çok yardımcı oluyor.”

ÖA 24: “Verimli olarak tanımlıyorum çünkü vakit ve zaman kazandırıyor ayrıca çok Pratik.”

ÖA 31: “ChatGPT İngilizce öğretimi ile ilgili teorik araştırma yaparak kullanıyorum. Bazen gereğinden çok uzun bazen çok kısa, eksik bilgilerle ya da yanlış bilgiler içerecek biçimde sonuçlar üretiyor. Dikkatli olmak gerektiğini düşünüyorum.”

4.3.2. ChatGPT kullanımı sırasındaki duygusal deneyimler (Soru 2)

“ChatGPT’yi İngilizce öğrenme ve öğretme sürecinde kullanırken neler hissettiniz? Duygu ve düşüncelerinizi yazınız.” Bu soru ile öğretmen adaylarının ChatGPT kullanım sürecindeki duygusal ve bilişsel tepkileri değerlendirilmiştir. Araçla etkileşim sırasında hissedilen heyecan, kaygı, motivasyon gibi duygular incelenmiştir. Katılımcı görüşleri memnuniyet temasında ağırlıklı olmasına rağmen şüphe uyandırıcı, kötü hissettirme gibi temalar da ortaya çıkmıştır. ChatGPT’yi İngilizce öğrenme ve öğretme sürecinde kullanırken yaşanan hislerle ilgili tanımlamalar Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. ChatGPT yi İngilizce öğrenme ve öğretme sürecinde kullanırken yaşanan hislerle ilgili tanımlamalar.

Görüşler	f
Memnuniyet	24
Motive Edici	6
Güven vermesi	7
Heyecan Verici	3
Şüphe Uyandırıcı	7
Sinir Bozucu	2
Kötü Hissettirme	6

İngiliz Dili Eğitimi Öğretmen Adaylarının ChatGPT eğitimi sonunda öğretme ve öğrenme sürecinde kullanırken hissettikleri ile ilgili tanımlamaları belirlenmiştir. Buna göre öğretmen adayları “Memnuniyet, motive edici, güven vermesi, heyecan verici, şüphe uyandırıcı, sinir bozucu ve kötü hissettirmesi” olarak görüş bildirmişlerdir. Öğretmen adaylarının kullanma deneyimleri ile ilgili bazı görüşleri aşağıda verilmiştir:

ÖA 11: “*ChatGPT kullanırken hem memnun hem de mutlu hissettim. Diğer yandan bir şüphe ve korku da duydum.*”

ÖA 21: “*Sürecin sonunda ChatGPT kullanmanın bana rahatlık verdi ve Pratik kazandırdı. Bu açıdan memnunum.*”

ÖA 16: “*ChatGPT kullanırken çok iyi hissediyorum. Çünkü bize çok kolaylık sağlıyor. Bu sunumlar sayesinde öğretimle ilgili Pratik bilgiler öğrendim.*”

ÖA 20: “*İşimi kolaylaştırdığını ve dil öğrenmeye başka yollardan kısa sürede nasıl varılabileceğini düşünüyorum. Bu durum beni daha heveslendirdi.*”

ÖA 28: “*Bu eğitimle heyecanlandım ve mutlu oldum. Çünkü gelişen teknolojileri etkili kullanabilmek çeşitli imkanları yakalamak güzeldi.*”

ÖA 33: “*Doğru prompt verildiği sürece ürettiği sonuçların bana güven verdiğini gördüm. Faydalı bir çalışma oldu.*”

ÖA 35: “*Çok daha özgüvenli ve emin hissettim, çünkü ChatGPT sayesinde bildiklerimi ve düşündüklerimi teyit ettirdim.*”

ÖA 6: “*Bazen çok sinir bozucu olabiliyor çünkü prompta yapılan en küçük bir yanlışlık veya eksiklik bütün sonucu etkiliyor. Bazen de sürekli aynı cevabı vermekte ısrar ediyor.*”

ÖA 9: “*Sürekli ChatGPT başvurmak düşünme becerilerimi körelttiğini düşünüyorum. Bu da beni ileri ki zamanlar için kötü hissettirdi.*”

ÖA 17: “*Verdiği bilgilerin doğru mu yanlış mı diye düşünmeden yapamıyorum. Bu düşüncelerde beni gergin hissetmeme neden oluyor. Ürettiği sonucu kontrol etmezsek bizi yanıltmaya götürecektir.*”

4.3.3. ChatGPT’nin dil öğrenimine katkıları ve avantajları (Soru 3)

Katılımcıların ChatGPT’nin dil öğrenimine sağladığı katkıları nasıl algıladıkları analiz edilmiştir. Özellikle öğrenme sürecindeki kolaylaştırıcı yönler ve destekleyici özellikler vurgulanmıştır.

ChatGPT eğitim sırasında dil öğrenimine sağladığı katkılar ile ilgili tanımlamalar Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. ChatGPT eğitim sırasında dil öğrenimine sağladığı katkılar ile ilgili tanımlamalar.

Görüşler	f
Pratik, Hızlı ve Kolaylaştırıcı	16
Zamandan Tasarruf Sağlaması	9
Önerileri Harmanlaması	2
Yaratıcı ve Yenilikçi	5
Katkı Sağlayıcı	8
Ücretsiz	1
Güvenilir	1

İngiliz Dili Eğitimi Öğretmen Adaylarının ChatGPT eğitimi sonunda öğretme ve öğrenme faaliyetlerinde sağladığı avantajlarla ilgili tanımlamaları belirlenmiştir. Buna göre öğretmen adayları “Pratik, hızlı ve kolaylaştırıcı, zamandan tasarruf sağlaması, önerileri harmanlaması, yaratıcı ve yenilikçi, katkı sağlayıcı, ücretsiz ve güvenilir” olarak görüş bildirmişlerdir. Öğretmen adaylarının kullanma deneyimleri ile ilgili bazı görüşleri aşağıda verilmiştir:

ÖA 3: “Dil öğretirken veya öğrenirken katkıları oldukça fazla. Ders planı hazırlama, materyal önerileri, geri dönüt verirken öğrencilerimize özellikle sınavlar konusunda işimizi kolaylaştırıyor.”

ÖA 22: “Kaynak araştırmada ve materyal hazırlamamda vakit kaybetmeden aradığım bilgileri önüme sunduğu için işimi çok kolaylaştırdı.”

ÖA 32: “Uzun süreler harcayarak kendi başımıza öğretim için hazırlıklarımızda yorucu ve zaman alabiliyor. Yapmak istediklerimizi tek bir kaynaktan yapabilmek bize hem hız kazandırıyor hem de zamandan tasarruf sağlıyor.”

ÖA 14: “Ulaşabilmem için birçok makale okumam gereken durumlarda güzelce özetliyor, bu da bana zaman kazandırmış oluyor.”

ÖA 34: “Farklı seçenekleri bir araya getirerek daha etkili sonuçlar üretebiliyor.”

ÖA 7: “Kesinlikle yaratıcılığımı geliştirdiğini düşünüyorum. Vermiş olduğu örneklerle buna katkı sağladığını düşünüyorum.”

ÖA 12: “Bilmediği ve merak ettiğim konuları sorduğumda aldığı cevaplarla dil öğrenme konusunda katkı sağlamaktadır.”

ÖA 23: “Ücretsiz olması ve 7/24 ulaşabiliyor olması çok güzel.”

ÖA 25: “Çok az hata ve yanılma payı olmasına karşın çoğu zaman ürettiği içerikler güvenilir diyebilirim.”

4.3.4. ChatGPT Kullanımında Yaşanan Zorluklar ve Dezavantajlar (Soru 4)

“ChatGPT'yi kullanırken karşılaştığınız bazı zorluklar nelerdi ve bunları nasıl ele aldınız? Dezavantajlarını sıralayınız.” Bu soru, öğretmen adaylarının ChatGPT kullanımında

karşılaştıkları sorunları belirlemek ve bu zorluklara karşı geliştirdikleri çözüm yollarını ortaya çıkarmak amacıyla sorulmuştur.

ChatGPT'yi kullanırken yaşanan zorluk/sıkıntı ile ilgili tanımlamalar Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. ChatGPT'yi kullanırken yaşanan zorluk/sıkıntı ile ilgili tanımlamalar.

Görüşler	f
Orijinallikten Uzak	5
Güvenilir Değil	9
Tekrara Düşmesi	2
Doğru Olmayan Bilgi Üretebilmesi	4
Etik Sorunlar	1
Kolaycılığa Yönlendirmesi	1

İngiliz Dili Eğitimi Öğretmen Adaylarının ChatGPT eğitimi sonunda öğretme ve öğrenme faaliyetlerinde yaşadıkları zorluk veya dezavantajlarla ilgili tanımlamaları belirlenmiştir. Buna göre öğretmen adayları “Orijinallikten uzak, güvenilir değil, tekrara düşmesi, doğru olmayan bilgi üretmesi, etik sorunlar ve kolaycılığa yönlendirmesi” olarak görüş bildirmişlerdir. Öğretmen adaylarının kullanma deneyimleri ile ilgili bazı görüşleri aşağıda verilmiştir:

ÖA 7: “ChatGPT olarak yazdığım komutları anlaması bazen zor oluyor, istediğimin dışında sonuçlar ürettiği çok oluyor. Orijinallikten uzakta yani.”

ÖA 10: “İlgili konunun açıkladığı materyal önerileri bilindik ve sıradan olabiliyor. Kafası karışıyor galiba.”

ÖA 13: “Yapmak istediğiniz her neyse ayrıntılı biçimde yazmanızı istiyor bu da çoğu zaman içeriğine güvenemediğim sonuçlar üretmesini sağlıyor.”

ÖA 33: “Bazen yanlış cevaplar verebiliyor veya yanlış anlayabiliyor. Süreci olduğu gibi ona teslim etmek uygun değil.”

ÖA 6: “Uygun prompt yazsanız bile konudan bağımsız saçma fikirler sunabiliyor.”

ÖA 9: “Bazı zamanlarda aynı cevabı farklı cümlelerle uzatabiliyor.”

ÖA 14: “ChatGPT yararlanarak yazmış olduğu makale veya ödevlerde kullandığımız kaynakçayı ya yanlış yazıyor ya da olmayan bir kaynakça kullanabiliyor.”

ÖA 22: “Yetkin olmadığı konularda uydurma bilgiler sunması.”

ÖA 20: “Karşımızda bir robotun olduğunu unutmamalıyız, bizlerin geçmiş aramalarını da kullanarak sonuçlar üretebiliyor. Bu durum etik ilkeleri hatırlatmalı bize.”

ÖA 30: “ChatGPT her yönden yaptıkları biz öğretmen adaylarına hem öğretme hem de öğrenme konusunda desteği ortada. Ancak durum bizleri bağımlılığa götürecek ve kolaycılığa sürükleyecektir.”

4.3.5. Dil Öğrenme Engellerini Aşmada ChatGPT’nin Rolü (Soru 5)

“ChatGPT'nin dil öğrenme zorluklarının veya engellerinin üstesinden gelmenize yardımcı olduğu belirli örnekleri paylaşabilir misiniz?” Bu soru ile katılımcıların dil öğrenme sürecinde karşılaştıkları güçlüklerde ChatGPT’den nasıl faydalandıkları somut örneklerle değerlendirilmiştir. Katılımcı görüşleri çoğunlukla yol gösterici olması temasında kümelenmiştir. Bunun yanında farklı materyal örnekleri sunması, etkili ve ilgi çekici fikirler sunması gibi temalar da ortaya çıkmıştır.

ChatGPT'nin dil öğrenme zorlukları veya engellerinin üstesinden gelmede sağladığı katkılar ile ilgili tanımlamalar Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. ChatGPT'nin dil öğrenme zorlukları veya engellerinin üstesinden gelmede sağladığı katkılar ile ilgili tanımlamalar.

Görüşler	f
Etkili ve İlgi Çekici Fikirler Sunması	4
Farklı Materyal Örnekleri Sunması	5
Detaylı Örnekler Vermesi	3
Sadeleştirebilmesi	3
Hızlı Cevap Vermesi	1
Yol Gösterici Olması	14
Planlama Sunması	3
Farklı Öğretme Yöntemleri Sunması	1

İngiliz Dili Eğitimi Öğretmen Adaylarının ChatGPT eğitimi sonunda dil öğrenme faaliyetlerinde karşılaşılan zorluk veya engelleri üstesinden gelmede yardımcı olma ile ilgili tanımlamaları belirlenmiştir. Buna göre öğretmen adayları “Etkili ve ilgi çekici fikirler sunması, farklı materyal örnekleri sunması, detaylı örnekler vermesi, sadeleştirmesi, hızlı cevap vermesi, yol gösterici olması, planlama sunması ve farklı öğretme yöntemleri sunması” olarak görüş bildirmişlerdir. Öğretmen adaylarının kullanma deneyimleri ile ilgili bazı görüşleri aşağıda verilmiştir:

ÖA 1: “*ChatGPT etkili ve ilgi çekici fikirler sunması işimi kolaylaştırıyor.*”

ÖA 16: “*Makale ya da ödev hazırlarken bazen ona soruyorum, kısa kısa bilgiler vererek beni yönlendiriyor. Bu da bana etkili biçimde hazırlık yapmamı sağlıyor.*”

ÖA 8: “*Dil öğretimi ile ilgili konu hakkında ve örneklendirme istediğimde bana kullanabileceğim materyal örnekleri sunarak içinden seçim yapmamı sağlayabiliyor.*”

ÖA 21: “Çok fazla yaratıcı olmadığımı düşündüğüm zamanlarda bana çok farklı seçenek ve örnekler sağlaması.”

ÖA 20: “Mesela kelime dağarcığını genişletmek için eski usul yöntemler vermek yerine detaylı örneklerle açıklama yapıyor. Bana göre bu durum çok güzel.”

ÖA 14: “Öğrenmek için satır satır uzun metinler okumamız gereken bir konuyu basit bir dil kullanarak önümüze koyması.”

ÖA 5: “Öğretmenlikte kullanacağım birçok şeyin hazırlanmasında unuttuğum ya da çıkmaz yaşadığım durumlar oluyordu. Bunlara yönelik yönlendirici ifadelerle nasıl yapıldığını öğrendim.”

ÖA 33: “Öğrendiğim bir konuyu ChatGPT den anlatmasını istediğim zamanlar oluyor. Derste gördüklerimle bağdaştırarak daha iyi anlamama yardımcı olduğunu düşünüyorum.”

ÖA 24: “Nasıl öğreneceğimi veya çalışacağımı bulamadığım zaman hemen bana bir çalışma planı hazırlıyor.”

ÖA 32: “İngilizcenin yanında ikinci bir dil öğrenmeye çalışıyorum. Bununla ilgili çok kaynak veya ulaşabileceğim hoca yok. Çalışma planımı ChatGPT ile oluşturarak kolaylık sağladı.”

ÖA 6: “Dil öğrenme ve öğretme farklı yöntem ve tekniklerini keşfetmemi sağladı.”

4.3.6. Gelecekteki İngilizce Öğretimi ve Öğreniminde ChatGPT’nin Rolüne Dair Algılar (Soru 6)

“ChatGPT'nin gelecekteki İngilizce öğretimi ve öğrenimi bağlamlarındaki rolünü nasıl algılıyorsunuz?” Bu soruyla katılımcıların ChatGPT’nin gelecekte eğitim ortamlarında nasıl bir yer edinebileceğine ilişkin öngörülleri ve beklentileri analiz edilmiştir.

ChatGPT’nin gelecekte İngilizce öğretimi ve öğrenimi ile ilgili rolü hakkındaki tanımlamalar Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. ChatGPT’nin gelecekte İngilizce öğretimi ve öğrenimi ile ilgili rolü hakkındaki tanımlamalar.

Görüşler	f
Öğretim	Zaman tasarrufu
	4
	Fikir Vermesi
	4
	Ölçme Değerlendirme
Öğrenme	1
	Yardımcı Kaynak
	3
	İşsiz Kalabiliriz
	4
	Öğretmene İhtiyaç Duymadan Öğrenebilme
	5
Öğrenim	Anında Erişim
	3
	Verimliliği Artırması
	2
Öğrenim	Yaratıcılığı Engelleyebilir
	2
Öğrenim	Hazıra Alıştırma
	1

İngiliz Dili Eğitimi Öğretmen Adaylarının ChatGPT eğitimi sonunda dil öğrenme faaliyetlerindeki rolü ile ilgili tanımlamaları belirlenmiştir. Buradaki görüşler iki kategoride ele alınmıştır. İlki Öğretme ile ilgili diğeri de Öğrenme ile ilgilidir. Buna göre öğretmen adayları öğretme kategorisinde “Zaman tasarrufu, fikir vermesi, ölçme değerlendirme, yardımcı kaynak ve işsiz kalma korkusu”; diğeri yandan Öğrenme kategorisinde ise “Öğretmene ihtiyaç duymadan öğrenebilme, anında erişim, verimliliğin artması, yaratıcılığı engellemesi ve hazıra alıştırma” olarak görüş bildirmişlerdir. Öğretmen adaylarının kullanma deneyimleri ile ilgili görüşleri aşağıda verilmiştir:

Öğretme kategorisinde bildirilen bazı görüşler:

ÖA 6: “*Olumlu açıdan baktığımda yaratıcılığımıza katkı sağlayıp zaman tasarrufu yapmamıza yardımcı.*”

ÖA 16: “*Öğretmenlerin ve öğrencilerin yükünü çok hafifleteceği için zaman kaybını önleyecektir.*”

ÖA 11: “*ChatGPT’nin rolü benim için bir akıl hocası veya bir danışman diyebilirim. Herhangi bir etkinliği onun onayını alarak uygulayım.*”

ÖA 25: “*Gelecekte her öğretmenin ChatGPT’den destek alacağı ortadadır hem iş paylaşımı hem de fikir alacağı belli.*”

ÖA 8: “*Sınav sorusu hazırlarken ya da sınavları okurken bize yardımcı olacaktır.*”

ÖA 15: “*Yardımcı bir kaynak olabilir bence.*”

ÖA 38: “*ChatGPT dersleri daha etkili ve eğlenceli şekilde öğretebilmek için kaynaklar sunacağını düşünüyorum.*”

ÖA 4: “*ChatGPT bu şekilde ilerlemeye devam ederse biz İngilizce Öğretmenleri işsiz kalabiliriz.*”

ÖA 23: “*Öğretmenlik mesleğini bitirebilir seviyeye yavaş yavaş geliyor.*”

Öğrenme kategorisinde bildirilen bazı görüşler:

ÖA 9: “*İngilizce öğrenme konusunda otonomiye sahip öğrenciler/kişiler için yeterli bir kaynak rolünde olur.*”

ÖA 17: “*ChatGPT gelecekte İngilizce Öğretimi ve öğreniminde çok büyük ve önemli rol oynayacağını düşünüyorum. İnsanlar öğretmene bile ihtiyaç duymadan İngilizce öğrenebilirler.*”

ÖA 13: “*Öğretmenin işlerini kolaylaştıracağı için öğrenme ve öğretmede verimliliği artıracaktır.*”

ÖA 24: “*Verimliliği yüksek olacağı için herkes istediği zaman istediği yerden bilgiye erişimi rahat olacaktır.*”

ÖA 30: “Gelecekte daha da aktif olarak kullanılacağını düşünüyorum ama bunun öğrencilerin yaratıcılığını öldürmesinden de korkuyorum.”

ÖA 31: “Öğretmenler adına kolaylık olmasına karşın öğrencileri hazırda alıştırarak düşünme becerilerini körelteceğine inanıyorum.”

4.3.7. ChatGPT ve Geleneksel Yöntemler Arasındaki Karşılaştırma (Soru 7)

ChatGPT’nin mevcut öğretim yaklaşımlarına katkı sağlayıp sağlamayacağına yönelik öğretmen adaylarının düşünceleri değerlendirilmiştir. Katılımcılar ChatGPT’nin geleneksel dil öğretim yöntemlerini geliştirme potansiyeli ile ilgili çoğunlukla yenilikçi ve teknolojik olması, farklı yöntem ve teknikleri harmanlaması gibi temalarda yoğunlaşmışlardır. Ancak düşünmeyi köreltmesi, öğretmen kadar etkili olamayacağı gibi düşünceler de ortaya çıkmıştır.

ChatGPT’nin geleneksel dil öğretim yöntemlerini geliştirme potansiyeli ile ilgili tanımlamaları Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. ChatGPT’nin geleneksel dil öğretim yöntemlerini geliştirme potansiyeli ile ilgili tanımlamaları.

Görüşler	f
Yenilikçi ve Teknolojik	12
Farklı yöntem ve teknikleri harmanlaması	10
Etkileşimli	4
Yaratıcılığı Desteklemesi	1
Ölçme Değerlendirmede Çeşitlilik	1
Motive Edici	1
Düşünmeyi Köreltmesi	1
Öğretmen Kadar Etkili Olamaz	2

İngiliz Dili Eğitimi Öğretmen Adaylarının ChatGPT eğitimi sonunda dil öğrenme potansiyeli ile ilgili tanımlamaları belirlenmiştir. Buna göre öğretmen adayları “Yenilikçi ve teknolojik, farklı yöntem ve teknikleri harmanlaması, etkileşimli, yaratıcılığı desteklemesi, ölçme değerlendirme çeşitlilik, motive edici, düşünmeyi köreltmesi ve öğretmen kadar etkili olamaması” olarak görüş bildirmişlerdir. Öğretmen adaylarının kullanma deneyimleri ile ilgili görüşleri aşağıda verilmiştir:

ÖA 5: “Potansiyeli olduğunu düşünüyorum çünkü geleneksel yöntem daha ezberci bir yönteme odaklıyken, günümüzde teknolojiye bağlantılı bilgiyi bulmamızı sağlarken, ChatGPT direk sonuca odaklıdır.”

ÖA 18: “Tabi ki inanıyorum. Örneğin okuma yaparken ondan bana bir metin önermesi isteyebilirim Daha sonra “read aloud” seçeneği ile hem metni okuyup hem de metni dinleyebilirim.”

ÖA 16: “Evet inanıyorum. Geleneksel ve modern yöntemleri harmanlayabilir. Bu şekilde faydalanabiliriz.”

ÖA 28: “Evet inanıyorum. Çünkü ChatGPT birçok bilgiyi tarayıp sentezlediği için bu sentezler sonucu geleneksel yöntemlere ciddi örnekler bulabilir.”

ÖA 22: “Kesinlikle sahip. Çünkü İngilizce metin aramak yerine merak ettiğimiz ya da zorlandığımız bir konuyu bize etkileşimli olarak anlatabiliyor.”

ÖA 23: “Tamamen değiştirebilir. Bu durum sayesinde daha etkileşimli biçimde dil öğretilir.”

ÖA 8: “Bence yöntemleri dil öğretimi için potansiyel taşıyor. Yaratıcılık konusunda ChatGPT bence çok iyi bir araç.”

ÖA 31: “Soru kalitesi ve kapsayıcılığı açısından ölçme değerlendirme sürecine faydası olacağını düşünüyorum.”

ÖA 1: “Evet çünkü yenilikçi ve teknolojik içeriklerin daha ilgi çekici olduğunu, öğrencilerin daha motivasyon sahibi olacaklarını düşünüyorum.”

ÖA 33: “ChatGPT’nin öğrencilerin düşünme kapasitesi ve istekliliğine zarar vereceği kanısındayım.”

ÖA 37: “Geleneksel olarak tabir edeceğim öğretmen odaklı bir öğretimin yerini AI araçlarının alacağını düşünmüyorum. Çok yenilikçi gelmiyor.”

4.3.8. ChatGPT’nin Önceki Öğrenme Araçlarıyla Karşılaştırılması (Soru 8)

“ChatGPT’nin geçmişte kullandığınız diğer dil öğrenme kaynakları veya araçlarıyla karşılaştırıldığında nasıl olduğunu düşünüyorsunuz?” Bu soru, katılımcıların ChatGPT’yi önceki deneyimledikleri araçlarla karşılaştırarak hangi yönlerden üstün ya da eksik bulduklarını anlamayı hedeflemiştir.

ChatGPT’nin geçmişte kullanılan diğer dil öğrenme kaynak/araçlara göre durumunun nitelenmesi ile ilgili tanımlamalar Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. ChatGPT’nin geçmişte kullanılan diğer dil öğrenme kaynak/araçlara göre durumunun nitelenmesi ile ilgili tanımlamalar.

Görüşler	f
Pratik, Kolay, Hızlı ve Kapsamlı	18
Aktif Yönü Fazla	7
Sonuç Odaklı	2
Zaman Tasarrufu Sağlaması	1
Kullanıcı Dostu	4
Güvenli Değil	2
Tek Başına Yeterli Değil	6

İngiliz Dili Eğitimi Öğretmen Adaylarının ChatGPT eğitimi sonunda dil öğrenmede diğer dil öğrenme kaynak veya araçları karşılaştırmaları ile ilgili tanımlamaları belirlenmiştir. Buna göre öğretmen adayları “Yenilikçi ve teknolojik, farklı yöntem ve teknikleri harmanlaması, etkileşimli, yaratıcılığı desteklemesi, ölçe değerlendirmede çeşitlilik, motive edici, düşünmeyi köreltmesi ve öğretmen kadar etili olamaması” olarak görüş bildirmişlerdir. Öğretmen adaylarının kullanma deneyimleri ile ilgili bazı görüşleri aşağıda verilmiştir:

ÖA 14: “Kesinlikle çok daha kısa sürede konuyu öğrenebiliyoruz ve ChatGPT kullanırken tek bir kaynağa veya belirli kaynaklara bağlı kalmıyoruz.”

ÖA 21: “Çok daha ulaşılması kolay ve avantajlı olduğunu düşünüyorum. Oldukça Pratik.”

ÖA 11: “Diğer araçlardan tamamen farklı buluyorum. Çünkü ChatGPT aktif bir role sahip olmamıza olanak tanıyor. Diğer uygulamalarda ise pasif bir şekilde bilgi edinimi söz konusu.”

ÖA 28: “Diğer uygulamalar daha sabit, daha az kaynak kullanırken veya içine ne konursa onu yansıtan ama ChatGPT çok kapsamlı.”

ÖA 37: “ChatGPT diğer uygulamalara göre daha iyi çünkü ne öğrenmek istediğimize kendimiz karar verebiliyoruz. Geçmişte kullandığım araçlarda ise daha önceden kararlaştırılmış kelimeleri ve cümleleri bize kendi isteğimiz sorulmadan veya tercih hakkı tanınmadan öğrenmek zorunda kalıyordum.”

ÖA 17: “Geçmişte kullandığımız yöntemlere göre daha Pratik, istediğimiz yerde istediğimiz zaman kullanabiliyoruz. Zamandan tasarruf sağlıyor. Saatlerce araştırma yapmaya gerek kalmadan istediğimiz bilgileri düzenli ve programlı bir şekilde bize sunuyor.”

ÖA 23: “ChatGPT’nin kullanıcıya daha çok uyum sağlayan bir yapısı var.”

ÖA 34: “Sınırsız erişim sağlaması ve kolay biçimde kullanıcıya sonuç üretmesi kullanıcı odaklı olduğunu düşünüyorum.”

ÖA 31: “Daha hızlı olmasına karşın her noktada güvenilir değil ve doğru soruların sorulmasıyla hareket etmesi bence kitap açıp okumaya kıyasla hem uğraştırıcı hem de göz yorucu.”

ÖA 30: “Tek bir kaynak olarak kullanılamaz. Hazırda olan bilgileri veya belli bir altyapıyı; iletirmek, güçlendirmek ve geliştirmek için kullanılabilir.”

ÖA 36: “Kapsamlı ve hızlı bir araç olmasına karşın hala tek başına yeterli olmadığını düşünüyorum.”

4.3.9. ChatGPT’ye Yönelik İyileştirme Önerileri (Soru 9)

“ChatGPT’nin İngilizce öğretimi ve öğrenimini daha iyi desteklemesi için herhangi bir iyileştirme veya ek özellik önerebilir misiniz?” sorusuyla, öğretmen adaylarının ChatGPT’nin daha işlevsel hale gelmesi için önerdikleri geliştirme fikirleri değerlendirilmiştir.

ChatGPT İngilizce öğretimi ve öğrenimini desteklemesi için iyileştirmeler ile ilgili tanımlamalar Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. ChatGPT İngilizce öğretimi ve öğrenimini desteklemesi için iyileştirmeler ile ilgili tanımlamalar.

Görüşler	f
(Görüntülü) Konuşma ve Dinleme Desteği	13
Kullandığı Kaynakları Belirtebilir	2
Görsel Materyal Üretme Eklenebilir	1
Detaya Göre Cevaplar Vermesi	1
Kısa zaman aralıklarıyla güncellenmesi	1
İp uçları veren rehberinin olması	1

İngiliz Dili Eğitimi Öğretmen Adaylarının ChatGPT eğitimi sonunda İngilizce öğrenme ve öğretimi destekleme önerileri ile ilgili tanımlamaları belirlenmiştir. Buna göre öğretmen adayları “(Görüntülü) konuşma ve dinleme desteği, kullandığı kaynakları belirtmesi, görsel materyal üretme eklenmesi, detaya göre cevaplar vermesi, kısa zaman aralıklarıyla güncellenmesi ve ip uçları veren rehberinin olması” olarak görüş bildirmişlerdir. Öğretmen adaylarının kullanma deneyimleri ile ilgili bazı görüşleri aşağıda verilmiştir:

ÖA 16: “Eklenebilecek tek özellik bence konuşma açısından bir şeyler olabilir.”

ÖA 19: “Belki yapay karakter oluşturup öğrencilerle face to face konuşma yapabilir.”

ÖA 37: “Sesli bir şekilde konuşma özelliği yoksa gelmesini varsa ücretli bir özellik değil de herkesin ulaşabileceği bir özellik olmasını önerebilirim.”

ÖA 10: “İlgili materyali referans olarak alabilmemiz için yönlendirme hususunda kendini geliştirmeli. Alıntı yapacağımız kaynağı inceleyebilmemiz gerekir.”

ÖA 1: “Ek olarak görsel materyaller eklenebilir.”

ÖA 7: “ChatGPT’nin daha uzun ve kompleks yazıları daha ayrıntılı inceleyip daha düzenli ve incelediği metnin her satırına münhasır cevaplar verebilmesi daha iyi olacaktır.”

ÖA 14: “ChatGPT’nin versiyonlarına baktığımızda bilgi güncellemesinin uzun aralıklara karşılık geldiğini görüyoruz özellikle ücretsiz olan kısımda. Güncelleme zaman aralığı daraltılabilir.”

ÖA 30: “Soru sorma ve aracı daha etkili kullanmak için ufak bir rehber eklentisi olabilir.”

4.3.10. Öğretmen Olarak ChatGPT Kullanımına Yönelik Planlar (Soru 10)

“ChatGPT’yi gelecekte öğretmen olarak derslerinize hazırlık yaparken veya ders sürecinde kullanmayı planlıyor musunuz? Planlıyorsanız nasıl kullanacağınıza dair detaylı örnekler veriniz.” Sorusunda, katılımcıların mesleki yaşamlarında ChatGPT’yi kullanma planları ve bu planların nasıl şekillendiği detaylandırılmıştır.

ChatGPT'yi gelecekte öğretmen olarak ders hazırlığı ve sürecinde kullanımına yönelik tanımlamalar Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13. ChatGPT'yi gelecekte öğretmen olarak ders hazırlığı ve sürecinde kullanımına yönelik tanımlamalar.

Görüşler	f
Ders Planı Hazırlama	23
Materyal ve Ders İçeriği Hazırlama	30
Ödev, Alıştırma ve Etkinlik Hazırlama	16
Geri Dönüt Vermesi	6
Ölçme Değerlendirme	9
Uygun Yöntem ve Tekniği Seçmesi	1

İngiliz Dili Eğitimi Öğretmen Adaylarının ChatGPT eğitimi sonunda gelecekte kullanma ile ilgili tanımlamaları belirlenmiştir. Buna göre öğretmen adayları ders planı hazırlama, materyal ve ders içeriği hazırlama, ödev, alıştırma ve etkinlik hazırlama, geri dönüt verme, ölçme değerlendirme ve uygun yöntem ve tekniğin seçme” olarak görüş bildirmişlerdir. Öğretmen adaylarının kullanma deneyimleri ile ilgili görüşleri aşağıda verilmiştir:

ÖA 1: “Gelecekte bir öğretmen olduğumda ChatGPT'yi ders planı hazırlamada, materyal ve ders içeriklerini oluşturmada ve ödev ve alıştırma hazırlamada kullanabileceğimi düşünüyorum.”

ÖA 11: “Gelecekte ChatGPT'yi kullanmayı düşünüyorum. Örnek verecek olursam öncelikle ders planı hazırlamada düşünüyorum. Daha sonrasında örnekler veya soru hazırlarken gibi durumlarda da ondan faydalanmayı amaçlıyorum.”

ÖA 21: “Ders planı, materyal tasarımı ve aktiviteler için kullanmayı düşünüyorum.”

ÖA 22: “Ders planı hazırlamada, sınav hazırlamada, değerlendirme yaparken, etkinlik veya materyal hazırlarken net bir şekilde kullanırım.”

ÖA 29: “Evet planlıyorum özellikle sınav hazırlarken ve sunum, etkinlik gibi hazırlıklarımı burada yapmak isterim.”

ÖA 30: “Derslerimde uygulayacağım örneklerin doğruluğu ve yoğunluğu ile ilgili geri dönüt almak, yeni etkinlik önerileri almak, ders planını gözden geçirmek ve daha çok materyal hazırlamak için fikir sormak amacıyla kullanmayı düşünüyorum.”

ÖA 38: “Kesinlikle kullanırım. Öncelikle konuyu yazarak öğretiminde nelere dikkat etmem gerektiğini sorarım. Daha sonra etkinlikleri planlamama yardımcı olacak örnekler isterim ve kendime göre uyarlarım. Derste kazandırmam gereken kazanımları öğrenmek ve uygulamak için kullanırım.”

ÖA 14: “Derste işlenecek konuya uygun yöntem, yaklaşımı bulmak ve aktivite çeşitliliği açısından kullanmayı planlıyorum.”

4.3.11. Öğrenen Olarak ChatGPT Kullanımına Yönelik Planlar (Soru 11)

“ChatGPT’yi gelecekte dil öğrenme amacıyla kullanmayı planlıyor musunuz? Planlıyorsanız hangi amaçlarla kullanacağınıza dair detaylı örnekler veriniz.” Bu soru, öğretmen adaylarının bireysel öğrenme süreçlerinde ChatGPT’yi nasıl kullanmayı planladıklarını ve hangi becerilere odaklanacaklarını ortaya koymaktadır.

ChatGPT’yi gelecekte dil öğrenme amacıyla kullanımına yönelik tanımlamalar Tablo 14’te verilmiştir.

Tablo 14. ChatGPT’yi gelecekte dil öğrenme amacıyla kullanımına yönelik tanımlamalar

Görüşler	f
Kişisel Gelişim İçin	5
Konuşmayı Geliştirme	7
Örneklendirme İçin	3
Ölçme İçin	2
Ders Planı Hazırlama	5
Kaynak Hazırlama	6
Yazma Pratiği İçin	3
Yeni Öğretim Yöntemleri	1
Destek Amaçlı	4
Farklı bir dil öğrenmek için	6

İngiliz Dili Eğitimi Öğretmen Adaylarının ChatGPT eğitimi sonunda gelecekte dil öğrenme kullanımında planlamaları ile ilgili tanımlamaları belirlenmiştir. Buna göre “Kişisel gelişim, konuşma geliştirme, örneklendirme, ölçme, ders planı hazırlama, kaynak hazırlama yazma pratiği, yeni öğretim yöntemleri, ders amaçlı ve farklı dil öğrenmek için” olarak görüş bildirmişlerdir. Öğretmen adaylarının kullanma deneyimleri ile ilgili görüşleri aşağıda verilmiştir:

ÖA 2: “Dil öğrenme amacıyla açıklama yapmasını isteyebilirim. Anlamadığım yerleri ChatGPT’ye sorabilirim.”

ÖA 9: “Dil becerilerimi geliştirmek, konuşma için partner olarak kullanırım.”

ÖA 13: “ChatGPT’yi kendi amacıma özgü dil öğrenmede kendimi değerlendirmek için test makinesi-soru bankası olarak da kullanabilirim.”

ÖA 18: “Dersle ilgili kavramları hatırlatan bir şablon önerisi materyal hazırlama ve aktivite hazırlama olarak kullanırım.”

ÖA 24: “Evet planlıyorum. Mesela yazma alıştırmalarını ve konularımı ChatGPT den alıp onu bana geri dönüt vermesini isteyeceğim ve onunla cümle kurma alıştırmalarını yapacağım.”

ÖA 26: “ChatGPT’yi kullanmayı elbette düşünüyorum. Ders planı hazırlarken, dersler için aktiviteler hazırlarken ya da hali hazırda bir konuyu nasıl daha verimli hale getirebiliriz gibi sorularda bile yardımcı olabilir.”

ÖA 15: “Evet. Çok yoğun olduğum zamanlarda işimi kolaylaştırmak için kullanabilirim.”

ÖA 16: “Dil öğrenme amacıyla baktığımda belki yazma için kullanabilirim. Bir şeyler yazmasını isteyebilirim.”

ÖA 6: “Dil öğretimi yaparken zamana uyum sağlamak için yeni şeyler ve yeni öğretim yöntemleri de kullanmak amacıyla katkı sağlayacağını düşünüyorum.”

ÖA 34: “Evet öğrenmek istediğim diller için öğrenme planı hazırlarken diyalog kurmada, dilbilgisi bağlamında kullanacağım.”

ÖA 37: “Evet planlıyorum. Kendim yeni bir dil öğreniyorum ve bulunduğum şehirde bu dili kullanan fazla kişi yok. ChatGPT ile bu sorunu ortadan kaldırıp, dil öğrenimimizde öğreneceğim yabancı dili geliştirebilirim.”

4.3.12. ChatGPT’yi Başka Eğitimcilere Tavsiye Etme Durumu (Soru 12)

“ChatGPT’nin İngilizce öğretimi ve öğrenimi bağlamlarına entegrasyonunu diğer eğitimcilere tavsiye eder misiniz? Nedenlerini açıklayınız.” Sorusunda, katılımcıların ChatGPT’nin başkaları tarafından da kullanılmasını önerip önermedikleri ve bu kararın gerekçeleri değerlendirilmiştir.

ChatGPT’nin İngilizce öğretimi ve öğrenimine entegrasyonunu eğitimcilere tavsiye etme ile ilgili tanımlamalar Tablo 15’te verilmiştir.

Tablo 15. ChatGPT’nin İngilizce öğretimi ve öğreniminde entegrasyonunda eğitimcilere tavsiye etme ile ilgili tanımlamalar

Görüşler	f
Kolay, Hızlı ve Pratik Destek Verdiği için	14
Zaman Tasarrufu	7
Görsel öğretme durumlarını takip etmesi	11
Öğrenme Ortamlarını Düzenlemesi	5
Tavsiye Etmem	2

İngiliz Dili Eğitimi Öğretmen Adaylarının ChatGPT eğitimi sonunda ChatGPT’nin entegrasyonunu tavsiye etme ile ilgili tanımlamaları belirlenmiştir. Buna göre “Kolay, hızlı ve Pratik destek vermesi, zaman tasarrufu sağlaması, görsel öğretme durumlarını takip etmesi, öğrenme ortamlarını düzenlemesi ve tavsiye etmem” olarak görüş bildirmişlerdir. Öğretmen adaylarının kullanma deneyimleri ile ilgili görüşleri aşağıda verilmiştir:

ÖA 4: “Herkesin kullanmayı denemesi gerektiğini düşünüyorum. Çünkü böylesine Pratik, yenilikçi bir yapay zekanın dil öğretim ve öğretimi açısından faydalı olacağını düşünüyorum.”

ÖA 12: “Yararlı ve hızlı cevap verebilen bir uygulama olduğu için öneririm.”

ÖA 20: “Zaman açısından bizlere kolaylık sağlıyor.”

ÖA 24: “Tavsiye ederim. Çünkü eğitimcilerin ders planlaması ve fikirleri için zaman kazandıracak, ayrıca geliştirmesi gereken noktaları daha iyi keşfedip çözümde bulunacaktır.”

ÖA 30: “Bir eğitimci güncel olmalıdır. Elindeki kaynaklar ne kadar çeşitli ise verdiği eğitim de o kadar yararlı ve faydalı olur.”

ÖA 33: “İngilizce eğitimi sadece anlatarak olmayacağını ve tek düzelikten çıkıp yeni yollarla farklı etkinliklerle öğrenilmesi sağlanabilir.”

ÖA 15: “Çok fazla tavsiye etmem. Avantajları olduğu kadar dezavantajları da çok özellikle yanlış bilgi verebilmesi. Benim tavsiyem kendilerini geliştirsinler.”

4.4. Mülakat Verilerinin Analizi

Bu bölümde, ChatGPT temelli üç haftalık eğitim programına katılan öğretmen adaylarıyla gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış mülakatlardan elde edilen bulgular sunulmaktadır. On açık uçlu sorudan oluşan bu mülakatlar, katılımcıların özellikle aldıkları eğitim doğrultusundaki deneyim, tutum, algı ve gelecek planlarına ilişkin derinlemesine veriler sağlamaktadır. Her bir soru tematik analiz yoluyla değerlendirilmiş, yanıtlar içeriklerine göre kodlanmış ve temalar halinde düzenlenmiştir. Bulgular, katılımcı görüşlerinden alınan örneklerle desteklenmiş ve eğitim sürecinin öğretmen adayları üzerindeki etkileri çok yönlü olarak ortaya konmuştur.

4.4.1. ChatGPT Eğitime Yönelik Genel Deneyim

Katılımcıların eğitim sürecine dair genel izlenimleri, farkındalık düzeylerindeki artış, pratik kullanım becerileri ve ChatGPT’yi etkili biçimde entegre edebilme kapasiteleri üzerinden değerlendirilmiştir.

Katılımcıların tamamı, ChatGPT eğitimiyle ilgili deneyimlerini genel olarak olumlu bulmuşlardır. Eğitim, katılımcılara yüzeysel bilgi düzeyinden derinlemesine farkındalığa geçiş imkânı sağlamış, doğru kullanım stratejileri geliştirme ve öğretim materyallerine erişim açısından katkı sunmuştur.

Öğretmen adaylarının ChatGPT eğitime yönelik genel deneyimlerini ile ilgili tanımlamalar ve örnek görüşler tablo 16’da gösterilmiştir:

Tablo 16. Katılımcıların ChatGPT eğitimine yönelik genel deneyimleri ile ilgili tanımlamalar ve örnek görüşler

Tema	Kod	f	Örnek Katılımcı Görüşü
Farkındalık Kazanımı	Yüzeysel bilgiden derin bilgiye geçiş	6	ÖA 12: "Eğitimden sonra nasıl daha ayrıntılı kullanabileceğimi öğrendim."
Kullanım Becerisi Artışı	Doğru prompt verme	5	ÖA 37: "Daha önce sadece soru yazıyordum, şimdi nasıl yazmam gerektiğini biliyorum."
Kaynak Erişimi	Etkinlik/plan örneği arama	4	ÖA 6: "Bir konuyla ilgili yaratıcı örnekler bulmamda çok faydalı oldu."

Katılımcıların ifadeleri, eğitimin sadece bilgi sunmakla kalmadığını, aynı zamanda öğretmen adaylarının ChatGPT gibi yapay zekâ araçlarını daha bilinçli ve stratejik şekilde kullanmalarına yardımcı olduğunu göstermektedir.

Öğretmen adaylarının ChatGPT ile ilgili kazandığı farkındalıkla ilgili bazı örnek görüşler şu şekildedir:

ÖA 12: "Yani eğitimden önce bu kadar detaylı kullanabileceğimi bilmiyordum. Mesela lesson Plan hazırlayıp bu kadar detaylı plan hazırlayabileceğimi bilmiyordum. Sonra aktivite yapmak için detaylı ve çeşitli etkinlikler bize hazırlayabileceğini bilmiyordum. Ama eğitimden sonra böyle daha yoğun kullanma isteği oluştu bende. Ve gerçekten çok fazla. Yani daha önce böyle kullanmıyordum. Sadece bazen ödevlerime yardımcı olmak için kullanıyordum. Ama artık ne kadar detaya inebilirim diye düşünerek hareket ediyorum ve sürekli kullanıyorum artık."

ÖA 6: "Ben ilk başta bu eğitimden önce çok fazla nasıl kullanacağımı bilmiyordum. Sorduğum sorular çok fazla istediğim cevapları verecek düzeyde değildi. Çok detay eklemiyordum, çok yüzeysel yazıyordum ve cevaplar da ona göre oluyordu. Bu eğitimden sonra daha detaylı bir şekilde yazıp ve mesela bir sonraki soruya geçtiğimde tekrardan aynı şeyleri yazıyordum ben başta. Ama şu an öyle değil. Mesela bir önceki soruda yazdıysam diğerinde daha farklı sorular soruyorum ve daha etkili oluyor bu şekilde."

Öğretmen adaylarının görüşleri incelendiğinde, ChatGPT'yi İngilizce öğrenme ve öğretme üzerine verilen eğitim sonucunda çeşitli konularda farkındalık kazandıkları

görülmüştür. Özellikle doğru kullanım ve prompt vermede yaşadıkları gelişim dikkat çekmektedir.

4.4.2. Öğrenme ve Öğretme Yaklaşımında Değişiklik

Bu başlık altında, katılımcıların eğitim öncesi ve sonrası pedagojik yaklaşımlarındaki dönüşüm, teknoloji entegrasyonu ve öğrenci merkezli planlama anlayışındaki gelişmeler incelenmiştir. Eğitim sonrası birçok katılımcı, İngilizce öğretiminde daha yaratıcı, öğrenci odaklı ve teknolojiyi bütünleştiren bir yaklaşım geliştirdiklerini belirtmiştir. Bazı öğretmen adayları ise artık klasik yöntemlerle yetinmek yerine, ders planlarında dijital araçlara yer vermeye başladıklarını ifade etmiştir. Katılımcıların öğrenme ve öğretme yaklaşımındaki değişimle ilgili tanımlamalar ve örnek görüşler tablo 17’de gösterilmiştir:

Tablo 17. Katılımcıların öğrenme ve öğretme yaklaşımındaki değişimle ilgili tanımlamalar ve örnek görüşler

Tema	Kod	f	Örnek Katılımcı Görüşü
Yaratıcılığın Artması	Teknolojiyi ders içeriğine yaratıcı şekilde entegre etme	5	ÖA 37: "Artık ders işlerken farklı yollar arıyorum, eskiden aklıma gelmeyen fikirler geliyor."
Öğrenci Merkezli Yaklaşım	Öğrenci ilgisini ve katılımını artırmayı hedefleme	4	ÖA 6: "Öğrencilerin aktif katılımını sağlamak için daha çok dijital araçlara yöneliyorum."
Teknoloji Entegrasyonu	Klasik yöntemlerin ötesine geçme	4	ÖA 4: "Eskiden sadece kitapla ilerliyordum, şimdi teknolojiyi daha çok planlarıma dahil ediyorum."

Katılımcıların ifadeleri, eğitimden sonra yalnızca bilgi düzeyinde değil, öğretim stratejilerinde de değişiklik yaşadıklarını ortaya koymaktadır. Bu durum, yapay zekâ teknolojisinin öğretmenlerin pedagojik bakış açılarını yeniden şekillendirebildiğini göstermektedir.

Verileri destekleyen bazı örnek katılımcı görüşleri şu şekildedir:

ÖA 4: "Geleneksel yöntemlere ister istemez her zaman başvuruyoruz. Ama eğitimlerle birlikte geleneksel yöntemlerin dışına çıkarak, ChatGPT'yi de öğretimin içine dahil ederek daha faydalı, daha interaktif bir eğitim verebileceğimi düşünüyorum. Ayrıca geleneksel

yöntemlerden sıyrılarak daha böyle yaratıcı etkinlikler bulup öğrencilerimi derse daha motive edebileceğimi düşünüyorum.”

ÖA 10: “Açıkçası teknoloji hayatımızın bir parçası olacak ve klasik anlayışlar, klasik yöntemler yerine artık daha dijital ve daha teknolojik yöntemlere bırakacak. Biz de gelişen teknolojiye ayak uydurmak durumundayız. Dolayısıyla İngilizce eğitim sürecinde yaklaşım tarzımı değiştirmeyi düşünüyorum.”

Katılımcıların görüşleri ve tablodaki veriler doğrultusunda öğretmen adaylarının özellikle öğretim konusunda önemli farkındalıklar kazandıkları görülmüştür. Bu farkındalıklar katılımcıların öğrenme ve öğretme yaklaşımlarındaki değişiklik olarak ortaya çıkmaktadır.

4.4.3. ChatGPT ile Yeni Bilgiler Edinme

Katılımcıların ChatGPT kullanımıyla edindikleri teorik ve uygulamalı bilgiler anlam temelli dil öğretimi ve etkili prompt geliştirme becerileri odağında analiz edilmiştir.

Katılımcılar, ChatGPT eğitimi sürecinde yalnızca pratik değil, teorik düzeyde de yeni bilgiler kazandıklarını ifade etmişlerdir. Özellikle yapay zekâ ile etkili iletişim kurma, dil öğretiminde anlam odaklı kullanım ve kültürel bağlamların fark edilmesi öne çıkan kazanımlar arasındadır. Katılımcıların ChatGPT ile birlikte edindikleri yeni bilgilerle ilgili tanımlamalar ve örnek görüşler tablo 18’de gösterilmiştir:

Tablo 18. Katılımcıların ChatGPT ile birlikte edindikleri yeni bilgilerle ilgili tanımlamalar ve örnek görüşler			
Tema	Kod	f	Örnek Katılımcı Görüşü
Anlam Odaklı Kullanım	Deyimlerin ve kalıpların bağlam içinde öğrenimi	4	ÖA 10: “ChatGPT bir deyimi cümle içinde nasıl kullanacağımı da gösterdi, sadece anlamını değil.”
Etkili Prompt Yazımı	Hedefe yönelik ve net ifade kullanma becerisi	5	ÖA 4: “Eskiden ne sorduğumu bile bilmiyordum, şimdi nasıl yazarsam daha iyi cevap alırım, bunu öğrendim.”
Kültürel Farkındalık	Farklı İngilizce türlerinde anlam değişikliklerini keşfetme	3	ÖA 37: “İngiliz İngilizcesi ve Amerikan İngilizcesinde kelimelerin farklı kullanıldığını fark ettim.”

Elde edilen bulgular, ChatGPT'nin sadece bir içerik üretici olarak değil, aynı zamanda anlam kazandırıcı, bağlam sağlayıcı ve kültürel farkındalık geliştirici bir araç olarak öğretmen adayları tarafından deneyimlendiğini göstermektedir.

4.4.4. ChatGPT'yi Entegre Ettikleri Ders veya Etkinlik Örneği

Bu kısımda öğretmen adaylarının ChatGPT'yi hangi öğretim etkinliklerine entegre ettikleri, hangi amaçlarla kullandıkları ve hangi alanlarda fayda sağladıkları örneklerle ortaya konmuştur.

Katılımcılar, ChatGPT'yi çeşitli ders içi ve ders dışı etkinliklerde kullanmışlardır. Entegrasyon örnekleri arasında kelime öğretimi, yazma becerisi geliştirme, örnek diyalog oluşturma ve ders planı hazırlama gibi uygulamalar yer almaktadır. Bu entegrasyonlar, öğretmen adaylarının yaratıcı düşüncelerine ve öğrenci merkezli uygulamalara yönelmelerine katkı sağlamıştır.

Katılımcıların ChatGPT'yi hangi ders ve etkinliklere entegre ettikleri ile ilgili tanımlamalar ve örnek görüşler tablo 19'da gösterilmiştir:

Tablo 19. Katılımcıların ChatGPT'yi hangi ders ve etkinliklere entegre ettikleri ile ilgili tanımlamalar ve örnek görüşler

Tema	Kod	f	Örnek Katılımcı Görüşü
Yazma Becerisi Geliştirme	Kompozisyon için giriş-paragraf-çıkış örnekleri oluşturma	4	ÖA 6: "Öğrencilere paragraf yazdırırken ChatGPT'den örnek alıp benzerlerini yazdırdım."
Kelime ve Anlam Öğretimi	Yeni kelimelerin bağlam içinde kullanımı	3	ÖA 37: "Öğrencilere deyimleri anlamlarıyla ve cümle içinde kullanımlarıyla gösterdim."
Ders Planlama Desteği	Etkinlik tasarlarken fikir alma	5	ÖA 4: "Kendi ders planımı hazırlarken ChatGPT'den etkinlik fikirleri istedim, çok işime yaradı."

Katılımcıların verdiği örnekler, ChatGPT'nin yalnızca bilgi veren bir araç olmanın ötesine geçtiğini; planlama, uygulama ve materyal geliştirme gibi öğretimsel süreçlerin doğal bir parçası haline geldiğini göstermektedir.

Konuyla ilgili bazı örnek görüşler şu şekildedir:

ÖA 24: “Bu sene staja gidiyoruz ve bazen konumla ilgili özellikle küçük yaş grupları olduğu için etkinlik bulmakta çok zorlanıyorum ve birkaç kere başvurmuşluğum var. ChatGPT sayesinde de ona başvurduğumda daha böyle Normal geleneksel yöntemlerin dışında daha yaratıcı etkinlikler önerdiğini gördüm ve dersimde kullandım ve çok da faydasını gördüm. Ders işleyişimi nasıl düzenleyebileceğimi falan sorduğumda gayet net cevaplar aldığımı gördüm ve çok işime yaradı.”

ÖA 10: “Evet ChatGPT’yi örnek etkinlikleri öğrenmek adına kullandım mesela. Hava durumuyla ilgili bir ünite araştırmak istediğim zaman ne gibi etkinlikler yaptırabilirim farklı olarak diye sorduğum zaman bir tane çark tasarlanabildiğini bana göstermiş oldu ve o çarkı ben daha sonraki sunumlarında güzel bir materyal olarak kullanabildim.”

Örnek görüşler ve tablo verileri göz önüne alındığında katılımcılar ChatGPT’yi çok farklı amaçlarla materyal ve içerik hazırlamak için kullanmışlardır ve bu deneyimlerinin olumlu sonuçlar doğurduğunu belirtmişlerdir.

4.4.5. ChatGPT’yi İlk Kez Kullanırken Yaşanılan Zorluklar

Katılımcıların ilk kullanım deneyimlerinde karşılaştıkları teknik, pedagojik ve bilişsel zorluklar detaylandırılmış, bu zorlukların nasıl aşıldığı açıklanmıştır.

Katılımcılar, ChatGPT’yi ilk kullanmaya başladıklarında bazı zorluklarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Bu zorluklar arasında nasıl soru sorulacağını bilmemek, sistemin verdiği cevaplara güvenememek ve teknik tereddütler yaşamak ön plandadır. Bununla birlikte, bazı katılımcılar bu zorlukların eğitim sürecinde kademeli olarak aşıldığını ifade etmiştir.

Katılımcıların ChatGPT’yi ilk kez kullanırken yaşadıkları zorluklar ile ilgili tanımlamalar ve örnek görüşler tablo 20’de gösterilmiştir:

Tablo 20. Katılımcıların ChatGPT'yi ilk kez kullanırken yaşadıkları zorluklar ile ilgili tanımlamalar ve örnek görüşler

Tema	Kod	f	Örnek Katılımcı Görüşü
Prompt Yazımı Güçlüğü	Nasıl soru sorulacağını bilmemek	4	ÖA 37: "İlk başta ne yazacağımı bilemedim, doğru şekilde nasıl kullanılır öğrenmem zaman aldı."
Güven Sorunu	Verilen cevapların doğruluğuna dair şüphe	3	ÖA 6: "Acaba doğru mu söylüyor diye hep kontrol ediyordum, güvenemedim."
Teknik Tereddüt	Yapay zekâ araçlarını kullanma konusundaki çekinceler	2	ÖA 12: "Yapay zekaya karşı biraz mesafeliydim, alışmam zaman aldı."

İlk kullanımda yaşanan zorluklar, öğretmen adaylarının teknolojiye yaklaşım düzeyleriyle doğrudan ilişkilidir. Ancak eğitim süreci, bu zorlukların aşılmasında önemli bir rol oynamış ve katılımcıların ChatGPT'ye yönelik becerilerini geliştirmiştir.

Konuyla ilgili bazı örnek görüşler şu şekildedir:

ÖA 12: "Evet karşılaştım. Şöyle dediğim gibi eğer siz soruyu düzgün bir şekilde yöneltmezseniz çok böyle genel istemediğiniz cevaplara ulaşabilirsiniz. Eğitimden önce bu tarz sorunlarla çok fazla karşılaşıyordum ve istediğim cevapları bulamıyordum. Sürekli yenilemek zorunda kalıyordum. Daha genel cevaplar aldığımı fark ettim ve sürekli yenilemek zorunda kalıyordum. Sorumlu ve sorumlu Her yenilediğimde yine aynı cevapla karşılaşıyordum. Sonra eğitimle birlikte öğrendim ki ben sorumu adım adım düzgün bir şekilde sorduğum zaman, niteliklerini güzel bir şekilde belirttiğim zaman daha net ve daha istediğim cevaplar alabiliyorum."

ÖA 6: "Her zaman doğru cevap vermediğini gördüm. İlk kullanmaya başladığım zamanlar sonuçta yapay zeka ChatGPT'nin ilk çıktığı zamanlar. İlk kullandığım zamanlar her bilgisinin doğru olabileceğini düşünmüştüm. Sonrasında yapay zekanın eksiklerinden dolayı her bilgiyi doğru vermediğini fark ettim. İlk zamanlar bilgiyi aramak için biraz daha fazla uğraşmam gerekiyordu."

Görüşler ve tablo verileri katılımcıların eğitim öncesi ve sonrası ChatGPT kullanımlarındaki değişimin ilk başta yaşanan zorlukları aşmada etkili olduğunu vurgulamıştır.

4.4.6. Eğitimin Sonucunda Teknoloji Kullanımına Bakış Açısındaki Değişim

Eğitimin ardından katılımcıların teknolojiye, özellikle yapay zeka araçlarına yönelik tutumlarında yaşanan değişimler ve bu değişimlerin öğretim pratiğine yansımaları ele alınmıştır.

Katılımcıların büyük çoğunluğu, ChatGPT eğitimi sonrasında teknoloji kullanımına dair bakış açılarının olumlu yönde değiştiğini belirtmişlerdir. Özellikle teknolojinin öğretimde aktif olarak kullanılabileceği, öğretmen kontrolünde etkili bir araç olabileceği ve öğrencinin öğrenme sürecini destekleyebileceği vurgulanmıştır.

Katılımcıların eğitim sonucunda teknoloji kullanımına bakış açılarındaki değişim ile ilgili tanımlamalar ve örnek görüşler tablo 21’de gösterilmiştir:

Tablo 21. Katılımcıların eğitim sonucunda teknoloji kullanımına yönelik bakış açılarındaki değişim ile ilgili tanımlamalar ve örnek görüşler

Tema	Kod	f	Örnek Katılımcı Görüşü
Olumlu Tutum Gelişimi	Yapay zekâya yönelik ön yargının kırılması	4	ÖA 12: "Eskiden çok soğuk bakıyordum, artık sınıfta kullanılabılır bir araç olarak görüyorum."
Öğretim Araçlarına Açıklık	Teknolojiyi ders tasarımı sürecine entegre etme isteği	5	ÖA 4: "Eskiden teknoloji ders dışında kullanılır diye düşünüyordum, şimdi planlama sürecine katıyorum."
Etkili Kullanım Bilinci	Teknolojiyi amaç doğrultusunda kontrollü kullanma	3	ÖA 10: "Öğretmenin yönlendirmesiyle teknoloji çok işe yarıyor, bu farkındalık oluştu."

Katılımcıların görüşleri, teknolojinin öğretimde daha bilinçli ve yapıcı bir biçimde kullanılabileceğine dair güçlü bir dönüşüm yaşandığını göstermektedir. Bu dönüşüm, yapay zekâ tabanlı araçların eğitsel potansiyelinin daha iyi anlaşılmasıyla doğrudan ilişkilidir. Konuyla ilgili bazı örnek görüşler şu şekildedir:

ÖA 37: “Şöyle. Teknolojiyi kullanma konusunda zaten istekliydim ve eğitimle birlikte de işimi daha kolaylaştırdığını ve daha yaratıcı şeyler bulup geleneksel yöntemden dışarı çıkmayı ve aslında bir akıl daha danışmak için gibi bir şey oldu ChatGPT benim için. Eğitim ile birlikte öğrendim bunları.”

ÖA 10: “Evet, kesin olarak değiştiğini söylüyorum. Çünkü geleneksel eğitimler artık yerini teknoloji devrine bırakacak ve gün geçtikçe küreselleşen dünya ile beraber aynı şekilde insanlar sınırlar ötesinde birbirlerine rahatça iletişim kurabiliyor ve bu da teknolojinin gelmesiyle beraber zirveyi korumaya devam edecek.”

ÖA 4: “Evet, kesinlikle. Teknoloji dozunda kullanılmalı. Eğitimde, öğrenimde, öğretimde dozunda kullanılmalı. Özellikle kendimi düşündüğümde öğretmen olacağım da kesinlikle teknolojinin dersin bir merkezi olması gerektiğini düşünüyorum. Teknoloji olmadığı zaman çok daha etkili bir öğretim gerçekleşmiyor aslında.”

Eğitim öncesinde bazı katılımcılar ChatGPT kullanımına şüpheyle yaklaşırken mülakatlara verdikleri cevaplarda yapay zekaya yönelik ön yargının kırılmış olması ve katılımcıların birçok aşamada ChatGPT’yi kullanma istekleri dikkat çekmektedir.

4.4.7. ChatGPT’nin Öğretimde Çözdüğü Belirli Bir Sorun

Bu başlık altında ChatGPT’nin öğretim sürecinde katılımcıların karşılaştığı spesifik sorunlara nasıl çözüm sunduğu örneklerle sunulmuştur. Katılımcılar, ChatGPT’nin öğretim sürecinde karşılaştıkları bazı sorunlara pratik çözümler sunduğunu ifade etmişlerdir. Bu sorunlar arasında materyal yetersizliği, öğrenci motivasyon eksikliği ve sınıf içi etkileşimi artırma ihtiyacı öne çıkmaktadır. ChatGPT’nin esnek yapısı, öğretmen adaylarının yaratıcı çözümler geliştirmelerine yardımcı olmuştur. Katılımcıların deneyimlerine göre ChatGPT’nin karşılaştıkları sorunlara sunduğu çözümler ile ilgili tanımlamalar ve örnek görüşler tablo 22’de gösterilmiştir:

Tablo 22. ChatGPT’nin katılımcıların karşılaştıkları sorunlara sunduğu çözümler ile ilgili tanımlamalar ve örnek görüşler

Tema	Kod	f	Örnek Katılımcı Görüşü
Materyal Eksikliği Çözümü	Hazır içerik ve örnek sağlama	4	ÖA 6: “Örnek diyalog hazırlamakta zorlanıyordum, ChatGPT çok yardımcı oldu.”
Motivasyon Artırma	Öğrencilerin ilgisini çekici içerikler üretme	3	ÖA 37: “Öğrenciler, ChatGPT’nin verdiği içeriklerle daha fazla ilgilendi.”
Sınıf İçi Etkileşimi Destekleme	Oyun, yarışma veya rol-play fikri üretme	2	ÖA 4: “Ne zaman interaktif bir şey yapmak istesem, ChatGPT’ye sorup ilginç fikirler aldım.”

Elde edilen bulgular, ChatGPT'nin öğretim sürecinde karşılaşılan pratik sorunlara çözüm sunabildiğini ve öğretmen adaylarının daha etkili ders tasarımlarına yardımcı olduğunu göstermektedir.

Örnek bir katılımcı görüşü şu şekildedir:

ÖA 24: *“Evet oldu. Bir hikaye yazmam gerekiyordu ve ne yazacağımı düşünüyordum fakat aklıma bir şey gelmedi. Biraz araştırmayı denedim ve daha sonrasında böyle yaratıcı fikirler edindim onunla. Onunla birlikte hikayemi değiştirip, daha farklı yönler çekip ve çok güzel bir hikaye oluşturabildim öğretim sırasında. Onun dışında etkinlik tasarlarken daha genel bir şey düşünüyordum. Mesela ben ChatGPT'ye başvurduktan sonra daha böyle yaratıcı, daha çok öğrencileri derse çekebileceğim bir etkinlik bulabilme şansım oldu mesela.”*

Tablo verileri ve örnek görüş incelendiğinde katılımcıların ChatGPT'yi öğretimde karşılaştıkları herhangi bir sorunu çözmede yardımcı bir araç olarak gördükleri gözlemlenmiştir. Materyal ve içerik tasarımının yanında basit sorunlara çözüm ürettiğini belirten öğretmen adayları ChatGPT'yi bu konuda faydalı ve pratik bulmuşlardır.

4.4.8. Gelecekteki Öğretmenlik Uygulamalarında ChatGPT Kullanımı

Katılımcıların mesleki geleceklerine yönelik planlarında ChatGPT'nin yeri, hangi amaçlarla kullanmak istedikleri ve dijital araçları sürdürülebilir şekilde entegre etme niyetleri analiz edilmiştir.

Katılımcıların büyük çoğunluğu, gelecekteki öğretmenlik uygulamalarında ChatGPT'yi kullanmayı planladıklarını ifade etmiştir. Bu kararlarının ardında, ChatGPT'nin zaman kazandırıcı olması, yaratıcılığı desteklemesi ve öğretmen için sürekli bir yardımcı kaynak sunması gibi gerekçeler bulunmaktadır.

Katılımcıların gelecekteki öğretmenlik uygulamalarında ChatGPT'yi kullanmaya yönelik planları ile ilgili tanımlamalar ve örnek görüşler tablo 23'te gösterilmiştir:

Tablo 23. Katılımcıların gelecekteki öğretmenlik uygulamalarında ChatGPT'yi kullanmaya yönelik planları ile ilgili tanımlamalar ve örnek görüşler

Tema	Kod	f	Örnek Katılımcı Görüşü
Planlama Kolaylığı	Zaman kazandırıcı ve fikir verici işlev	5	ÖA 37: "Gelecekte kendi ders planlarımı hazırlarken yine ChatGPT'yi kullanmayı düşünüyorum."
Yaratıcılığı Destekleme	Farklı fikirler üretmeye yardımcı olma	3	ÖA 4: "Bazen tıkanıyorum, ama ChatGPT yeni fikirlerle önüme ışık tutuyor."
Kalıcı Rehberlik	Öğretmen için dijital yardımcı gibi düşünülmesi	4	ÖA 6: "Yanımda biri varmış gibi hissediyorum, tek başıma değilim artık."

Geleceğe dönük bu olumlu yaklaşım, ChatGPT'nin öğretmenlerin yalnızca geçici değil, kalıcı olarak başvurabileceği bir dijital asistan olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır.

Bazı örnek katılımcı görüşleri şu şekildedir:

ÖA 24: "Evet düşünüyorum çünkü normal öğretim sürecim boyunca çok fazla yoğun olabileceğim için bazen dalgınlıkların olabilir veya herhangi bir şey üretmekte zorluk yaşayabilirim. Bu durumlarda ChatGPT'ye kolaylıkla başvurup onunla birlikte daha güzel şeyler yaratıp, dersime entegre edip ve güzel bir ders işleyebilirim mesela onunla kullanmayı düşünüyorum."

ÖA 10: "Evet. Ders içeriğinde mesela soru hazırlarken bile oradan örnekler alıp onu kendi dersimizde öğrettiklerimize uyarlayabiliriz. Ya da bir etkinlik yapacağımız zaman aynı şekilde oradan yardım alarak kullanabiliriz."

Örnek görüşler ve tablo verileri incelendiğinde katılımcıların ChatGPT'yi planlama kolaylığı, yaratıcılığı destekleme ve kalıcı rehberlik gibi konularda faydalı buldukları görülmüştür.

4.4.9. Eğitimi Başkalarına Tavsiye Etme Nedenleri

Katılımcıların bu eğitimi başka öğretmen adaylarına önerip önermedikleri ve önerme gerekçeleri, eğitimin algılanan değeri açısından değerlendirilmiştir.

Katılımcıların tamamı, ChatGPT eğitimini diğer öğretmen adaylarına tavsiye edeceklerini belirtmiştir. Tavsiyelerinin başlıca nedenleri arasında eğitimin öğretici olması, pratik fayda sunması ve teknolojiye dair bakış açısını değiştirmesi öne çıkmaktadır.

Katılımcıların aldıkları eğitimi başkalarına önerme gerekçeleri ile ilgili tanımlamalar ve örnek görüşler tablo 24’te gösterilmiştir:

Tablo 24. Katılımcıların aldıkları eğitimi başkalarına önerme gerekçeleri ile ilgili tanımlamalar ve örnek görüşler

Tema	Kod	f	Örnek Katılımcı Görüşü
Öğretici İçerik	Yeni bilgiler kazandırması	5	ÖA 10: "Gerçekten öğretici ve açıklayıcı bir eğitimdi, her öğretmen adayı almalı."
Bakış Açısı Kazanımı	Yapay zekaya yönelik farkındalık oluşturmaları	4	ÖA 6: "Bu eğitim sayesinde teknolojiye farklı bakmayı öğrendim."
Uygulanabilirlik	Günlük öğretim pratiklerine uyarlanabilir oluşu	3	ÖA 37: "Ders planlarıma birebir uygulayabildim, çok faydasını gördüm."

Katılımcıların önerileri, eğitimin hem pedagojik açıdan zengin hem de öğretim pratiği açısından işlevsel bulunduğunu ortaya koymaktadır. Bu da eğitimin, daha geniş öğretmen adayı kitlesine hitap edebileceği anlamına gelmektedir.

Bazı örnek katılımcı görüşleri şu şekildedir:

ÖA 4: "Evet tavsiye ediyorum. Özellikle de sürenin kısıtlı olduğu zamanlarda. Materyallerle ilgili hızlıca fikir edinmek zaman açısından tasarruf yapmamızı da mümkün hale getiriyor. Dolayısıyla materyal tasarımı için önerebilirim. Aynı şekilde herhangi bir ders planı hazırlama konusunda tereddüt yaşanması durumunda, belli başlı fikirleri elde etmek amacıyla, prosedürleri öğrenmek amacıyla ya da bunun fikirlerini elde edebilmek amacıyla tavsiye ediyorum."

ÖA 10: "Yapay zekanın artık günümüzde ve gelecekte büyük bir yeri var ve olacak da bu. Yani bu net bir şey. O yüzden bunun doğru kullanılması ve nasıl kullanıldığını öğrenilmesi, nerelerde kullanılacağını bilmesi bizim için aslında önemli. Öğretmen olacağız ve teknoloji

ile iç içeyiz artık. O yüzden bunların bilinmesi ve yapay zekanın doğru bir şekilde kullanılması için bu eğitim önemli.”

Öğretmen adaylarının eğitim ile ilgili görüşleri analiz edildiğinde, ChatGPT’ye yönelik yeni bilgiler kazandırması, yapay zekaya yönelik farkındalık oluşturmaları ve günlük öğretim pratiklerine uyarlanabilir oluşu gibi nedenlerle diğer eğitimcilerin de bu eğitimi almaları gerektiğini düşündükleri görülmüştür.

4.4.10. Ek Görüş ve Değerlendirmeler

Son bölümde katılımcıların kişisel memnuniyetleri, genel değerlendirmeleri ve sürece dair geliştirdikleri öneriler yer almaktadır. Katılımcılar, eğitim programıyla ilgili genel memnuniyetlerini ve ChatGPT’nin öğretim alanındaki potansiyeline dair düşüncelerini paylaşmışlardır. Bu bölümde ifade edilen görüşler, eğitimin kişisel ve mesleki gelişime katkı sağladığını; ChatGPT’nin ise öğretmen adayları için güçlü bir öğrenme ve öğretme destekçisi olduğunu vurgulamaktadır.

Katılımcıların aldıkları eğitime yönelik ek görüşleri ve genel değerlendirmeleri ile ilgili tanımlamalar ve örnek görüşler tablo 25’te gösterilmiştir:

Tablo 25. Katılımcıların aldıkları eğitime yönelik ek görüşleri ve genel değerlendirmeleri ile ilgili tanımlamalar ve örnek görüşler

Tema	Kod	f	Örnek Katılımcı Görüşü
Kişisel Gelişim Katkısı	Öğretmenlik becerilerini geliştirme	4	ÖA 24: "Bu eğitim sayesinde kendimi öğretmen olarak daha donanımlı hissediyorum."
Sürekli Öğrenme İsteği	Yapay zekâ araçlarını keşfetme arzusu	3	ÖA 10: "Bundan sonra başka yapay zekâ araçlarını da araştıracağım."
Eklenebilecek Özellikler	Sürekli konuşma özelliği eklenmesi	2	ÖA 6: "ChatGPT ile sınırsız konuşabilseydik konuşma pratiği yapma açısından daha faydalı olurdu."

Son değerlendirmeler, öğretmen adaylarının eğitim sürecini yalnızca teknik bir öğrenme deneyimi olarak değil, aynı zamanda mesleki motivasyonlarını artıran ve vizyonlarını genişleten bir süreç olarak gördüklerini ortaya koymaktadır.

Bazı örnek katılımcı görüşleri şu şekildedir:

ÖA 4: *“Günümüzde bir dil kursuna gittiğimiz zaman birden fazla insanla bir aradayız ve bu biraz motivasyonumu bazen düşürebiliyor. O yüzden bireysel devam edebilmek için ve kimseden çekinmeden rahat bir şekilde konuşabilmek, pratik yapabilmek çok güzel olabilirdi. Yani bu özelliği olmalı bence.”*

ÖA 12: *“Speaking kısmında böyle çok robot gibi konuşmayıp daha insansı davranabilirdi. Çünkü robot gibi hissettirdiğinde çok konuşasım gelmiyor.”*

Katılımcılar bu kısımda eğitimle birlikte öğretmenlik becerilerini geliştirdiklerini ve yapay zeka araçlarını keşfetme isteği kazandıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca ek olarak ChatGPT’ye sürekli konuşma ve insansı konuşabilme gibi özelliklerin gelmesini de tavsiye etmişlerdir.

4.5 Eğitim Öncesi ve Eğitim Sonrasında Katılımcıların ChatGPT’yi kullanma becerilerinin Karşılaştırılması

Öğretmen adaylarına eğitim öncesinde ön bilgileri toplandıktan sonra ChatGPT’yi açıp bir yönerge yazarak kullanmaları daha sonra bu kısmın ekran görüntüsünü almaları istenmiştir. Daha sonra katılımcılara 3 haftalık verilen ChatGPT ile İngilizce Öğrenimi ve Öğretimi eğitiminin sonunda ChatGPT’yi tekrar kullanmaları istenmiş ve yine bu kısmın ekran görüntüsünü almaları istenmiştir.

Bu eğitim öncesi ve eğitim sonrası alınan ekran görüntüleri karşılaştırıldığında, öğretmen adaylarının ilk başta daha basit bir dille ve daha çok gündelik yaşamla ilgili yönergeler yazdıkları görülmüştür. Ayrıca dil öğretimi veya öğrenimi için kullanan adaylar da sadece birkaç kelime veya basit bir cümle ile hiç detay vermeden istedikleri bilgiye ulaşmayı amaçlamışlardır. Katılımcılar detay vermedikleri için sonuç olarak ChatGPT’nin yanıtları da oldukça yüzeysel ve basit olmuştur. Buna rağmen ön bilgi anketinde verdikleri cevaplara da bakarak katılımcılar ChatGPT’yi çoğunlukla faydalı ve pratik bulmuşlardır. Katılımcıların bu noktada daha detaylı prompt verdiklerinde daha detaylı ve doğru sonuçlara ulaşacaklarının farkında olmadıkları ortadadır. Ayrıca öğretmen adaylarının sordukları sorular genel olarak ele alındığında daha çok dil öğrenme amacıyla ChatGPT’yi kullandıkları görülmektedir.

Eğitim sonrasında alınan son ekran görüntülerinde ise katılımcıların daha detaylı promptlar vermeye başladıkları görülmektedir. Ayrıca sordukları soruların çoğunluğunun artık

dil öğretme üzerine olduğu da dikkat çekmektedir. Hem ön bilgi anketinde hem ilk ekran görüntülerinde görüldüğü üzere sürecin başında daha çok dil öğrenme amacıyla ChatGPT kullanan öğretmen adayları, detaylı materyal tasarımı ve etkinlik önerileri gibi öğretme amacıyla ChatGPT'yi kullanmaya başlamışlardır. Soruların uzunluğunda büyük bir artış gözlemlenmiştir. Örneğin ilk ekran görüntüsünde konuya uygun bir materyal tasarlamasını isteyen bir katılımcı son ekran görüntüsünde öğrencisinin sınıfını, dil seviyesini, okulun ortamını ve özelliklerini, öğrencilerinin özelliklerini de açıklayarak bir materyal tasarlamasını istemiştir. Bu şekilde detaylı prompt yazdıklarında ChatGPT'nin de daha detaylı ve onlara yönelik cevaplar verdiğini keşfetmişlerdir. Örneğin bazı öğretmen adayları eğitim öncesinde “TPR metodu nedir?” veya “Geçmiş zamanı öğret” gibi kısa ve basit yönergeler yazarken eğitim sonrasında “Act like an English teacher. Create a lesson plan for the occupations topic. The students are in the 6th grade. There are 2 lessons. In total the lessons are 90 minutes long. Each lesson is 45 minutes. The students language levels are A1. In the lesson plan use a language method that is most effective for these objectives: listening, speaking, reading...” şeklinde kazanımlara kadar verilmiş daha detaylı yönergeler yazmışlardır. (Bkz. Ek 4) ChatGPT'nin yanıtları da yönergelere bağlı olarak çok farklı olmuştur ve bu fark katılımcılar tarafından uygulamalı olarak görülmüştür.

Sonuç olarak öğretmen adaylarının ChatGPT'yi kullanma şekillerinde gözle görülür bir fark oluşmuştur. Özellikle sürecin başında 38 katılımcıdan 37'sinin ChatGPT'yi halihazırda kullandığı düşünülürse bu aracı doğru kullanmayı öğrenmek de bir o kadar önemlidir. Öğretmen adaylarının ChatGPT'yi kullanımlarındaki bu değişim, araçtan aldıkları verimi de bir o kadar artırdıklarını göstermektedir.

BÖLÜM 5

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, mevcut çalışmanın araştırma soruları tartışılmış ve elde edilen bulgular ışığında yanıtlanmıştır. Öncelikle, sonuçların tartışılması ve çıkarımlar ele alınmıştır. Çıkarımların ele alınmasının ardından, gelecek çalışmalara yönelik öneriler bölümün sonuna sunulmuştur.

5.1. Tartışma

Bu bölümde, araştırmanın bulguları ışığında elde edilen veriler, çalışma kapsamında belirlenen araştırma soruları doğrultusunda tartışılmaktadır. Katılımcılardan elde edilen oturum günlükleri, açık uçlu anket yanıtları ve bireysel mülakat verileri bir bütün olarak ele alınarak öğretmen adaylarının ChatGPT destekli İngilizce öğretimi ve öğrenimine yönelik tutum, deneyim, farkındalık ve pedagojik yaklaşımları derinlemesine analiz edilmiştir. Tartışmalar, ilgili literatürle karşılaştırmalı bir biçimde yürütülerek mevcut çalışmanın alan yazına katkısı ve öne çıkan yönleri vurgulanmaya çalışılmıştır.

Birinci araştırma sorusu olan, “İngilizce öğretmeni adayları ChatGPT destekli dil öğretimi ve öğrenimi hakkında kendilerine verilen eğitim doğrultusunda ne tür deneyimler, görüşler ve duygular ifade etmektedir?” sorusuna yanıt aramak amacıyla yapılan oturum günlükleri, açık uçlu anket yanıtları ve mülakat verileri genel olarak ChatGPT destekli öğrenme deneyiminin olumlu karşılandığını göstermektedir. Eğitim öncesinde ChatGPT’yi kullanmaya istekli olup olmadıkları sorulduğunda şüpheyle yaklaşan veya istekli olmayan öğretmen adayları mevcutken eğitim sonrasında birçoğu olumlu duygular hissettiğini belirtmiştir. Özellikle yapılan mülakatlarda eğitim öncesinde ChatGPT’yi ilk kez kullanırken yaşadıkları zorluklar sorulduğunda öğretmen adayı 6: *"Acaba doğru mu söylüyor diye hep kontrol ediyordum, güvenemedim."* demiştir. Eğitim sürecinden sonra ise öğretmen adayları bu süreci yenilikçi, motive edici ve öğretici olarak tanımlamışlardır. Özellikle ChatGPT’nin sınıf içi ve dışında destekleyici bir dijital partner olarak işlev görmesi, bireysel öğrenme özerkliğini artırmış ve öğrencilerin dilsel öğrenme süreçlerine aktif katılımını teşvik etmiştir. Bu sonucu destekleyen örnek katılımcı görüşü şu şekildedir: ÖA 16: *"ChatGPT kullanırken çok iyi hissediyorum. Çünkü bize çok kolaylık sağlıyor. Bu sunumlar sayesinde öğretimle ilgili pratik bilgiler öğrendim."* Bir diğer katılımcı duygularına değinerek görüşünü şu şekilde belirtmiştir: ÖA 28: *"Bu eğitimle heyecanlandım ve mutlu oldum. Çünkü gelişen teknolojileri etkili*

kullanabilmek çeşitli imkanları yakalamak güzeldi.” Yine duygularından bahseden bir katılımcının görüşü şu şekildedir: ÖA 35: *“Çok daha özgüvenli ve emin hissettim, çünkü ChatGPT sayesinde bildiklerimi ve düşündüklerimi teyit ettirdim.”* Bu görüşlere paralel olarak Bin-Hady ve diğerlerinin (2024) yaptıkları çalışmada katılımcılar ChatGPT kullanımının kaygı düzeylerini azalttığını ve öğrenme sürecinde daha olumlu bir duygusal deneyim yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu durum çalışmanın bulgularıyla paralellik göstererek ChatGPT’nin sadece bilişsel değil aynı zamanda duygusal boyutta da öğrenmeyi olumlu etkileyebileceğini göstermektedir. Bunların yanında her ne kadar ChatGPT’nin dil öğrenimi veya öğretiminde kullanımıyla ilgili katılımcıların büyük bir çoğunluğu olumlu duygularını dile getirse de olumsuz duygularını belirten öğretmen adayları da olmuştur. Örneğin bir öğretmen adayı duygularını şu şekilde ifade etmiştir: ÖA 6: *“Bazen çok sinir bozucu olabiliyor çünkü prompta yapılan en küçük bir yanlışlık veya eksiklik bütün sonucu etkiliyor. Bazen de sürekli aynı cevabı vermekte ısrar ediyor.”* Bir diğer öğretmen adayı ise ileride kendini kötü hissedebileceğini öngörerek duygularını şu şekilde ifade ediyor: ÖA 9: *“Sürekli ChatGPT’ye başvurmanın düşünme becerilerimi körelttiğini düşünüyorum. Bu da beni ileri ki zamanlar için kötü hissettirdi.”* ChatGPT’nin verdiği yanıtların doğruluğundan şüphe eden bir katılımcı bunun kendisini gergin hissettirdiğine değinerek fikrini şu şekilde belirtmiştir: ÖA 17: *“Verdiği bilgiler doğru mu yanlış mı diye düşünmeden yapamıyorum. Bu düşüncelerde beni gergin hissetmeme neden oluyor. Ürettiği sonucu kontrol etmezsek bizi yanıla götürecektir.”* Benzer endişeler Lubis (2024) tarafından akademik yazma sınıflarında ChatGPT kullanımına dair gerçekleştirilen araştırmada da vurgulanmıştır. Katılımcılar araçtan yararlanma isteği duyduklarını ifade ederlerken özerklik kaybı, eksik doğru yanıt verme ve güvenilmezlik hissi gibi durumların da altını çizmişlerdir. Sonuç olarak hem çalışma bulguları hem de literatürde bulunan araştırmalar sonucunda ChatGPT ile ilgili pozitif duygu, görüş ve deneyimler açık ara ön planda olsa da tam anlamıyla güven veren ve bağlı kalabileceğimiz bir araç olmadığı da ifade edilmiştir.

Eğitim öncesinde sınırlı bilgiye sahip olduklarını söyleyen birçok katılımcı, eğitim sonrası ChatGPT’yi hem öğrenen hem de öğretici bir araç olarak değerlendirmiştir. Örneğin bir Öğretmen Adayı bu konudaki görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir: ÖA 7: *“Bu süreçten önce ChatGPT’yi aktif olarak kullandığımı düşünüyordum ancak bu süreçle birlikte daha yaratıcı ve öğretme ve öğrenmeye destek olmasını örnekleriyle öğrenmiş oldum.”* Yine başka bir katılımcının görüşleri şu şekildedir: ÖA 9: *“Hem öğretme hem de öğrenme konusunda gerekli noktaların neredeyse tümünde etkin olduğunu gördüm. Bu da bana faydalı bir ChatGPT*

olduğunu gösterdi.” Bir diğer Öğretmen Adayı eğitimden sonraki değişime de değinerek fikrini şu şekilde belirtmiştir: ÖA 21: “Hocamızın bize vermiş olduğu eğitim sonunda ChatGPT hem öğrencilik hem de öğretmenlik ve akademik hayatımızda pratiklik kazandıracağını gördüm.” Bu bulgulara paralel olarak (Mohamed, 2023) de, yapay zeka destekli dil öğrenme araçlarının öğrenci motivasyonunu ve dil yeterliliğini nasıl artırabileceğini ve aynı zamanda bireyselleştirilmiş ve ilginç öğrenme deneyimleri sunabileceğini göstererek çalışmayı desteklemektedir. Bu bulgulara paralel olarak Mabuan (2024) tarafından yürütülen kapsamlı bir çalışmada Filipinler’deki 115 İngilizce Öğretmeniyle gerçekleştirilen anket ve odak grup mülakatları sonucunda, öğretmenlerin ChatGPT’yi hem öğretici hem de öğrenci katılımını artıran bir araç olarak benimsedikleri belirtilmiştir. Bulgular ve literatürdeki çalışmalar doğrultusunda ChatGPT’nin hem öğrenme hem de öğretme sürecinde başvurabileceğimiz yardımcı bir araç olduğu rahatlıkla söylenebilir.

İkinci araştırma sorusu olan, “ChatGPT odaklı bir eğitim süreci, öğretmen adaylarının teknoloji destekli öğretim becerileri, farkındalıkları ve gelecek planları üzerinde nasıl bir etki yaratmaktadır?” doğrultusunda yapılan üç haftalık eğitim süreci, katılımcıların teknolojiyi yalnızca tüketen değil, aynı zamanda pedagojik amaçlar doğrultusunda kullanan bireyler haline gelmelerini desteklemiştir. Oturum günlükleri ve anket bulgularında katılımcıların öğretim tasarımı, materyal üretimi ve dil girdisi çeşitliliği gibi alanlarda somut beceriler kazandıkları görülmektedir. Özellikle ders hazırlığı sırasında ChatGPT’yi içerik üretimi, etkinlik planlama ve yazılı dil desteği sağlama amaçlı kullanmayı planlayan öğretmen adaylarının oranı oldukça yüksektir. Örneğin bu konuda bir öğretmen adayı gelecek planlarını şu şekilde ifade etmiştir: ÖA 1: “Gelecekte bir öğretmen olduğumda ChatGPT’yi ders planı hazırlamada, materyal ve ders içeriklerini oluşturmada ve ödev ve alıştırma hazırlamada kullanabileceğimi düşünüyorum.” Yine benzer şekilde başka bir öğretmen adayı ChatGPT ile ilgili planlarını şu şekilde belirtmiştir: ÖA 30: “Derslerimde uygulayacağım örneklerin doğruluğu ve yoğunluğu ile ilgili geri dönüt almak, yeni etkinlik önerileri almak, ders planını gözden geçirmek ve daha çok materyal hazırlamak için fikir sormak amacıyla kullanmayı düşünüyorum.” Bu görüşüyle katılımcı ChatGPT’yi materyal ve ders içeriği hazırlamanın yanında dönüt alma amaçlı da kullanacağını belirtmiştir. Bunların yanında bir öğretmen adayı ÖA 14: “Derste işlenecek konuya uygun yöntem, yaklaşımı bulmak ve aktivite çeşitliliği açısından kullanmayı planlıyorum.” şeklinde görüş belirterek uygun yöntem ve tekniği bulmak amacıyla da ChatGPT’yi kullanmayı planladığını söylemiştir. Tüm bu bulgular ChatGPT’nin öğretim sürecine entegrasyonuna yönelik güçlü bir potansiyel taşıdığını göstermektedir. Bu sonuç, U.

Lee vd. (2023) gibi çalışmalarla paralel olarak yapay zeka okuryazarlığı konusunda doğru denetim ve eğitimle, eğitimcilerin bu teknolojiyi çeşitli eğitim ortamlarına etkili bir şekilde dahil edebileceklerini göstermektedir.

Üçüncü araştırma sorusu olan “Öğretmen adayları, ChatGPT’nin İngilizce öğretiminde sunduğu olanakları ve sınırlılıkları nasıl değerlendirmektedir?” kapsamında toplanan veriler, ChatGPT’nin sağladığı avantajların başında anlık geri bildirim, çok yönlü içerik üretimi ve bireyselleştirilmiş öğrenme olanaklarının geldiğini göstermektedir. Örneğin bir katılımcı öğretme amacıyla ChatGPT’yi kullanırken farklı seçenekler ve örnekler sunmasını faydalı bulduğunu şu şekilde ifade etmiştir: ÖA 21: *“Çok fazla yaratıcı olmadığımı düşündüğüm zamanlarda bana çok farklı seçenek ve örnekler sağlaması işimi kolaylaştırıyor.”* Aynı şekilde öğretme amacıyla ChatGPT’yi kullanan başka bir katılımcının görüşleri de şu şekildedir: ÖA 5: *“Öğretmenlikte kullanacağım birçok şeyin hazırlanmasında unuttuğum ya da çıkmaz yaşadığım durumlar oluyordu. Bunlara yönelik yönlendirici ifadelerle nasıl yapıldığını öğrendim.”* Bunlara ek olarak ChatGPT’yi öğrenme amacıyla kullanan öğretmen adayları da yeni yöntemler sunduğunu şu şekilde ifade etmiştir: ÖA 20: *“Mesela kelime dağarcığını genişletmek için eski usul yöntemler vermek yerine detaylı örneklerle açıklama yapıyor. Bana göre bu durum çok güzel.”* Yine ChatGPT’yi öğrenmeye destek bir araç olarak kullanan bir öğretmen adayı deneyimini şu şekilde ifade etmiştir: ÖA 33: *“Öğrendiğim bir konuyu ChatGPT den anlatmasını istediğim zamanlar oluyor. Derste gördüklerimle bağdaştırarak daha iyi anlamama yardımcı olduğunu düşünüyorum.”* Bir diğer öğretmen adayı ise bireyselleştirilmiş öğrenme olanaklarına vurgu yaparak ÖA 24: *“Nasıl öğreneceğimi veya çalışacağımı bulamadığım zaman hemen bana bir çalışma planı hazırlıyor.”* Şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Ek olarak İngilizce dışında başka bir yabancı dil öğrenirken ChatGPT’yi kullanan bir öğretmen adayı yine bireyselleştirilmiş öğrenmeye vurgu yapan bir ifade belirtmiştir: ÖA 32: *“İngilizcenin yanında ikinci bir dil öğrenmeye çalışıyorum. Bununla ilgili çok kaynak veya ulaşabileceğim hoca yok. Çalışma planımı ChatGPT ile oluşturmak bana kolaylık sağladı.”* Bu bulguları destekleyen bir çalışmada, öğretmenlerin görüşme verilerine ve etkileşim transkriptlerine dayanarak ChatGPT’nin dört işlevi belirlenmiştir: konuşmacı, içerik kaynağı, öğretim asistanı ve değerlendirici (Jeon & Lee, 2023). Literatürdeki araştırma sonuçları ve çalışmada elde edilen bulgular örtüşmekte ve ChatGPT’nin öğrenme ve öğretmeye yardımcılığının yanında değerlendirme, içerik üretme ve bireysel olarak öğrenmeye destek olma gibi olanaklarının varlığı açık olarak görülmektedir.

Bir diğer taraftan, katılımcılar sistemin sınırlılıklarını da eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirmiştir. Özellikle pedagojik hassasiyetten uzak geri bildirimler, kültürel bağlamdan kopuk örnekler ve intihal riski gibi konular sıkça dile getirilmiştir. Örneğin bir katılımcı bunu destekleyen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: ÖA 33: *“Bazen yanlış cevaplar verebiliyor veya yanlış anlayabiliyor. Süreci olduğu gibi ona teslim etmek uygun değil.”* Katılımcı bu görüşüyle ChatGPT’nin pedagojik hassasiyetten uzak geri bildirimler gönderebildiğinin altını çizmiştir. Bunu destekleyen ve bağlamdan kopuk örnekler vermesine örnek olabilecek bir başka öğretmen adayı görüşü de şu şekildedir: ÖA 6: *“Uygun prompt yazsanız bile konudan bağımsız saçma fikirler sunabiliyor.”* ChatGPT’yi eleştiren başka bir öğretmen görüşü de şu şekildedir: ÖA 9: *“Bazı zamanlarda aynı cevabı farklı cümlelerle uzatabiliyor.”* İntihal riski ve etik kaygılardan bahseden bazı katılımcı görüşleri de vardır. Örneğin bir katılımcı olmayan ya da yanlış kaynakça gösterdiği için ChatGPT’yi şu ifadeyle eleştiriyor: ÖA 14: *“ChatGPT’den yararlanarak yazmış olduğumuz makale veya ödevlerde ChatGPT kullandığımız kaynakçayı ya yanlış yazıyor ya da olmayan bir kaynakça kullanabiliyor.”* Bunun yanında etik ilkelere değinen bir öğretmen adayı ise şu sözlerle eleştirisini yapıyor: ÖA 20: *“Karşımızda bir robotun olduğunu unutmamalıyız, bizlerin geçmiş aramalarını da kullanarak sonuçlar üretebiliyor. Bu durum etik ilkeleri hatırlatmalı bize.”* Ek olarak ChatGPT kullanımının bu kadar yaygınlaşmasının biz öğretmenleri bağımlılığa ve kolaycılığa iteceğini belirten bir katılımcı görüşü de şu şekildedir: ÖA 30: *“ChatGPT’nin her yönden yaptıkları biz öğretmen adaylarına hem öğretme hem de öğrenme konusunda desteği ortada. Ancak durum bizleri bağımlılığa götürecek ve kolaycılığa sürükleyecektir.”* Bu bulgulara benzer olarak (Yan, 2023) intihal konusunda bilinçlenmemize katkıda bulunmakta ve eğitimcileri ChatGPT’nin yarattığı potansiyel tehditler konusunda uyarmaktadır. Bu durum ChatGPT’nin öğretmen rehberliği olmadan kullanımında çeşitli etik ve pratik sorunlara yol açabileceğini ortaya koymaktadır. Bu bulgular, Pack & Maloney (2023) ve Dempere vd. (2023) gibi çalışmalarda vurgulanan aşırı güven ve yanlış yönlendirme gibi risklerle örtüşmektedir. Dolayısıyla, ChatGPT gibi üretken yapay zeka araçlarının öğretmen süzgecinden geçirilerek kullanılması gerektiği vurgulanmaktadır. Bu nedenle, öğretmenlerin her zaman rehber olması gerektiği açıktır ve Kartal’ın (2023) çalışmasında belirttiği gibi, insan eğitimcilerin liderlik etme, teşvik etme ve derin öğrenmeyi destekleyen zengin, gerçek etkileşim sağlama rolleri kritik olmaya devam etmektedir.

Dördüncü araştırma sorusu olan “ChatGPT ile desteklenen eğitim süreci, öğretmen adaylarının öğretim tasarımı ve pedagojik yaklaşımlarına dair farkındalıklarını nasıl

etkilemiştir?” kapsamında mülakat verileri ve oturum günlükleri, katılımcıların eğitim süreci boyunca pedagojik yönelimlerinde belirgin bir farkındalık geliştirdiklerini göstermektedir. Öğretmen adayları, ChatGPT’yi yalnızca bilgi sunan bir araç olarak değil, aynı zamanda öğrenci merkezli öğretimi destekleyen bir kaynak olarak değerlendirmiştir. Özellikle farklı öğrenme stillerine yönelik içerik üretimi, öğretim sürecinin oyunlaştırılması ve bireysel ihtiyaçlara göre uyarlanmış materyal geliştirme gibi alanlarda pedagojik yaklaşımlarını yeniden düşünmüşlerdir. Örneğin bir öğretmen adayı bu konuyla ilgili görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: ÖA 8: “*Yazma, konuşma, anlama konusunda çok iyi bir İngilizce öğretmeni olabileceğini öğrendim.*” Çalışma sürecinde aldığı ChatGPT ile İngilizce öğrenimi ve öğretimi konulu eğitim sonucundaki farkındalığını dile getiren bir katılımcı ise fikrini şu şekilde belirtmiştir: ÖA 9: “*Bana ilginç gelen istenen rollere bürünmesi oldu. Özellikle öğretmen rolünde yaptığı interaktif ders örneği güzeldi.*” Yine ChatGPT’nin istenen role bürünmesini ilginç bulan bir öğretmen adayı eğitimden sonraki fikrini şu şekilde ifade etmiştir: ÖA 10: “*Roller oluşturma, sınırlandırılmış açıklamalara uyması ve sorulara cevap verebilmesi ilginçti.*” Diğer yandan ChatGPT’nin İngilizce öğrenimine olan katkılarıyla ilgili farkındalıklarını dile getiren öğretmen adaylarının görüşleri şu şekildedir: ÖA 17: “*Süreç içerisinde öğrencinin dilbilgisi, anlama, konuşma beceri gelişimlerini değerler üzerinden takip edebilme fırsatı sunması güzeldi.*” Dönüt verme noktasındaki farkındalığını dile getiren başka bir öğretmen adayı da şunları söylemiştir: ÖA 30: “*Hem zaman hem de dilbilgisi seviyesi açısından bu aracın daha detaylı ve anlaşılır dönütler vereceğini düşünüyorum.*” Bu sonuçlara paralel olarak, başka bir çalışma ChatGPT’nin öğrenci hatalarına işaret ederek öğretmenlere değerlendirme konusunda yardımcı olduğunu ve aynı zamanda öğrenme süreci ve ilgili pedagojik konular üzerindeki kontrolü öğretmende tuttuğunu göstermektedir (Bewersdorff vd., 2023). Araştırma bulguları ve literatürdeki çalışmaların sonuçlarına göre ChatGPT’nin istenen rollere bürünmesi ve öğrenme ve öğretme sürecinde dönüt, düzeltme ve değerlendirme gibi süreçlerde sunduğu olanaklar öğretmen adaylarının dikkatini çekmiştir ve bunları gelecekte kullanmayı düşünmeleri ChatGPT’nin bu noktada faydalı olduğunu göstermektedir.

Öğretmen adaylarının verilen eğitim sonucunda ChatGPT’nin İngilizce öğrenimine sunduğu katkılarla ilgili farkındalıklarını dile getirdiği birçok görüş vardır. Bunlardan bir tanesi hangi alanlarda fayda sağlanabileceğine dair fikirlerini şu şekilde belirtmiştir: ÖA 3: “*Konuşma, kelime bilgisi, telaffuz gibi pek çok alada temel bilgi edinme, pratik yapma, dönüt verme gibi çeşitli aşamalarda etkili bir şekilde yardım alınabilecek bir uygulama.*” Bunların yanında, eğitim sonrası ChatGPT’nin telaffuz konusunda da faydalı olabileceğinin farkına

varan bir öğretmen adayı görüşünü şu şekilde dile getirmiştir: ÖA 16: “*Telaffuz konusunda yardımcı olacağını hiç düşünmemiştim, ama telaffuz konusunda da bayağı yardımcı oluyormuş aslında.*” Genel olarak öğretmen adaylarının hepsi eğitim sonrasında ChatGPT’nin birçok alanda yardımcı olacağına dair görüşlerini örnekteki gibi belirtmişlerdir: ÖA 17: “*Dil öğrenme sürecinin hemen hemen her aşamasında yapay zeka aracını kullanabileceğimi düşünüyorum. Kelime, dil bilgisi, dinleme, okuma, yazma gibi hemen hemen her alanda fayda sağlayacağı ortada.*” Bu doğrultuda Baskara R ve Mukarto M (2023) da çalışmalarında ChatGPT’nin kişiselleştirilmiş öğretim uygulamaları sunarak okuma-anlama becerilerini artırabileceğini, dil öğrenim süreçlerini bireysel ihtiyaçlara uygun hale getirebileceğini ve öğrencilerin dil motivasyonunu artırarak genel yeteneklerini geliştirebileceğini ortaya koymuştur. Sonuç olarak eğitim öncesine toplanan ön bilgi anketinde olduğu gibi eğitim sonrasında da katılımcılar ChatGPT’yi öğrenme amacıyla kullanmayı faydalı bulmuşlardır ve bu diğer çalışmalar tarafından da desteklenmektedir.

Bir diğer yandan, eğitim sonrası ChatGPT’nin İngilizce öğretimine sunduğu faydalar ile ilgili farkındalık kazanan öğretmen adayları görüşlerini çeşitli şekillerde dile getirmiştir. Bir öğretmen adayı bunu destekleyen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: ÖA 6: “*Dil öğrenme sürecinde ders planı hazırlarken ve aktivite ile ilgili fikir almak istersem bana çok fazla yardımcı olacağını düşünüyorum.*” Bir diğer öğretmen adayı ise ChatGPT’nin faydasını kolaylık ve hız açısından da değerlendirerek fikrini şu şekilde belirtmiştir: ÖA 20: “*Dersin işlenişi ile ilgili verdiği fikirler ve uygulamalar sayesinde biz öğretmenlere hızlilik ve kolaylık açısından çok katkısı olacaktır.*” Ayrıca Jeon ve Lee (2023), de bu bulgulara paralel olarak öğretmenlerin ChatGPT sayesinde ders planlarının geliştirilmesi ve güncellenmesinin daha pratik olduğunu, geçmişteki elle oluşturmak ve güncellemek zorunda kaldıkları ve öğretim kaynaklarına sınırlı erişimleri olduğu zamana kıyasla çok daha fazla etkiye sahip olacaklarını belirtmiştir. Ayrıca, yaratıcılık konusuna değinen bazı öğretmen adayları da olmuştur: ÖA 11: “*Öğretmen olarak ders ve yaratıcı materyal hazırlama konularında bizlere çok faydalı olacağını düşünüyorum.*”, “*Yaratıcı aktiviteler bulma konusunda kesinlikle yardım edeceğini düşünüyorum.*” Bunun yanında uygun yöntem ve tekniği önermesi ile ilgili görüş bildiren öğretmen adayları da vardır: ÖA 9: “*Aynı zamanda ünitenin amaçlarına uygun yöntem seçmede yardımcı ve faydalı olduğunu gördüm.*” ChatGPT’nin bunları yaparken pratik oluşuyla ilgili bir öğretmen adayı da görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: ÖA 35: “*Birçok konuda çok fazla seçenek sunması ve diğer internet ağları gibi bizi uğraştırmak yerine uygun cevaplar vermesi, zaman bakımından çok hızlı olması çok faydalı ve de ilginç.*” Eğitim sonrası öğrendiklerinden yola

çıkarak önerilerde bulunan öğretmen adayları görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir: ÖA 9: “*Sınıf ortamını tanımlayarak materyallerin etkili kullanımı ve dersin verimi için uygun olan sınıf ortamını bize belirtebilir.*” Hazırlanan materyallerin veya içeriklerin öğrencilere yönelik ilgi çekici olması açısından ChatGPT’yi faydalı bulan bir öğretmen adayı farkındalığını şu şekilde dile getirmiştir: ÖA 1: “*Öğrenciler açısından düşündüğümüzde onlar için daha ilgi çekici olan ve heyecanlandırıcı içerikler oluşturması ve önermesi güzel.*” Bir diğer öğretmen adayı ChatGPT’nin yaratıcı fikirler sunması ile ilgili görüşlerini şöyle ifade etmiştir: ÖA 5: “*Yapay zeka aracının insanoğlunun aklına gelmeyecek fikirler ürettiğini gördüm. Bize önerdiği öneriler kendimize göre uyarlayabiliriz.*” Aynı şekilde bir öğretmen adayı da bunu destekleyerek fikrini şu şekilde belirtmiştir: ÖA 30: “*Aklımıza gelmeyen birçok fikre bu aracı kullanarak ulaşabiliriz.*” Bu bulguları destekleyen ElSayary (2024) çalışmasında, dil öğretmenlerinin büyük çoğunluğu ChatGPT’yi öğretim süreçlerinde yaratıcı fikirler sunma, etkinlik önerme ve pedagojik karar alma süreçlerine katkıda bulunma açısından destekleyici bir teknoloji olarak görmekte; öğretmenlerin öğretim planlamasında zaman ve çaba tasarrufu sağladığını belirtmektedir. Özellikle eğitim öncesinde yapılan ön bilgi anketinde öğretmen adaylarının ChatGPT’yi çoğunlukla öğrenim amacıyla kullandığı göz önüne alındığında, eğitim sonrası öğretim amacıyla kullanmak isteyen katılımcıların yüksek oranda artması ve bu olumlu artışı destekleyen diğer çalışmalar ChatGPT destekli dil öğretiminin etkililiğini açık şekilde göstermektedir.

5.2. Sonuç

İngilizce Öğretmenliği programında 3.sınıf öğrencileri olan aday öğretmenlerin İngilizce öğrenimi ve öğretimi sürecinde ChatGPT kullanımı hakkındaki duygu, görüş ve deneyimlerinin incelendiği bu çalışmada elde edilen bulgular, araştırma soruları çerçevesinde tematik ve içerik analiziyle ortaya konmuştur. Araştırmanın temel amacı, İngilizce öğretmen adaylarının İngilizce öğrenimi ve öğretimi alanlarında ChatGPT kullanımına yönelik görüşleri, duygu ve düşüncelerini anlamaktır. Ayrıca, verilen 3 haftalık eğitim doğrultusunda katılımcıların ChatGPT kullanma deneyimleri, bu deneyimlerine ve eğitim sürecindeki edindikleri bilgilere dayanarak gelecekteki planlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, bu eğitimi ve ChatGPT destekli İngilizce öğrenimi ve öğretimini diğer öğrenenlere ve öğretmenlere tavsiye edip etmediklerine kadar uzanan geniş kapsamlı verileri elde etmek ve bu tür verilerden yola çıkarak alanda geleceğin İngilizce öğretmenlerinin neler düşündüğü, planladığı ve önerdiğini ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu bağlamda ulaşılan sonuçlar, araştırmanın temel amacına uygun olarak bir bütünlük içerisinde sunulmaktadır. Bu bölümde,

elde edilen bulgulara yönelik araştırmacının ulaştığı genel yargılar, araştırma amaçları doğrultusunda ele alınmıştır.

Birinci araştırma sorusuna yönelik olarak katılımcıların ChatGPT destekli öğretim ve öğrenim deneyimlerine yönelik görüş ve duyguları incelendiğinde, sürecin genel olarak olumlu bir izlenim bıraktığı görülmüştür. İlk başta çekingenlik veya belirsizlik yaşayan bazı öğretmen adayları, zamanla bu aracı etkili ve faydalı bir destek unsuru olarak görmeye başlamışlardır. Katılımcılar özellikle bireysel öğrenme sürecini desteklemesi, hata yapma korkusu olmadan deneme yapabilme imkanı sunması ve özgün içerik oluşturma becerilerini geliştirmesi bakımından ChatGPT'nin dikkat çekici olduğunu belirtmişlerdir.

İkinci araştırma sorusu olan, “ChatGPT odaklı bir eğitim süreci, öğretmen adaylarının teknoloji destekli öğretim becerileri, farkındalıkları ve gelecek planları üzerinde nasıl bir etki yaratmaktadır?” sorusuna yanıt aramak amacıyla katılımcılara 3 hafta süren ve ChatGPT destekli İngilizce öğretimi ve öğrenimine ayrı ayrı odaklanan bir eğitim verilmiştir. Bu eğitim sonunda ise katılımcıların konu ile ilgili farkındalıkları ve gelecek planlarını sorgulayan açık uçlu anketler uygulanmıştır. Bu sorulara verdikleri cevaplar tematik analiz ile incelendiğinde katılımcıların gelecekteki planlarının öğretim üzerine düşündüklerinde ders planı hazırlama, materyal ve ders içeriği hazırlama, ödev, alıştırmaya ve etkinlik hazırlama, geri dönüt verme, ölçme değerlendirme amaçlı kullanma, derse uygun yöntem ve tekniği seçmede kullanma gibi farklı görüşler ortaya çıkmıştır. Verilerin analizi doğrultusunda, özellikle katılımcıların çoğunluğunun bu görüşlerden ders planı hazırlama, materyal ve ders içeriği hazırlama amacıyla ChatGPT'yi kullanmayı hedefledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum, öğretmen adaylarının ChatGPT'nin önerdiği detaylı ders planlarını ve materyallerini faydalı bulduğunu göstermektedir. Ayrıca bu süreç, adayların teknoloji kullanımına dair eleştirel düşünme yetilerini de desteklemiş ve bilinçli bir dijital pedagojik duruş geliştirmelerine katkı sağlamıştır.

Bununla birlikte, üçüncü araştırma sorusuna yönelik olarak öğretmen adaylarının ChatGPT'nin öğretim sürecindeki olanaklarına ve sınırlılıklarına yönelik değerlendirmeleri de dikkate değerdir. İçerik üretimi, hızlı geri bildirim, yaratıcı fikir oluşturma gibi avantajlar öne çıkarken; fazla genel ya da yüzeysel kalan yanıtlar, bilgi doğruluğu sorunu, teknik yetersizlikler ve akademik dürüstlikle ilgili etik riskler dezavantaj olarak dile getirilmiştir. Katılımcılar, ChatGPT'nin öğretmen rehberliği olmadan kullanıldığında öğrencilerin aşırı bağımlılık geliştirebileceğini ve öğrenme sürecinin daha yüzeysel olabileceğini ifade etmişlerdir.

Son olarak, dördüncü araştırma sorusuna hitap eden ChatGPT ile desteklenen bu eğitimin öğretim tasarımı ve pedagojik yaklaşımlar üzerindeki etkileri değerlendirildiğinde, öğretmen adaylarının kişiselleştirilmiş öğretim, öğrenci merkezli ders planlaması ve farklı öğrenme ihtiyaçlarına uygun içerik üretme konularında farkındalık geliştirdiği görülmektedir. Ayrıca, eğitim öncesi katılımcıların önbilgilerine bakıldığında ChatGPT'yi kullanmak istemeyen veya emin olmayan adayların olması ve adayların çoğunlukla ChatGPT'yi öğrenme amacıyla kullanması, eğitim sonrası ise adayların neredeyse hepsinin gelecekte ChatGPT'yi kullanmak istemeleri ve çoğunlukla öğretme amacıyla kullanmayı hedeflemeleri eğitimin adaylar üzerindeki etkisini açıkça göstermiştir. Yine öğretmen adaylarının ChatGPT'yi ilk kullanımları ile eğitim sonrası kullanımlarındaki fark ve aldıkları verim karşılaştırıldığında adayların deneyimleri ve duygularındaki pozitif gelişme anket ve mülakatlar aracılığıyla da gözler önüne serilmiştir. Tüm bu sonuçlar ışığında adaylar, yapay zeka tabanlı araçların yalnızca teknolojik değil, aynı zamanda pedagojik anlamda da stratejik şekilde kullanılabileceğine dair önemli bir içgörü kazanmışlardır.

Genel olarak, bu çalışma ChatGPT'nin dil öğretiminde bilinçli ve pedagojik amaçlarla kullanıldığında öğretmen adaylarının teknolojik ve pedagojik yeterliliklerine anlamlı katkılar sağlayabileceğini ortaya koymaktadır. Elde edilen bulgular öğretmen eğitimi programlarında yapay zeka destekli araçlara yer verilmesinin, öğretmen adaylarını geleceğin dijital eğitim ortamlarına daha hazırlıklı hale getirdiğini göstermektedir.

5.3. Öneriler

Bu çalışmada yalnızca bir devlet üniversitesinin İngilizce Öğretmenliği bölümünde eğitim gören 3. Sınıf öğrencileri yer almıştır. Bu durum bulguların genellenebilirliğini sınırlamaktadır. Benzer çalışmaları genişletmek isteyen araştırmacılar, birden fazla üniversiteden daha çeşitli bir örneklem seçebilirler. Bu çalışmanın örneklemini Türkiye'deki bir üniversite ile sınırlıdır. Ancak kültürel ve bağlamsal farklılıklar, öğrencilerin teknolojiye yönelik görüşlerini önemli ölçüde etkileyebilir. Araştırmacılar farklı şehirlerden veya ülkelerden katılımcılarla çalışmalar yaparak kültürün ve bağlamın bu görüşler üzerindeki etkisini inceleyebilir. Özellikle farklı eğitim sistemlerinde ve dil öğrenme yaklaşımlarında ChatGPT gibi yapay zeka araçlarının nasıl algılandığını anlamak faydalı olacaktır.

Bu araştırma yalnızca ChatGPT kullanımına odaklanmıştır. Gelecekte, farklı yapay zeka araçlarının karşılaştırıldığı çalışmalar yapılabilir. Örneğin ChatGPT'nin fayda sağladığı ve yapabildiği dil öğrenme ve öğretme yöntemlerine yardımcı olan diğer dijital araçlar ile

ChatGPT'nin verimliliği karşılaştırılabilir. Böylece ChatGPT ile diğer spesifik amaçlara yönelik geliştirilmiş araçların arasındaki fark ortaya koyulabilir.

Mevcut araştırmada, sadece öğrencilerin belirli bir zaman dilimindeki tutumları ölçülmüştür. Gelecekteki araştırmacılar, boylamsal bir tasarım kullanarak ChatGPT kullanımının dil öğrenimi ve öğretimi üzerindeki uzun vadeli etkilerini gözlemleyebilirler.

Farklı yaş gruplarına ve eğitim seviyelerine yönelik çalışmalar yapmak, ChatGPT gibi yapay zeka araçlarının etkisini anlamak açısından önemlidir. Bu araştırma, Lisans programı öğrencileriyle sınırlıdır. Gelecekteki araştırmalar, lise, lisans veya lisansüstü düzeyindeki öğrencilerle yapılabilir. Bu tür karşılaştırmalar, ChatGPT'nin hangi yaş gruplarında ve eğitim seviyelerinde daha etkili olduğuna dair önemli veriler sağlayabilir.

Bu öneriler, araştırmanın metodolojik derinliğini geliştirmeyi ve sonuçların daha geniş bir bağlamda uygulanabilmesini sağlamayı amaçlamaktadır.

KAYNAKLAR

- Ahmadi, Dr. M. R. (2018). The Use of Technology in English Language Learning: A Literature Review. *International Journal of Research in English Education*, 3(2). <https://doi.org/10.29252/ijree.3.2.115>
- Ahn, T. youn, & Lee, S. M. (2016). User experience of a mobile speaking application with automatic speech recognition for EFL learning. *British Journal of Educational Technology*, 47(4). <https://doi.org/10.1111/bjet.12354>
- Alderman, D. L. (1979). Evaluation of the TICCIT computer-assisted instructional system in the community college. *ACM SIGCUE Outlook*, 13(3). <https://doi.org/10.1145/964058.964059>
- Al-Kadi, A. (2018). A review of technology integration in ELT: From CALL to MALL. *Language Teaching and Educational Research*, 1(1).
- Al-khresheh, M. H. (2024). Bridging technology and pedagogy from a global lens: Teachers' perspectives on integrating ChatGPT in English language teaching. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, 6. <https://doi.org/10.1016/j.caeai.2024.100218>
- Anggraini, A. (2022). IMPROVING STUDENTS' PRONUNCIATION SKILL USING ELSA SPEAK APPLICATION. *Journey: Journal of English Language and Pedagogy*, 5(1). <https://doi.org/10.33503/journey.v5i1.1840>
- Baker, R. S. (2021). *Artificial intelligence in education: Bringing it all together*. <https://doi.org/10.1787/f54ea644-en>
- Baskara R, & Mukarto M. (2023). Exploring the Implications of ChatGPT for Language Learning in Higher Education. İçinde *Language Learning in Higher Education Indonesian Journal of English Language Teaching and Applied Linguistics* (C. 7, Sayı 2). <https://doi.org/http://dx.doi.org/10.21093/ijeltal.v7i2.1387>
- Bewersdorff, A., Seßler, K., Baur, A., Kasneci, E., & Nerdel, C. (2023). Assessing Student Errors in Experimentation Using Artificial Intelligence and Large Language Models: A Comparative Study with Human Raters. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, 5(100177). <https://doi.org/10.1016/j.caeai.2023.100177>

- Bin-Hady, W. R. A., Ali, J. K. M., & Al-humari, M. A. (2024). The effect of ChatGPT on EFL students' social and emotional learning. *Journal of Research in Innovative Teaching and Learning*, 17(2), 243-255. <https://doi.org/10.1108/JRIT-02-2024-0036>
- Bitzer, D. L., Lyman, E. R., & Easley, J. A. Jr. (1966). The uses of Plato: a computer controlled teaching system. In H. Goldhor (ed). 1966. *Proceedings of the 1966 Clinic on Library Applications of Data Processing*, 107(2).
- Burns, A. (2009). Doing action research in english language teaching: A guide for practitioners. İçinde *Doing Action Research in English Language Teaching: A Guide for Practitioners*. <https://doi.org/10.4324/9780203863466>
- Burstein, J., Chodorow, M., & Leacock, C. (2004). Automated essay evaluation: The criterion online writing service. *AI Magazine*, 25(3).
- Cardona, M. A., Rodríguez, R. J., & Ishmael, K. (2023). Artificial Intelligence and the Future of Teaching and Learning: Insights and Recommendations. İçinde *U.S. Department of Education's*.
- Cavaleri, M., & Dianati, S. (2016). You want me to check your grammar again? The usefulness of an online grammar checker as perceived by students. *Journal of Academic Language & Learning*, 10(1), 223. <https://journal.aall.org.au/index.php/jall/article/view/393>
- Coşar, M., Mutlu, A., Çetingüney, H., Büyük, U., & Polat, M. (2025). *Dijitalleşme, Yapay Zekâ ve Eğitim Yönetimi* (M. Polat, Ed.). Özgür Yayınları. <https://doi.org/10.58830/ozgur.pub681>
- de Winter, J. C. F. (2023). Can ChatGPT Pass High School Exams on English Language Comprehension? *International Journal of Artificial Intelligence in Education*. <https://doi.org/10.1007/s40593-023-00372-z>
- Dempere, J., Modugu, K., Hesham, A., & Ramasamy, L. K. (2023). The impact of ChatGPT on higher education. *Frontiers in Education*, 8. <https://doi.org/10.3389/educ.2023.1206936>

- Deng, R., Jiang, M., Yu, X., Lu, Y., & Liu, S. (2024). Does ChatGPT enhance student learning? A systematic review and meta-analysis of experimental studies. *Computers and Education*, 227. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2024.105224>
- Dickey, E., & Bejarano, A. (2024). *GAIDE: A Framework for Using Generative AI to Assist in Course Content Development*. <https://doi.org/10.1109/FIE61694.2024.10893132>
- Duchastel, P. (1986). Intelligent Computer Assisted Instruction Systems: The Nature of Learner Control. *Journal of Educational Computing Research*, 2(3). <https://doi.org/10.2190/d4jw-nr13-adta-mr8a>
- Dwivedi, Y. K., Kshetri, N., Hughes, L., Slade, E. L., Jeyaraj, A., Kar, A. K., Baabdullah, A. M., Koohang, A., Raghavan, V., Ahuja, M., Albanna, H., Albashrawi, M. A., Al-Busaidi, A. S., Balakrishnan, J., Barlette, Y., Basu, S., Bose, I., Brooks, L., Buhalis, D., ... Wright, R. (2023). "So what if ChatGPT wrote it?" Multidisciplinary perspectives on opportunities, challenges and implications of generative conversational AI for research, practice and policy. *International Journal of Information Management*, 71. <https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2023.102642>
- Džanić, N. D., & Hasanspahić, A. (2020). Computer assisted language learning in English language classrooms in Bosnia and Herzegovina. *ExELL*, 8(1). <https://doi.org/10.2478/exell-2020-0012>
- ElSayary, A. (2024). An investigation of teachers' perceptions of using ChatGPT as a supporting tool for teaching and learning in the digital era. *Journal of Computer Assisted Learning*, 40(3). <https://doi.org/10.1111/jcal.12926>
- Gonulal, T. (2019). The use of instagram as a mobile-assisted language learning tool. *Contemporary Educational Technology*, 10(3). <https://doi.org/10.30935/cet.590108>
- Guo, K., Wang, J., & Chu, S. K. W. (2022). Using chatbots to scaffold EFL students' argumentative writing. *Assessing Writing*, 54. <https://doi.org/10.1016/j.asw.2022.100666>
- Guo, K., Zhong, Y., Li, D., & Chu, S. K. W. (2023). Effects of chatbot-assisted in-class debates on students' argumentation skills and task motivation. *Computers and Education*, 203. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2023.104862>

- Haristiani, N. (2019). Artificial Intelligence (AI) Chatbot as Language Learning Medium: An inquiry. *Journal of Physics: Conference Series*, 1387(1). <https://doi.org/10.1088/1742-6596/1387/1/012020>
- Herbold, S., Hautli-Janisz, A., Heuer, U., Kikteva, Z., & Trautsch, A. (2023). A large-scale comparison of human-written versus ChatGPT-generated essays. *Scientific Reports*, 13(1). <https://doi.org/10.1038/s41598-023-45644-9>
- Hoi, V. N., & Mu, G. M. (2021). Perceived teacher support and students' acceptance of mobile-assisted language learning: Evidence from Vietnamese higher education context. *British Journal of Educational Technology*, 52(2). <https://doi.org/10.1111/bjet.13044>
- Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). Artificial intelligence in education: Promises and implications for teaching and Learning. *Center for Curriculum Redesign*, 14(4).
- Isakovna, J. M. (2024). INTEGRATING MODERN TECHNOLOGY IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING: INNOVATIONS AND OUTCOMES IN SCHOOL EDUCATION. İçinde *Eurasian Science Review* (C. 2, Sayı 4). https://www.researchgate.net/publication/380192786_Integrating_Modern_Technology_in_English_Language_Teaching_Innovations_and_Outcomes_in_School_Education
- Islam, A. B. M. S., & Hasan, M. (2020). The Effectiveness of Mobile Assisted Language Learning (MALL) on ESL Listening Skill. *NOBEL: Journal of Literature and Language Teaching*, 11(2). <https://doi.org/10.15642/nobel.2020.11.2.188-202>
- Jeon, J., & Lee, S. (2023). Large language models in education: A focus on the complementary relationship between human teachers and ChatGPT. *Education and Information Technologies*. <https://doi.org/10.1007/s10639-023-11834-1>
- Jeong, K. O. (2022). Facilitating Sustainable Self-Directed Learning Experience with the Use of Mobile-Assisted Language Learning. *Sustainability (Switzerland)*, 14(5). <https://doi.org/10.3390/su14052894>
- Kamasak, R., Özbilgin, M., Atay, D., & Kar, A. (2020). The effectiveness of mobile-assisted language learning (MALL): A review of the extant literature. İçinde *Handbook of Research on Determining the Reliability of Online Assessment and Distance Learning*. <https://doi.org/10.4018/978-1-7998-4769-4.ch008>

- Karadağ, E., & Karabulut, H. İ. (2024). The effectiveness of technology-enhanced language teaching methods on achievement in English: a meta-analysis. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 13(4), 802-822. <https://doi.org/10.14686/buefad.1196993>
- Karpouzis, K., Pantazatos, D., Taouki, J., & Meli, K. (2024). *Tailoring Education with GenAI: A New Horizon in Lesson Planning*. <http://arxiv.org/abs/2403.12071>
- Kartal, G. (2023). Contemporary Language Teaching and Learning with ChatGPT. *Contemporary Research in Language and Linguistics*, 1(1), 59-70. <http://crljournal.org/index.php/crl/article/view/10>
- Karyuatry, L. (2018). Grammarly as a Tool to Improve Students' Writing Quality: Free Online-Proofreader across the Boundaries. *JSSH (Jurnal Sains Sosial dan Humaniora)*, 2(1). <https://doi.org/10.30595/jssh.v2i1.2297>
- Kasneci, E., Sessler, K., Küchemann, S., Bannert, M., Dementieva, D., Fischer, F., Gasser, U., Groh, G., Günemann, S., Hüllermeier, E., Krusche, S., Kutyniok, G., Michaeli, T., Nerdel, C., Pfeffer, J., Poquet, O., Sailer, M., Schmidt, A., Seidel, T., ... Kasneci, G. (2023). ChatGPT for good? On opportunities and challenges of large language models for education. İçinde *Learning and Individual Differences* (C. 103). <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2023.102274>
- Kehoe, F. (2023). Leveraging Generative AI Tools for Enhanced Lesson Planning in Initial Teacher Education at Post Primary. *Irish Journal of Technology Enhanced Learning*, 7(2). <https://doi.org/10.22554/ijtel.v7i2.124>
- Kemmis, S., & McTaggart, R. (1988). The Action Research Planner. İçinde *Action Research*.
- Kholis, A. (2021). Elsa Speak App: Automatic Speech Recognition (ASR) for Supplementing English Pronunciation Skills. *Pedagogy: Journal of English Language Teaching*, 9(1). <https://doi.org/10.32332/joelt.v9i1.2723>
- Kohnke, L., Moorhouse, B. L., & Zou, D. (2023). Exploring generative artificial intelligence preparedness among university language instructors: A case study. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, 5. <https://doi.org/10.1016/j.caeai.2023.100156>

- Kostka, I., & Toncelli, R. (2023). Exploring Applications of ChatGPT to English Language Teaching: Opportunities, Challenges, and Recommendations. *Teaching English as a Second or Foreign Language--TESL-EJ*, 27(3). <https://doi.org/10.55593/ej.27107int>
- Lee, U., Jung, H., Jeon, Y., Sohn, Y., Hwang, W., Moon, J., & Kim, H. (2023). Few-shot is enough: exploring ChatGPT prompt engineering method for automatic question generation in english education. *Education and Information Technologies*. <https://doi.org/10.1007/s10639-023-12249-8>
- Lee, Y. F., Hwang, G. J., & Chen, P. Y. (2022). Impacts of an AI-based chatbot on college students' after-class review, academic performance, self-efficacy, learning attitude, and motivation. *Educational Technology Research and Development*, 70(5), 1843-1865. <https://doi.org/10.1007/s11423-022-10142-8>
- Li, L., Ma, Z., Fan, L., Lee, S., Yu, H., & Hemphill, L. (2023). ChatGPT in education: A discourse analysis of worries and concerns on social media. *Education and Information Technologies*. <https://doi.org/10.1007/s10639-023-12256-9>
- Lubis, A. H. (2024). Potential Uses and Concerns of ChatGPT in EFL Academic Writing Classrooms: A Preliminary Portrait. *Journal of Asia TEFL*, 21(3), 698-710. <https://doi.org/10.18823/asiatefl.2024.21.3.12.698>
- Mabuan, R. A. (2024). ChatGPT and ELT: Exploring Teachers' Voices. *International Journal of Technology in Education*, 7(1). <https://doi.org/10.46328/ijte.523>
- McCrocklin, S. (2019). Learners' feedback regarding ASR-based dictation practice for pronunciation learning. *CALICO Journal*, 36(2). <https://doi.org/10.1558/cj.34738>
- Meyer, J. G., Urbanowicz, R. J., Martin, P. C. N., O'Connor, K., Li, R., Peng, P. C., Bright, T. J., Tatonetti, N., Won, K. J., Gonzalez-Hernandez, G., & Moore, J. H. (2023). ChatGPT and large language models in academia: opportunities and challenges. İçinde *BioData Mining* (C. 16, Sayı 1). <https://doi.org/10.1186/s13040-023-00339-9>
- Mizumoto, A., & Eguchi, M. (2023). Exploring the potential of using an AI language model for automated essay scoring. *Research Methods in Applied Linguistics*, 2(2). <https://doi.org/10.1016/j.rmal.2023.100050>

- Mohamed, A. M. (2023). Exploring the potential of an AI-based Chatbot (ChatGPT) in enhancing English as a Foreign Language (EFL) teaching: perceptions of EFL Faculty Members. *Education and Information Technologies*. <https://doi.org/10.1007/s10639-023-11917-z>
- Neri, A., Cucchiaroni, C., Strik, H., & Boves, L. (2002). The pedagogy-technology interface in computer assisted pronunciation training. *International Journal of Phytoremediation*, 21(1). <https://doi.org/10.1076/call.15.5.441.13473>
- Oçak, Z. (2023). *ChatGPT-4'ün Bilimsel Özgünlük Yazarlık ve Etik Üzerine Etkisi: Araştırmacı-Yapay Zeka İşbirliği Önerileri*. www.nobelkitap.com
- Pack, A., & Maloney, J. (2023). POTENTIAL AFFORDANCES of GENERATIVE AI in LANGUAGE EDUCATION: DEMONSTRATIONS and an EVALUATIVE FRAMEWORK. *Teaching English with Technology*, 23(2). <https://doi.org/10.56297/BUKA4060/VRRO1747>
- Park, M., & Son, J. B. (2022). Pre-service EFL teachers' readiness in computer-assisted language learning and teaching. *Asia Pacific Journal of Education*, 42(2). <https://doi.org/10.1080/02188791.2020.1815649>
- Rahmati, J., Izadpanah, S., & Shahnavaz, A. (2021). A meta-analysis on educational technology in English language teaching. *Language Testing in Asia*, 11(1). <https://doi.org/10.1186/s40468-021-00121-w>
- Ranalli, J., Link, S., & Chukharev-Hudilainen, E. (2017). Automated writing evaluation for formative assessment of second language writing: investigating the accuracy and usefulness of feedback as part of argument-based validation. *Educational Psychology*, 37(1). <https://doi.org/10.1080/01443410.2015.1136407>
- Rawas, S. (2023). ChatGPT: Empowering lifelong learning in the digital age of higher education. *Education and Information Technologies*. <https://doi.org/10.1007/s10639-023-12114-8>
- Rintaningrum, R. (2023). Technology integration in English language teaching and learning: Benefits and challenges. *Cogent Education*, 10(1). <https://doi.org/10.1080/2331186X.2022.2164690>

- Rui, Z., & Badarch, T. (2022). Research on Applications of Artificial Intelligence in Education. *American Journal of Computer Science and Technology*, 5(2). <https://doi.org/10.11648/j.ajcst.20220502.17>
- Sahari, Y., Al-Kadi, A. M. T., & Ali, J. K. M. (2023). A Cross Sectional Study of ChatGPT in Translation: Magnitude of Use, Attitudes, and Uncertainties. *Journal of Psycholinguistic Research*. <https://doi.org/10.1007/s10936-023-10031-y>
- Saman, H. N. (2023). Exploring the Dual Impact of ChatGPT's Influence on English Language Teachers and Learners: A Review. *Contemporary Research in Language and Linguistics*, 1(2), 101-108. <https://orcid.org/0000-0002-1071-3384>
- Sanusi, I. T., Olaleye, S. A., Agbo, F. J., & Chiu, T. K. F. (2022). The role of learners' competencies in artificial intelligence education. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, 3. <https://doi.org/10.1016/j.caeai.2022.100098>
- Saylan, E., Kokoç, M., & Tatlı, Z. (2023). A systematic review of empirical studies on computer-assisted language learning. *Waikato Journal of Education*, 28(1). <https://doi.org/10.15663/wje.v28i1.1091>
- Shadiev, R., & Wang, X. (2022). A Review of Research on Technology-Supported Language Learning and 21st Century Skills. *Frontiers in Psychology*, 13. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.897689>
- Shermis, M. D., & Burstein, J. (2003). Automated Essay Scoring: A Cross-Disciplinary Perspective. İçinde *Automated Essay Scoring: A Cross-Disciplinary Perspective*. <https://doi.org/10.4324/9781410606860>
- Shermis, M. D., & Burstein, J. (2013). Handbook of automated essay evaluation: Current applications and new directions. İçinde *Handbook of Automated Essay Evaluation: Current Applications and New Directions*. <https://doi.org/10.4324/9780203122761>
- Shi, Z., Luo, G., & He, L. (2017). Mobile-assisted language learning using wechat instant messaging. *International Journal of Emerging Technologies in Learning*, 12(2). <https://doi.org/10.3991/ijet.v12i02.6681>

- Spector, J. M. (2014). Conceptualizing the emerging field of smart learning environments. *Smart Learning Environments*, 1(1). <https://doi.org/10.1186/s40561-014-0002-7>
- Stockwell, G. (2024). ChatGPT in Language Teaching and Learning: Exploring the Road We're Travelling. *Technology in Language Teaching and Learning*, 6(1). <https://doi.org/10.29140/tlsl.v6n1.2273>
- Sun, Z., Anbarasan, M., & Praveen Kumar, D. (2021). Design of online intelligent English teaching platform based on artificial intelligence techniques. *Computational Intelligence*, 37(3), 1166-1180. <https://doi.org/10.1111/coin.12351>
- Tan, X., Cheng, G., & Ling, M. H. (2025). Artificial intelligence in teaching and teacher professional development: A systematic review. İçinde *Computers and Education: Artificial Intelligence* (C. 8). Elsevier B.V. <https://doi.org/10.1016/j.caeai.2024.100355>
- Vesselinov, R., & Grego, J. (2012). Duolingo Effectiveness Study. İçinde *City University of New York, USA* (Sayı December 2012).
- Wang, S., Wang, F., Zhu, Z., Wang, J., Tran, T., & Du, Z. (2024). Artificial intelligence in education: A systematic literature review. İçinde *Expert Systems with Applications* (C. 252). Elsevier Ltd. <https://doi.org/10.1016/j.eswa.2024.124167>
- Yan, D. (2023). Impact of ChatGPT on learners in a L2 writing practicum: An exploratory investigation. *Education and Information Technologies*. <https://doi.org/10.1007/s10639-023-11742-4>
- Zawacki-Richter, O., Marín, V. I., Bond, M., & Gouverneur, F. (2019). Systematic review of research on artificial intelligence applications in higher education – where are the educators? İçinde *International Journal of Educational Technology in Higher Education* (C. 16, Sayı 1). <https://doi.org/10.1186/s41239-019-0171-0>
- Zhai, X. (2023). ChatGPT User Experience: Implications for Education. *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.4312418>
- Zhou, T., Cao, S., Zhou, S., Zhang, Y., & He, A. (2023). Chinese intermediate English learners outdid ChatGPT in deep cohesion: Evidence from English narrative writing. *System*, 118. <https://doi.org/10.1016/j.system.2023.103141>

Zou, M., & Huang, L. (2024). The impact of ChatGPT on L2 writing and expected responses: Voice from doctoral students. *Education and Information Technologies*, 29(11).
<https://doi.org/10.1007/s10639-023-12397-x>

EKLER

EK-1

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULUNA
SUNULACAK

BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

(Bireylerden veri toplamaya dayalı her türlü araştırmada alınacaktır. Katılımcı

Bilgisi Olmadan Doldurulmalıdır)

Bu çalışma, “Öğretmen Adaylarının ChatGPT Destekli İngilizce Dil Öğretimi ve Öğrenimi hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi” başlıklı bir araştırma çalışmasıdır. Çalışma, Halime Nur Saman tarafından yürütülmekte ve sonuçları ile İngilizce dil öğretimi ve öğreniminde ChatGPT kullanımına yönelik aday öğretmenlerin deneyim, görüş ve gelecekteki planları ortaya konacaktır, aynı zamanda çalışma, İngiliz Dili Eğitimi alanına yapay zekâ destekli araçların entegrasyonu konusunda İngilizce Öğretmenlerinin gelişimine ışık tutulacaktır.

- Bu çalışmaya katılımınız gönüllülük esasına dayanmaktadır.
- Çalışmanın amacı doğrultusunda, açık uçlu anket, uygulama esnasında alınacak telefon ekran görüntüleri, ses kayıtları aracılığıyla yapılacak mülakat ve uygulama sonunda yazılacak oturum günlükleri ile sizden veriler toplanacaktır.
- İsminizi yazmak ya da kimliğinizi açığa çıkaracak bir bilgi vermek zorunda değilsiniz/araştırmada katılımcıların isimleri gizli tutulacaktır.
- Araştırma kapsamında toplanan veriler, sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak, araştırmanın amacı dışında ya da bir başka araştırmada kullanılmayacak ve gerekmesi halinde, sizin (yazılı) izniniz olmadan başkalarıyla paylaşılmayacaktır.
- İstemeniz halinde sizden toplanan verileri inceleme hakkınız bulunmaktadır.
- Sizden toplanan veriler araştırma bitiminde arşivlenecek veya imha edilecektir.
- Veri toplama sürecinde/süreçlerinde size rahatsızlık verebilecek herhangi bir soru/talep olmayacaktır. Yine de katılımınız sırasında herhangi bir sebepten rahatsızlık hissederseniz çalışmadan istediğiniz zamanda ayrılabilirsiniz. Çalışmadan ayrılmanız durumunda sizden toplanan veriler çalışmadan çıkarılacak ve imha edilecektir.

Gönüllü katılım formunu okumak ve değerlendirmek üzere ayırdığınız zaman için teşekkür ederim. Çalışma hakkındaki sorularınızı Necmettin Erbakan Üniversitesi İngiliz Dili Eğitimi bölümünden Halime Nur SAMAN’a yöneltebilirsiniz.

Sorumlu Araştırmacı /Yardımcı Araştırmacı
Unvan Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Serkan ÖZTÜRK/
Halime Nur SAMAN

İmza :

**Bu çalışmaya tamamen kendi rızamla, istediğim takdirde çalışmadan ayrılabilceğimi bilerek
verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını kabul ediyorum.**

(Lütfen bu formu doldurup imzaladıktan sonra veri toplayan kişiye veriniz.)

Katılımcı Ad ve Soyadı:

İmza:

Tarih:

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

GÖNÜLLÜ KATILIMCI ONAY FORMU

(Katılımcı Bilgisi Olmadan Doldurulmalıdır)

Sizi Halime Nur SAMAN tarafından yürütülen “Öğretmen Adaylarının ChatGPT Destekli İngilizce Dil Öğretimi ve Öğrenimi hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi” başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. Bu araştırmanın amacı İngilizce dili öğretimi ve öğreniminde ChatGPT kullanımını aday öğretmenlerin deneyimleyip bu süreç hakkındaki duygu ve düşüncelerini incelemektir. Aynı zamanda katılımcılar uygulama hakkındaki tavsiyelerini ve geleceğe yönelik planlarını da paylaşacaklardır. Araştırmada sizden tahminen 25 dakika ayırmanız istenmektedir.

Bu çalışmaya katılmak tamamen GÖNÜLLÜLÜK esasına dayanmaktadır.

Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün sorulara, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle vermenizdir. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahiptir.

Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup KİŞİSEL BİLGİLERİNİZ GİZLİ TUTULACAKTIR; ancak verileriniz yayın amacı ile kullanılabilir.

Eğer araştırmanın amacı ile ilgili verilen bu bilgiler dışında, şimdi veya sonra daha fazla bilgiye ihtiyaç duyarsanız, araştırmacıya şimdi sorabilir veya aşağıdaki iletişim bilgilerinden ulaşabilirsiniz.

Yardımcı Araştırmacı/Sorumlu Araştırmacı Tarafından Doldurulacak	
Katılımcının kişisel bilgilerinin gizli tutulacağını, katılımcının çalışma kapsamında sağlayacağı tüm verilerin etik kurallara göre işleneceğini ve bu etik kuralların ihlali durumunda, ortaya çıkacak tüm sorumluluğu kabul ettiğimi beyan ederim.	
Unvanı, Adı-Soyadı:	Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Serkan ÖZTÜRK / Halime Nur
Tarih:	08/03/2024
İmza:	
Yetişkin Katılımcının Kendisi tarafından doldurulacak	
Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları anladım. Çalışma hakkında yazılı/sözlü açıklama araştırmacı tarafından yapıldı ve kişisel bilgilerimin özenle korunacağı konusunda yeterli güven verildi. Bu koşullarda, araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve telkin olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.	
18 Yaş Altı Kısıtlı Katılımcının Velisi/Vasisi tarafından doldurulacak	
Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya verilmesi gereken bilgileri okudum ve bu çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü katılımcılara düşen sorumlulukları anladım. Çalışma hakkında yazılı/sözlü açıklama araştırmacı tarafından yapıldı ve katılımcının kişisel bilgilerinin özenle korunacağı konusunda yeterli güven verildi. Bu koşullarda, Velisi/Vasisi bulunduğum'nın araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve telkin olmaksızın katılmasını kabul ediyorum.	
Araştırma tamamlandığında genel/özel sonuçların benimle paylaşılmasını	☐ İstiyorum ☐ İstemiyorum
Adı-Soyadı: veya Katılımcı Kodu:	

Tarih:	
İmza:	
İletişim Bilgileri (İsteğe bağlı):	

Bu form, katılımcının kendisi/velisi/vasisi tarafından imzalandıktan sonra araştırmacıya teslim edilecektir. Ayrıca talep edildiği takdirde, bu formun bir nüshası katılımcıya verilecektir.

KATILIMCILARIN ARTALAN BİLGİSİ / BACKGROUND INFORMATION

1. Daha önce yapay zeka araçlarıyla (örneğin, ChatGPT gibi) deneyiminiz oldu mu? Var ise, bu deneyimleriniz nelerdir?
2. ChatGPT gibi yapay zeka araçlarını daha önce dil öğrenme veya öğretme amaçlı kullandınız mı? Kullandıysanız, bu deneyimlerinizden bahsedebilir misiniz?
3. Yapay zeka araçlarını (ChatGPT gibi) dil öğrenme veya öğretme sürecinizde kullanmaya ne kadar istekli olursunuz?

OTURUM GÜNLÜĞÜ (1. HAFTA) / SESSION JOURNAL (FIRST WEEK)

- Derste öğrendiklerinize göre, ChatGPT'nin dil öğrenme sürecinizde hangi alanlarda yardımcı olabileceğini düşünüyorsunuz? Duygu ve düşüncelerinizi açıklayınız.
- Bugünkü sunum sırasında ChatGPT'nin dil öğrenimi ve öğretimi konusundaki potansiyelini düşünürken, hangi noktalar size daha ilginç veya faydalı geldi?

OTURUM GÜNLÜĞÜ (2. HAFTA) / SESSION JOURNAL (SECOND WEEK)

- Derste öğrendiklerinize göre, ChatGPT'nin dil öğretme sürecinizde hangi alanlarda yardımcı olabileceğini düşünüyorsunuz? Duygu ve düşüncelerinizi açıklayınız.

- Bugünkü sunum sırasında ChatGPT'nin dil öğretimi konusundaki potansiyelini düşünürken, hangi noktalar size daha ilginç veya faydalı geldi?

OTURUM GÜNLÜĞÜ (3. HAFTA) / SESSION JOURNAL (THIRD WEEK)

- Bugünkü sunum sırasında ChatGPT'nin dil öğretimi ve öğrenimi konusundaki potansiyelini düşünürken, hangi noktalar size daha ilginç veya faydalı geldi?

ADAY ÖĞRETMENLERİN İNGİLİZCE ÖĞRETİMİ VE ÖĞRENİMİNDE CHATGPT KULLANIMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ AÇIK UÇLU ANKETİ

Bu ankete katıldığınız için teşekkür ederiz. Geri bildiriminiz, İngilizce dil öğretimi ve öğreniminde yapay zekâ aracı olan ChatGPT kullanımı hakkındaki deneyim, duygu, düşünce, tavsiye ve planlarınızı anlamamız için oldukça değerlidir. Lütfen aşağıdaki soruları dürüstçe ve detaylı şekilde cevaplayınız.

Halime Nur SAMAN

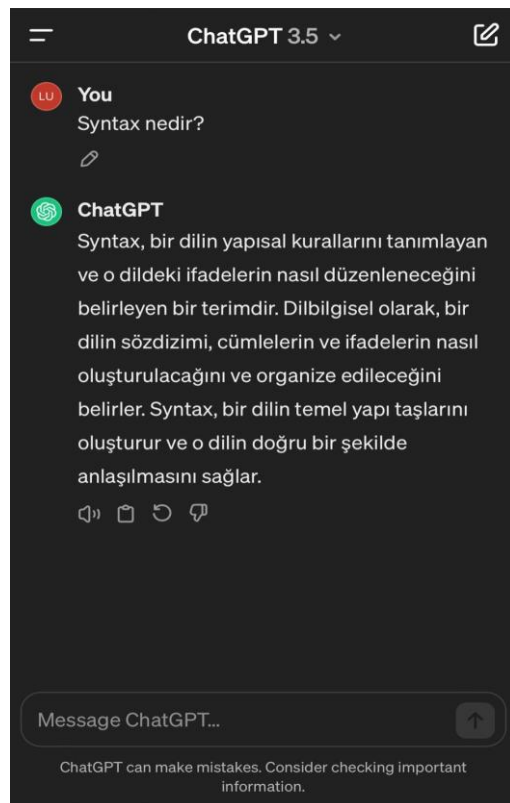
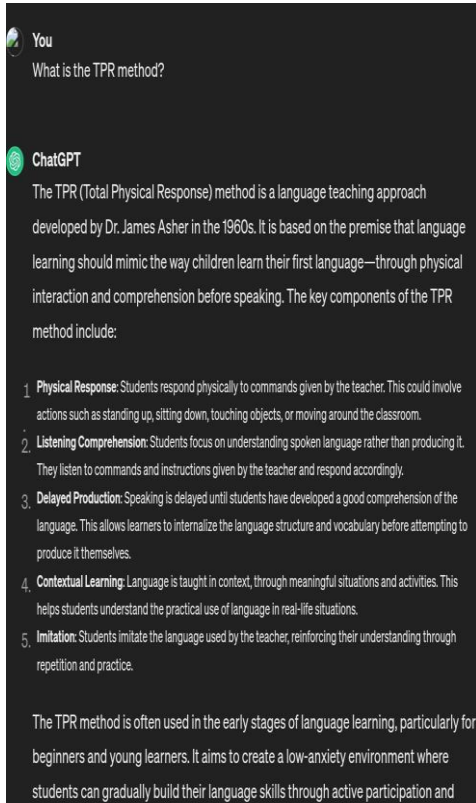
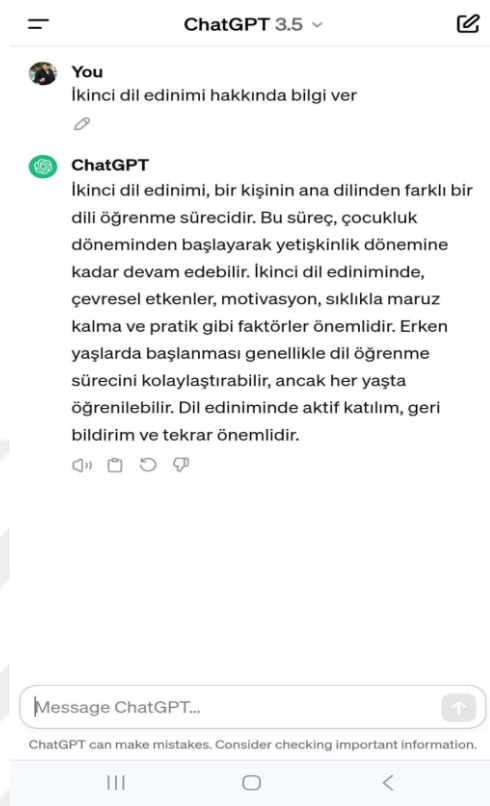
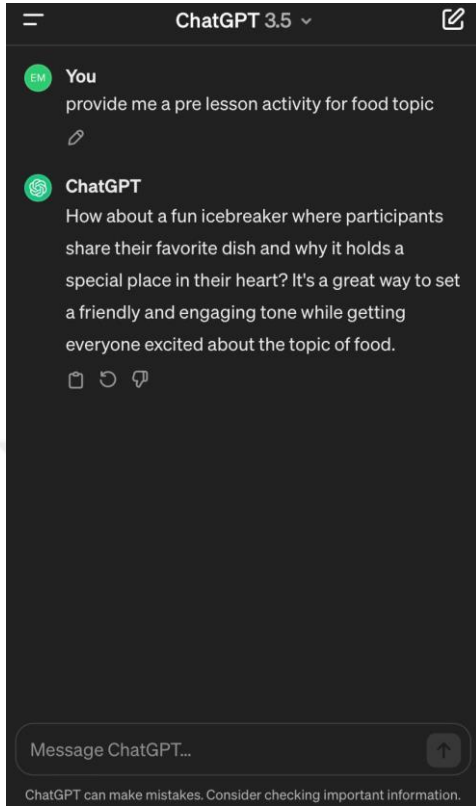
İngiliz Dili Eğitimi Bölümü, NEÜ

ANKET SORULARI:

1. ChatGPT'yi İngilizce öğretme ve öğrenme faaliyetlerinde kullanma deneyiminizi genel olarak nasıl tanımlarsınız?
2. ChatGPT'yi İngilizce öğrenme ve öğretme sürecinde kullanırken neler hissettiniz? Duygu ve düşüncelerinizi yazınız.
3. ChatGPT'nin bu ders süreci sırasında dil öğrenme yolculuğunuza ne şekilde katkıda bulunduğuna inanıyorsunuz? Avantajlarını sıralayınız.
4. ChatGPT'yi kullanırken karşılaştığınız bazı zorluklar nelerdi ve bunları nasıl ele aldınız? Dezavantajlarını sıralayınız.
5. ChatGPT'nin dil öğrenme zorluklarının veya engellerinin üstesinden gelmenize yardımcı olduğu belirli örnekleri paylaşabilir misiniz?

6. ChatGPT'nin gelecekteki İngilizce öğretimi ve öğrenimi bağlamlarındaki rolünü nasıl algılıyorsunuz?
7. ChatGPT'nin geleneksel dil öğretim yöntemlerini geliştirme potansiyeline sahip olduğuna inanıyor musunuz? Neden olsun ya da neden olmasın?
8. ChatGPT'nin geçmişte kullandığınız diğer dil öğrenme kaynakları veya araçlarıyla karşılaştırıldığında nasıl olduğunu düşünüyorsunuz?
9. ChatGPT'nin İngilizce öğretimi ve öğrenimini daha iyi desteklemesi için herhangi bir iyileştirme veya ek özellik önerebilir misiniz?
10. ChatGPT'yi gelecekte öğretmen olarak derslerinize hazırlık yaparken veya ders sürecinde kullanmayı planlıyor musunuz? Planlıyorsanız nasıl kullanacağınıza dair detaylı örnekler veriniz.
11. ChatGPT'yi gelecekte dil öğrenme amacıyla kullanmayı planlıyor musunuz? Planlıyorsanız hangi amaçlarla kullanacağınıza dair detaylı örnekler veriniz.
12. ChatGPT'nin İngilizce öğretimi ve öğrenimi bağlamlarına entegrasyonunu diğer eğitimcilere tavsiye eder misiniz? Nedenlerini açıklayınız.

Eğitim Öncesi Öğretmen Adaylarından toplanan bazı ekran görüntüleri:

Eğitim sonrası öğretmen adaylarından toplanan bazı ekran görüntüleri:

